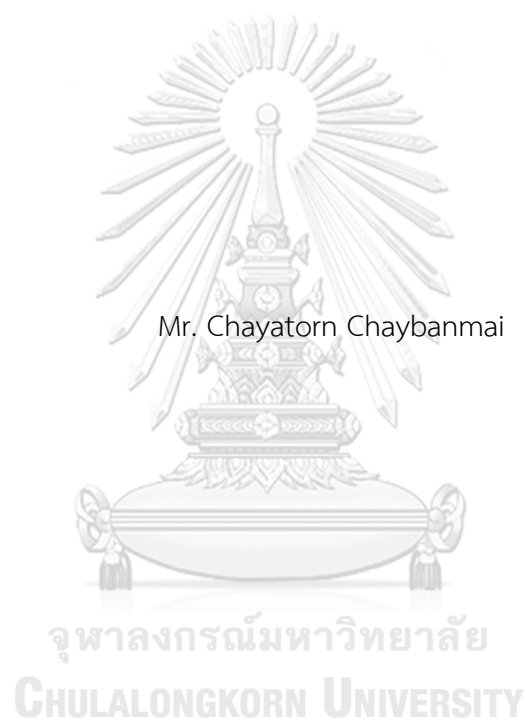

การนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมาปฏิบัติ กรณีศึกษา : โครงการธนาคารคัดแยกขยะ
ประกันชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Implementation of Garbage Disposal Policy : A Case Study of Life Insurance
Waste Bank of Bangbuathong Subdistrict Administrative Organization, Nonthaburi

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration in Public Administration

Department of Public Administration

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์

การนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมาปฏิบัติ
กรณีศึกษา : โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี

โดย

นายชยธร ฉายบ้านใหม่

สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์วันชัย มีชาติ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์วันชัย มีชาติ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จักรกริช สังขมณี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศิริมา ทองสว่าง)

ชยธร ฉายบ้านใหม่ : การนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมาปฏิบัติ กรณีศึกษา
: โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง
อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. (The Implementation of Garbage Disposal
Policy : A Case Study of Life Insurance Waste Bank of Bangbuathong
Subdistrict Administrative Organization, Nonthaburi) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ.วัน
ชัย มีชาติ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงาน ปัจจัยสนับสนุนใน
การนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมาปฏิบัติ และวิเคราะห์นำเสนอการปรับปรุงการดำเนินงาน
โครงการธนาคารขยะประกันชีวิต โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาข้อมูลจาก
เอกสาร (Documentary Study) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในกลุ่ม
ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ คณะทำงานและอาสาสมัคร ตลอดจนประชาชนในพื้นที่
ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง
ขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอย สอดคล้องตามแนวทางของแผนปฏิบัติการ
“ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ที่ใช้หลัก ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน
ร่วมกันดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย โดยได้มีการบูรณาการร่วมกับภาคเอกชน ภายใต้อ
กลยุทธ์ “เปลี่ยนขยะเป็นมูลค่าสร้างเสริมหลักประกันให้กับครอบครัว” ผ่านกลไกความร่วมมือของ
ประชาชนในพื้นที่ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการและเป็นอาสาสมัครในการดูแลสิ่งแวดล้อมภายใน
ชุมชน โดยมีปัจจัยที่สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายคือการมีแนวทางการปฏิบัติและการมีส่วนร่วม
ของสมาชิก ทั้งนี้ได้พบปัญหาสำคัญ คือ สมาชิกที่ไม่ได้รับสิทธิในการคุ้มครองซึ่งจะไม่ได้รับเงิน
ประกันชีวิตเมื่อเสียชีวิตมีจำนวนสูงถึง 3,913 คน และพบว่าเงินกองทุนในปัจจุบันสามารถจ่ายเงิน
ให้สมาชิกได้เพียง 15 คน ผู้วิจัยจึงได้เสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบให้มีการตัดยอดการขาด
ขายขยะทุกปีเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกกลับมาขายขยะอย่างสม่ำเสมอ และหากกองทุนสำรองเพื่อลด
ความเสี่ยงของกองทุนอีกด้วย

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา 2563

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6181051024 : MAJOR PUBLIC ADMINISTRATION

KEYWORD: Waste Bank

Chayatorn Chaybanmai : The Implementation of Garbage Disposal Policy :
A Case Study of Life Insurance Waste Bank of Bangbuathong Subdistrict
Administrative Organization, Nonthaburi. Advisor: Assoc. Prof. WANCHAI
MEECHART

This study aims to propose the Implementation of Garbage Disposal Policy: A Case Study of Life Insurance Waste Bank operated by the Bang Bua Thong Subdistrict Administrative Organization as follows: (1) To study on the operation pattern and factors for the implementation of waste management policy (2) To analyze and suggest the revision of the insurance waste bank project by using the policy implementation framework of Van Meter and Van Horn. The research found that the Bang Bua Thong sub-district Administrative Organization adopted a solid waste management policy, which is under national solid waste action plan B.E.2559 – 2564, to solve the said problem by focusing on sixth agenda. The sub-district administration organization sorts the solid waste and hazardous waste not less than 50 percent from the beginning, which found that a total of 30 percent is the recycle waste. Therefore, the waste sorting from the beginning will be a cooperation mechanism of households in accordance with “Thailand Zero Waste” under one-year action plan of “Pracharat”, that is the Public-Private-People Partnership mechanism resolving the solid waste problem. Moreover, the waste bank in cooperation with a private company namely SCG Plastics Co., Ltd., and the Government Saving Bank operate under strategy “Turning waste into value and security strengthen families” through the community’s participation and Environmental volunteering.

Field of Study: Public Administration

Student's Signature

Academic Year: 2020

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์หัวข้อ การนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมาปฏิบัติ กรณีศึกษา โครงการธนาคารขยะประกันชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดีจาก ความกรุณาของ รศ. วันชัย มีชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ขอบพระคุณอาจารย์ที่เลือก เป็นที่ปรึกษาให้สารนิพนธ์นี้ ขอบพระคุณอาจารย์ที่หมั่นคอยดูแลและให้คำแนะนำสนับสนุนตั้งแต่ แรกเริ่มจนแล้วเสร็จตามที่มุ่งหวังไว้ ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ทั้ง รศ. ดร. สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ รศ. ดร. จักรกริช สังขมณี และ อ.ดร. ศิริมา ทองสว่าง ที่ให้คำแนะนำเพื่อให้ สารนิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด และขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้มาตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ตลอดจนอาจารย์ พิเศษที่มาถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ จนสามารถนำองค์ความรู้ แนวความคิด และหลักวิเคราะห์ มา บูรณาการใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ขอขอบคุณพี่เจนวิทย์ ที่จุดประกายหัวข้อให้เมื่อครั้งติดตามอธิบดีลงพื้นที่ตรวจติดตามนโยบาย ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ทำให้ได้เห็นการบริหารงานและการดำเนินโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกัน ชีวิต และต้องขอขอบพระคุณท่านนายก ดร. วิเชียร เจริญนนทสิทธิ์ ที่เมตตาถ่ายทอดหลักคิดในการ ดำเนินงาน นำดูการดำเนินงานของโครงการ และอำนวยความสะดวกให้เสมอตลอดการลงพื้นที่จัดเก็บ ข้อมูล และต้องขอบคุณท่านผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พี่ๆเจ้าหน้าที่ประจำธนาคาร คัดแยกขยะประกันชีวิตทุกคน ตลอดจนสมาชิกโครงการและประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกที่ได้กรุณาให้ ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ จนนำมาสู่ข้อค้นพบและแนวทางข้อเสนอแนะเพื่อ พัฒนาการดำเนินงานต่อไป

และสำคัญที่สุดต้องกราบขอบพระคุณครอบครัว ที่เป็นผู้สนับสนุนหลักอย่างเป็นทางการทั้ง ทุนการศึกษา กำลังใจ และความเข้าใจ ที่มอบให้เสมอตลอดมา ประการสุดท้าย ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าการค้นคว้าอิสระนี้จะเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่สนใจจะนำวิธีการเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน หรือเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการต่อยอดการศึกษาครั้งนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หากมีข้อผิดพลาดประการ ใด ผู้วิจัยขอน้อมรับข้อติเตียนหรือคำชี้แนะต่าง ๆ ไว้ทุก ประการ

ชยธร ฉายบ้านใหม่

สารบัญ

	หน้า
.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานการวิจัย	6
1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	6
1.6 ขอบเขตการวิจัย	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ	9
2.1.1 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	9
2.1.2. ตัวแบบ A Model of the Policy Implementation Process	11
2.1.3 ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	13

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	20
2.2.1 ความหมายของขยะมูลฝอย	20
2.2.2 ประเภทของขยะมูลฝอย	20
2.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณของขยะมูลฝอย	22
2.2.4 การลด การคัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย	23
2.2.5 การคัดแยก และการใช้ประโยชน์ขยะ	25
2.3 แนวนโยบายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย.....	26
2.3.1 แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559–2564)	26
2.3.2 แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560).....	29
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	37
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	38
3.1 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	38
3.2 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	39
3.3 เครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย	40
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต	42
4.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง	42
4.2 การบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง	52
4.3 จุดเริ่มต้นโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต	57
4.4 ขั้นตอนการดำเนินงานของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต	60

4.5 การนำเสนอข้อมูล.....	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	108
5.1 สรุปผลการศึกษา	108
5.2 ข้อเสนอแนะการวิจัย	114
บรรณานุกรม	118
ประวัติผู้เขียน	121

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 : จำนวนปริมาณขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง.....	5
ตารางที่ 2: ตารางแสดงตัวชี้วัดความสำเร็จการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559–2564)	27
ตารางที่ 3: หมู่บ้านจัดสรรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง.....	44
ตารางที่ 4 : ตารางแสดงจุดรับซื้อขยะในบริเวณหมู่บ้านจัดสรรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง.....	46
ตารางที่ 5 : ตารางแสดงจำนวนประชากร	48
ตารางที่ 6: ตารางแสดงจำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ.....	49
ตารางที่ 7: ตารางสรุปยอดการรับซื้อขยะของโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2561 – กันยายน 2563.....	63
ตารางที่ 8: ตารางแสดงจำนวนสมาชิกใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ	65
ตารางที่ 9: ตารางแสดงของรางวัลของแกนนำในการหาสมาชิกในเครือข่าย	66
ตารางที่ 10: ตารางแสดงค่าตอบแทน (เงินเดือน) ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	68
ตารางที่ 11: ตารางแสดงยอดเงินกองทุนจากการขายขยะของสมาชิก	68
ตารางที่ 12: ตารางแสดงการจ่ายเงินจากกองทุนให้กับสมาชิกที่เสียชีวิต	69
ตารางที่ 13: ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างของการปรับปรุงแก้ไขระเบียบองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต.....	82

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1: ตัวแบบ A Model of the Policy Implementation Process นำเสนอโดย Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975).....	13
ภาพที่ 2 แผนที่ตำบลบางบัวทอง จำนวน ๒๙.๗ ตารางกิโลเมตร	42
ภาพที่ 3 ภาพนายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตรวจสอบเยี่ยมการผลิตเครื่องใช้จากขยะพลาสติก	57
ภาพที่ 4: ภาพการประชุมคณะกรรมการบริหารเงินกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต.....	76
ภาพที่ 5: การลงนามความตกลงในการสนับสนุนโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองกับธนาคารออมสิน.....	88
ภาพที่ 6: แอปพลิเคชัน “คุ้มค่า”	89
ภาพที่ 7: การใช้งานของโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ผ่านแอปพลิเคชัน “คุ้มค่า”	90
ภาพที่ 8: ภาพบัญชีมือสมุดคู่ฝากเงินกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต	92
ภาพที่ 9 นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทำพิธีเปิดโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต	97
ภาพที่ 10 นายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตรวจสอบเยี่ยมการดำเนินงานโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต	98
ภาพที่ 11: สวพ.FM91 ลงประชาสัมพันธ์การรับซื้อขยะของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต	98
ภาพที่ 12: ภาพข่าวอธิบดีกรมส่งเสริมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทำพิธีเปิดธนาคารคัดแยกขยะ .99	
ภาพที่ 13 ภาพข่าวอธิบดีกรมส่งเสริมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เปิดธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต อบต.บางบัวทอง ยกเป็นโมเดลแก้วกฤตติยะ “เปลี่ยนขยะให้เป็นเป็นหลักประกันของครอบครัว”	99
ภาพที่ 14: ภาพข่าวอธิบดีกรมส่งเสริมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตรวจสอบติดตามการดำเนินงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต	100

ภาพที่ 15: ภาพเทพรายการเดินหน้าปฏิรูปประเทศไทย ตอน โครงการธนาคารขยะประกันชีวิต
 อบต.บางบัวทอง ออกอากาศเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562100

ภาพที่ 16: ประกาศสถาบันพระปกเกล้า ที่ 59/2562 เรื่อง ผลการตัดสินของคณะกรรมการพิจารณา
 คัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562101

ภาพที่ 17: การสื่อสารและการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์105

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมายาวนานและนับวันยังมีแนวโน้มไปในทิศทางลบเพราะมีความรุนแรงมากขึ้น สาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างก้าวกระโดด การขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์มากขึ้น ทำให้ลักษณะการใช้ชีวิตประจำวันของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิดปริมาณของเหลือทิ้งเป็นขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองและชุมชนขนาดใหญ่ ซึ่งลักษณะทางกายภาพของขยะนี้ก็เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญและลักษณะวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคม จากสภาพทรัพยากรธรรมชาติที่ร่อยหรอและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว มีภาวะขยะล้นเมือง สะท้อนถึงปัญหาการจัดการภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเพราะการบริหารจัดการยังขาดเอกภาพ และการปฏิรูปกฎหมายเพื่อพัฒนาประเทศยังล่าช้า โดยประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ใน พ.ศ. 2561 ประมาณ 27.93 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.05 จาก พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 27.37 ล้านตัน เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมืองและการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคน รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยทำให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อคน ประมาณ 1.15 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 1.13 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ทั้งนี้ เป็นขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ประมาณ 4.85 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 17 และในพื้นที่ 76 จังหวัด ประมาณ 23.10 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 8 (กรมควบคุมมลพิษ, 2562: ข้อมูลตัวชี้วัด “ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน”)

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในประเทศไทย(สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ, 2559) มีประเด็นสาระสำคัญ ดังนี้

- 1) มีขยะมูลฝอยตกค้างอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ดำเนินการ ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีการเผากลางแจ้ง กองทิ้งในบ่อดินเก่าหรือพื้นที่รกร้าง
- 2) สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการมีไม่เพียงพอเนื่องจากการจัดหาพื้นที่ก่อสร้าง สถานที่กำจัดทำได้ยาก ที่ดินมีราคาแพง บางแห่งเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม หรือพื้นที่ของทางราชการ การขออนุญาต ใช้พื้นที่ต้องใช้ระยะเวลานาน หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่
- 3) ประชาชนคัดค้าน ไม่เห็นด้วยให้มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยอยู่ในพื้นที่ของตนเอง ส่งผลให้สถานที่กำจัดที่ก่อสร้างแล้วไม่สามารถเปิดเดินระบบได้หรือคัดค้านไม่ให้ก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยใหม่

4) นโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยบางแห่งขาดความต่อเนื่องในการบริหารจัดการ

5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือในการเก็บขนและกำจัดไม่เพียงพอ และยังไม่มียุทธศาสตร์การรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทเพื่อรองรับการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง

6) ไม่มีระบบรองรับการให้บริการการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยว (อุทยาน เกาะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล) เนื่องจากไม่ได้มีการวางแผนและการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการจัดการขยะมูลฝอยควบคู่ไปกับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

7) ขาดความร่วมมือและความตระหนักจากประชาชน นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการในการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง รวมถึงยังมีการใช้สินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ที่กำจัดยากอย่างฟุ่มเฟือยและย่อยสลายตามธรรมชาติได้ยาก อาทิ ถุงพลาสติก โฟม

8) ขาดกฎระเบียบบังคับเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เช่น เทศบัญญัติการเก็บขนขยะมูลฝอย แบบแยกประเภท เทศบัญญัติการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยรวมทั้งการบังคับใช้ กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ

9) ขาดประสิทธิภาพของการจัดเก็บค่าธรรมเนียมให้ครอบคลุมและไม่สะท้อนต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอยทั้งระบบ

10) ขาดการบูรณาการอย่างแท้จริงระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบาย กฎหมาย แผนงาน และงบประมาณ

11) การจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ไม่สามารถดำเนินการในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลายแห่งที่มีขนาดเล็กและปริมาณขยะมูลฝอยน้อยเนื่องจากขาดการยอมรับจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการคัดค้านจากประชาชน

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้ตระหนักถึงปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมจึงได้มีการกำหนดให้การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ พร้อมทั้งให้ทุกภาคส่วนต้องแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำเนินการขับเคลื่อนตามนโยบายและแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการขยะจึงถูกกำหนดเป็นวาระแห่งชาติตั้งปี 2559 ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอเพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย และขยะอันตราย

ของประเทศ ซึ่งมีสาระสำคัญให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มุ่งสู่การแก้ไขปัญหาขยะอย่างยั่งยืน ลดผลกระทบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผลกระทบจากขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นกลายเป็นปัญหาเรื้อรังมาอย่างยาวนาน มีความซับซ้อนจากหลายสาเหตุและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการในเรื่องบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาที่เพิ่มสูงขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ในการจัดการกับปัญหาขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง อาทิ ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการยังต่ำกว่ามาตรฐาน โดยกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ตามแนวทางพระราชบัญญัติ เพื่อขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดความต่อเนื่องและเป็นไปตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ และได้กำหนดแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” ขึ้นเพื่อกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยให้จังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน ชุมชน และประชาชนในทุกครัวเรือนร่วมดำเนินการตามแผนฯ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ให้หลักการการกระจายอำนาจและบัญญัติแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดบริหารสาธารณะเพื่อดูแลคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ในมาตรา 250 บัญญัติไว้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก และในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการนั้นก็ได้ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 ข้อ 2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้ระบุไว้ว่าจะผลักดันกฎหมายและกลไกเพื่อการคัดแยกขยะ สนับสนุนการแปรรูปเป็นพลังงาน นอกจากนี้ภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวยังได้มีการตั้งเป้าหมายว่าขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง 75% ทำให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักอย่างกระทรวงมหาดไทยต้องมีการเร่งรัดการกำจัดขยะตกค้างทั่วประเทศให้หมดไป กำกับติดตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการการจัดการขยะมูลฝอยของกระทรวง ของจังหวัด และแผนแม่บทของประเทศ สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอย สนับสนุนการกำจัดขยะด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ไปจนถึงสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ดังนั้น กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทั่วประเทศร่วมกันรณรงค์ สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะและดูแลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง โดยใช้หลัก 3Rs คือใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ และหลัก “ประชารัฐ” คือการรวมพลังของ 3 ฝ่าย คือ ภาคประชาชน ภาคประชาคม และภาครัฐ

กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศเจตนารมณ์ในการบริหารจัดการขยะ อันเป็นไปตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ("ราชกิจจานุเบกษา," 2560, 1 พฤศจิกายน) ข้อ 4 กำหนดให้การจัดการมูลฝอยตามประกาศนี้ให้ส่วนราชการท้องถิ่นดำเนินการตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยจัดให้มีระบบการจัดการและกำจัดมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ และ ข้อ 5 กำหนดให้ส่วนราชการท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างความรับรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณ และคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่มีความตระหนักรู้และรับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมูลฝอย รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นประสานให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศได้ร่วมมือกันขนานรับนโยบายการบริหารจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางแล้ว หลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำเอาแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไปปรับใช้โดยปฏิบัติผ่านโครงการต่าง ๆ นานา เช่น โครงการขยะหลากหลายรูปแบบ หนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถนำเอาแผนแม่บทมาถอดบทเรียนผ่านการศึกษาดูงานจากองค์กรต้นแบบ และสามารถต่อยอดการบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 1 : จำนวนปริมาณขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ปี / เรื่อง	จำนวน ประชากร (คน)	ปริมาณ ขยะที่ เกิดขึ้น (ตัน/วัน)	ปริมาณ ขยะที่เก็บ ขนไปกำจัด (ตัน/วัน)	ปริมาณขยะ ที่ถูกนำไปใช้ ประโยชน์ (ตัน/วัน)	ปริมาณขยะ ที่กำจัด ถูกต้อง (ตัน/วัน)	การฝังกลบ (ตัน/วัน)
2559	47,268	43.01	36.72	6.29	36.72	36.72
2560	52,884	43.01	40.00	3.01	40.00	40.00
2561	47,268	43.01	40.93	2.08	40.93	40.93
2562	53,976	49.30	40.30	5.97	43.30	43.30

(ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562) จากระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

กรมควบคุมมลพิษ ที่มา <https://thaimsw.pcd.go.th/localgovdetail.php?id=74>

จากข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยข้างต้น องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ที่มีพื้นที่ในความรับผิดชอบราว 29.7 ตารางกิโลเมตร 14 หมู่บ้าน จำนวนประชากรประมาณ 53,976 คน จึงได้มีโครงการตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ เพื่อขับเคลื่อนปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน โดยการบริหารจัดการขยะผ่านโครงการธนาคารขยะประกันชีวิต เพื่อลดปริมาณขยะชุมชน ปลุกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ท้องถิ่น มีการตั้งเป้าหมายให้ปริมาณขยะชุมชนลดลง ประชาชนชาวตำบลบางบัวทองมีคุณภาพชีวิตที่ดี ควบคู่กับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืนแก่รุ่นลูกหลาน ด้วยแนวคิดที่ว่า “ขยะทุกชิ้นมีค่า เปลี่ยนเป็นหลักประกันของครอบครัว และช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการคัดแยกและลดปริมาณขยะอย่างเป็นรูปธรรม เกิดการคัดแยกขยะจากต้นทางจนปริมาณขยะเหลือน้อยที่สุด ก่อนนำไปกำจัดขยะที่คัดแยกออกมาแปรเปลี่ยนเป็นสิทธิประโยชน์ ที่สร้างความมั่นคงแก่สมาชิก และขยายผลไปสู่การจัดสวัสดิการชุมชนจากขยะ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล จนเกิดการคัดแยกขยะจากต้นทางพร้อมสร้างสวัสดิการตอบแทน หรือ “โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต” การดำเนินงานโครงการนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหารท้องถิ่น อำเภอบางบัวทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก โครงการดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารงานฯ มีการออกระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต โดยมีผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ และพนักงานส่วนตำบลทุกรายเป็นผู้ร่วมขยายขยะภายในเดือนแรกที่จัดตั้งโครงการฯ แล้วได้ขยายผลสู่ชุมชน

1.2 คำถามการวิจัย

การนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยด้วยโครงการธนาคารขยะประกันชีวิตมีความเหมาะสมกับพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองหรือไม่

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยด้วยโครงการธนาคารขยะประกันชีวิตมีความเหมาะสมกับพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองในด้านการลดปริมาณขยะรีไซเคิลและการเสริมสร้างหลักประกันชีวิตของประชาชน

1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมาปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงาน ปัจจัยสนับสนุนในการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมาปฏิบัติผ่านโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง
- 3) เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการธนาคารขยะประกันชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

1.5 ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมาปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง
- 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเปลี่ยนนโยบาย การสร้างสรรค์รูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยผ่านโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต
- 3) เพื่อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6 ขอบเขตการวิจัย

1) **ขอบเขตด้านเนื้อหา** มุ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างสรรค์นโยบาย รูปแบบวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จากเอกสารการดำเนินโครงการนโยบายรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนข้อระเบียบกฎหมายต่าง ๆ

2) **ขอบเขตด้านพื้นที่** การศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาการจัดการขยะเฉพาะในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

3) **ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย** เริ่มดำเนินการวิจัย ออกแบบการวิจัย สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย ตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2558 โดยกระทรวงมหาดไทย มีโครงการมอบของขวัญปีใหม่ 2559 แก่พี่น้องประชาชน จำนวน 16 ชิ้นงาน ภายใต้แนวคิด “เสริมสร้างชีวิตใหม่ ให้คนไทยมีความสุข” ด้านเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ชิ้นงานที่ 14 คือ การจัดการขยะมูลฝอย นำมาสู่การมีแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) จนถึงการดำเนินการจัดตั้งการดำเนินโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต (เดือนมิถุนายน 2561 – กันยายน 2563)

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

“**ขยะมูลฝอย**” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว วัสดุอื่น ๆ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาด จากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น (ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535)

“**ขยะมูลฝอยชุมชน**” หมายความว่า ขยะมูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น บ้านพักอาศัย สถานประกอบการค้า แหล่งธุรกิจ ร้านค้า สถานบริการ ตลาดสด และสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ขยะอินทรีย์จำพวก เศษอาหารต่างๆ เศษใบไม้ เศษหญ้า ขยะรีไซเคิลจำพวก แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก กอ ลูมิ เนียม ยาง และขยะทั่วไป จำพวก เศษผ้า เศษไม้ และ เศษวัสดุต่าง ๆ (ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564))

“**จังหวัดสะอาด**” หมายถึง แนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของกระทรวงมหาดไทย โดยมีกรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการฯ จำนวน 3 ระยะ ได้แก่ ต้นทาง คือ การลดปริมาณขยะและการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง กลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บขนอย่างมีประสิทธิภาพ และปลายทาง คือ ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยใช้หลักการ 3 ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ 3Rs : Reduce Reuse Recycle

“**กระบวนการ 3Rs**” หมายถึง 3 ลำดับแรกของหลักการลำดับความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ซึ่งเป็น 3 ลำดับขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะนำไปกำจัดด้วยวิธีการหรือเทคโนโลยีที่สามารถนำพลังงานกลับมาใช้ประโยชน์ (Energy recovery) และการกำจัดในขั้นตอนสุดท้ายด้วยวิธีฝังกลบ

“หลักประชารัฐ” เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญที่รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้นำมาใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ โดยเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ให้เข้ามาช่วยเดินหน้าพัฒนาปฏิรูปประเทศ รวมถึงแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การยกระดับคุณภาพชีวิต ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

“ธนาคารขยะ” เป็นการซื้อ-ขายขยะภายในชุมชน มีกระบวนการคล้ายกับธนาคารทั่วไป โดยให้ผู้ฝากนำขยะรีไซเคิลมาให้ธนาคารแทนเงินสด โดยจะคิดคำนวณราคาขยะแต่ละชนิดตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการได้ทำการตกลงไว้กับบริษัทแล้วแลกเปลี่ยนเป็นเงินเบี้ยประกันเข้าบัญชีของผู้ฝาก

“อาสาสมัคร” คือ อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) คือ บุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง ใช้ชื่อย่อว่า "อถล." (ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.7/ว 2794 ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2560)

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมาปฏิบัติ กรณีศึกษา : โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษาวิจัยได้แบ่งการแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
- 2.3 แนวนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.1.1 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการกำหนดวิธีปฏิบัติหลังจากที่ทราบปัญหาหรือปรากฏการณ์หนึ่ง แล้วกำหนดเป้าหมายและจัดทำเป็นนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถที่จะผลักดันให้กลไกการปฏิบัติงานซึ่งครอบคลุมกิจกรรมปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งที่อยู่ในระบบราชการหรือเอกชน หรือความพยายามกระตุ้นสมรรถนะการปฏิบัติงานขององค์การ โดยกระทำเป็นรูปธรรมผ่านแผนงาน โครงการ และกิจกรรมไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยมีนักวิชาการหลายคนกล่าวถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่า

เพรสแมนและวิดคาฟสกี (Pressman and Widavsky, 1973 อ้างถึงใน หัซพงค์ ฤทธิสวัสดิ์, 2541 : 11) ได้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า เป็นระดับของการเกิดขึ้นของผลนโยบายที่ได้คาดการณ์ไว้ และเป็นกระบวนการของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่กำหนดไว้กับการปฏิบัติทั้งหลายที่มุ่งหวังให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย

แมซมานีเยน และซาบาร์เทียร์ (Mazmanian and Sabatier, 1980 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 88) ให้ความหมายของการแปลง นโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติว่า หมายถึงกระบวนการในการนำเอานโยบายพื้นฐานทั่วไปมาดำเนินการให้ลุล่วงไปนโยบายพื้นฐาน อาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำพิพากษาศาล คำสั่งของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีก็ได้

วอลเตอร์ วิลเลียม (Walter Williams, 1971 อ้างถึงใน อุทัย เลาหวิเชียร, 2528 : 340) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการคำนึงถึงความพร้อมขององค์การที่จะนำเอาทรัพยากรบุคคล

และวัตถุประสงค์มารวมเป็นหน่วยปฏิบัติ และมีการสร้างแรงจูงใจให้ทรัพยากรบุคคลเหล่านั้น นำเอาวัตถุประสงค์ขององค์การไปปฏิบัติด้วย โดยผู้ปฏิบัติต้องมีการวิเคราะห์เป้าหมายให้ชัดเจน รวมถึงความสมเหตุสมผลของนโยบายให้รอบคอบ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในกระบวนการปฏิบัติ พร้อมทั้งควรพิจารณาถึงความพร้อมขององค์การ ทรัพยากรบุคคล วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ตลอดจนการจัดการจัดการทั่วไป และการกำหนดรูปแบบการบริหาร

สัญญา เคนาภูมิ และบุรณัตร์ จันทร์แดง (2562) ให้คำนิยามว่า การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (Public Policy Implementation) คือ การบริหารนโยบายที่อาศัยกลไกทางการบริหารมาทำให้นโยบายที่ตั้งไว้ถูกปฏิบัติหรือดำเนินงานอย่างจริงจังให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยมีวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงานและโครงการให้ดีขึ้นซึ่งครอบคลุมถึงสมรรถนะขององค์การ พฤติกรรมขององค์การ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ และการใช้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด ตลอดจนความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงสภาพแวดล้อมและตลาดงานปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ระบุไว้ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือระบบราชการ กลุ่มมวลชนผู้ไม่เห็นด้วยหรือผู้กดดัน องค์กรชุมชนหรือภาคประชาสังคม การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญหลายประการ ทั้งนี้ นโยบายสาธารณะมีผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของพลเมือง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ตัดสินใจนโยบายรวมถึงหน่วยงานผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการตลอดจนถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากนโยบาย

วเรตซ์ จันทร์ศร (วเรตซ์ จันทร์ศร. 2531 : 68 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว. 2548 : 173) ได้ให้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์กรที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แค่นั้น เพียงใด โดยเป็นเรื่องที่นักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะมุ่งที่จะให้ความสนใจไปที่ปัญหาหรือสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายแผนงานและโครงการให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

การศึกษาการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถที่จะผลักดันให้กลไกทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ครอบคลุมกิจกรรมของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งที่อยู่ในระบบราชการหรือเอกชนเพื่อให้วัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จ การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติจึงเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนซึ่งครอบคลุมถึงองค์การและผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่มีความคาดหวังและเป้าหมายที่แตกต่างกันไป

แต่จำเป็นต้องเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน การนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติจึงมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ฝ่ายการเมือง (Politics) หมายถึง คณะรัฐมนตรีครอบคลุมถึงระบบรัฐสภาโดยดำเนินการกระทำออกมามีลักษณะการบัญญัติเป็นกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี กฎกระทรวง ตลอดจนระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ โดยฝ่ายการเมืองมีบทบาทการใช้อำนาจในการ ควบคุม กำกับติดตาม พิจารณาปรับปรุงนโยบาย ยุติหรือถ่ายโอนนโยบายสาธารณะ

2. ระบบราชการ (Bureaucracy) หมายถึง หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานเทียบเท่า โดยดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่เชื่อมประสานฝ่ายการเมืองกับบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติการการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ซึ่งโดยประสิทธิภาพและประสิทธิผลการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น สมรรถนะขององค์การ โครงสร้างขององค์การ จำนวนและคุณภาพของบุคลากร งบประมาณสนับสนุน ระบบการติดต่อสื่อสาร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และสถานที่ทำเลที่ตั้ง

3. ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Bureaucrats) หมายถึง บุคลากรซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายระดับ เช่น บทบาทผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับต้น ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานระดับล่าง โดยสมรรถนะของบุคคลเหล่านี้มักขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ (Goals) ค่านิยม (Values) แรงจูงใจ (Incentives) ตลอดจนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกันออกไป

4. ผู้ได้รับผลจากนโยบาย (People affected by policy) หมายถึง ประชาชนหรือผู้รับบริการ (Clients) ทั้งมีติบุคคล (Individual) กลุ่ม (Groups) ตลอดจนหน่วยงานภาคเอกชน (Private Sector) ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติทั้งในแง่เชิงบวกหรือเชิงลบซึ่งอาจเรียกว่าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในนโยบายสาธารณะนั้น ๆ นอกจากนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในลักษณะกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) อาจดำเนินการเรียกร้อง คัดค้าน สนับสนุน ลงประชามติ (Referendum) ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ต่อรอง (Bargain) กับฝ่ายกุมอำนาจในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

2.1.2. ตัวแบบ A Model of the Policy Implementation Process นำเสนอโดย Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975) ได้กล่าวถึงตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้เมื่อปี ค.ศ. 1975 เรื่อง “The Policy Implementation Process a Conceptual Framework” โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย (Policy Standards and Objectives) โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการกำหนดการปฏิบัติตามนโยบาย คือ วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย คือ ปัจจัยในการกำหนดรายละเอียดของเป้าหมายนโยบาย ในบางวัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบายโดยตัวของมันเอง เป็นตัวที่ช่วยให้ง่ายต่อการวัด ทั้งการวัดผลการปฏิบัติตามนโยบายจะกระทำได้ชัดเจนเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความชัดเจนของการกำหนดมาตรฐานนโยบายและความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบาย

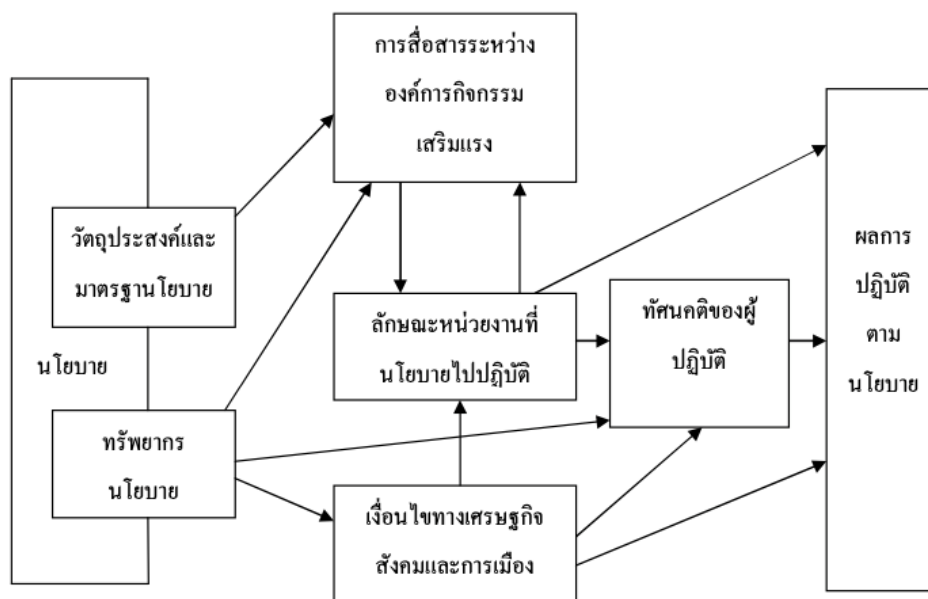
2. ทรัพยากรนโยบาย (Policy Resources) ทรัพยากรนโยบาย คือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย ทรัพยากรนโยบายอาจรวมถึง เงินและสิ่งที่จะส่งเสริมทั้งหมดทั้งหมดที่ได้กำหนดไว้ในแผนงาน ทรัพยากรเหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริม หรือช่วยให้ความสะดวกต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3. การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้ (Inter-Organizational Communication and Enforcement Activities) การสื่อสารระหว่างองค์กร คือ การสื่อสารเกี่ยวกับมาตรฐานงานและวัตถุประสงค์นโยบาย เพื่อให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ แผนงานโครงการมีความรู้ความเข้าใจสอดคล้องกัน

4. ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (The Characteristics of Lamenting Agencies) ได้แก่ สมรรถนะและขนาดของทีมงานในหน่วยงาน ระดับความเข้มข้นของการควบคุมบังคับบัญชาของหน่วยงานย่อยในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงานการสนับสนุนจากนักกฎหมายและฝ่ายบริหาร ความมีชีวิตชีวาขององค์กรระดับการสื่อสารระบบเปิดในองค์กร และความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติกับผู้กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานองค์กรผู้ซึ่งประกาศใช้นโยบาย

5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (Economic, Social and Political Conditions) ต้องคำนึงถึงการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความเพียงพอต่อการส่งเสริมให้แผนงาน โครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ ธรรมชาติของความเห็นสาธารณะเป็นอย่างไร จุดเด่นของนโยบายสัมพันธ์กับประเด็นนโยบายอย่างไร ชนชั้นนำมีความชอบหรือไม่ชอบนโยบายที่นำไปปฏิบัติในกลุ่มหลากหลายในสังคม รวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชนคิดจะคบค้าสมาคมหรือสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่

6. ทักษะของผู้ปฏิบัติ (The Disposition of Implementers) ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนโยบาย 2) ทักษะต่อต้านนโยบาย และ 3) ความเข้มข้นของทัศนคติ

ภาพที่ 1: ตัวแบบ A Model of the Policy Implementation Process
 นำเสนอโดย Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975)

2.1.3 ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ศุภชัย ยาวะประภาส (2552) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

2.1.3.1 ลักษณะของนโยบาย เป็นส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายนั้น ๆ ซึ่งลักษณะที่กล่าวนั้น ได้แก่

(1) ประเภทของนโยบาย โดยแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 101-102) เสนอความเห็นที่ ความสำเร็จของนโยบายหรือความล้มเหลวของนโยบายจะขึ้นอยู่กับประเภทของนโยบาย การปฏิบัติตามนโยบายจะประสบความสำเร็จมากที่สุดเมื่อนโยบายนั้นมีการเรียกร้องทำให้เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด และมีความเห็นพร้อมต้งกันในวัตถุประสงค์ ถ้านโยบายมีการเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายมาก และมีความเห็นพร้อมต้งกันในวัตถุประสงค์น้อย ก็ส่งผลให้โอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติมีน้อยลงไปด้วย นอกจากนี้ แมซมานีเยน และเซบาร์ทีเยร์ (Mazmanian and Sabatier, 1980 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 102) ได้ให้ข้อสรุปไว้ว่า นโยบายที่มุ่งหวังให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงไม่มากนักก็จะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จมากกว่านโยบายที่มุ่งหวังการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก

(2) ผลประโยชน์สัมพันธ์ของนโยบายนั้น ๆ โดยแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 102) กล่าวว่า ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายอีกปัจจัยคือผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่นโยบายนั้นจะผลักดันให้เกิดขึ้นมา

(3) ความสอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่ คือ ประสพการณ์ที่ผ่านมาและความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น ซึ่ง วูล์ดริจซ์ (Woolwich, 1982 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 103) กล่าวว่า นโยบายจะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างนโยบายนั้นกับค่านิยมที่มีอยู่ ประสพการณ์ที่ผ่านมาและความต้องการของผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้นเป็นสำคัญ

(4) ความเป็นไปได้ในการทดลองปฏิบัติ วูล์ดริจซ์ (Woolwich, 1982 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 103) ได้เสนอว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายนั้นขึ้นอยู่กับว่านโยบายนั้นสามารถนำมาทดลองปฏิบัติในลักษณะของโครงการทดลองได้หรือไม่ โดยนโยบายที่สามารถนำมาทดลองปฏิบัติก่อนได้ จะมีโอกาสสำเร็จมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถนำมาทดลองปฏิบัติในลักษณะของโครงการทดลองได้

(5) ความเห็นผลได้ของนโยบายนั้น วูล์ดริจซ์ (Woolwich, 1982 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 103) ยืนยันว่านโยบายที่สามารถส่งผลที่เห็นได้ชัดเจนจะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจน

(6) คุณภาพของการส่งข้อมูลย้อนกลับ กล่าวคือ การควบคุมดูแลและประเมินผลนโยบายอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของนโยบาย

2.1.3.2 วัตถุประสงค์ของนโยบาย การจะแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของนโยบายนั้น ลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้ล้วนมีผลต่อความสำเร็จของนโยบาย

(1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ แมชมาเนียน และเซบาร์เทียร์ (Mazmanian and Sabatier, 1980 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 104) ได้ให้ความเห็นว่าการที่นโยบายจะได้รับการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ๆ ด้วย

(2) ความสอดคล้องกันของวัตถุประสงค์ แมชมาเนียน และเซบาร์เทียร์ (Mazmanian and Sabatier, 1980 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 104) โดยวัตถุประสงค์ของนโยบายนอกจากจะต้องกระจ่างชัดเจนแล้วยังจะต้องสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกัน

(3) ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ โดยเอ็ดเวิร์ดส (George C. Edwards, 1979 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 105) มีความคิดเห็นมาก่อนที่ผู้นำนโยบาย

ไปปฏิบัติจะปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ โดยผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องรับรู้ว่ามีนโยบายออกมาใช้แล้ว และจำเป็นอย่างไรที่จะต้องรู้ว่านโยบายนั้นมีวัตถุประสงค์อะไร

(4) ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย วูลด์ริจซ์ (Woolwich, 1982 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 105) กล่าวว่า ความสำเร็จของนโยบายขึ้นอยู่กับว่านโยบายนั้นแสดงให้เห็นได้ว่าอะไรคือดัชนีที่จะชี้วัดว่านโยบายนั้นประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 105) ก็ได้ให้ความเห็นย้ำในจุดนี้เช่นกันว่าการศึกษากิจการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายนั้น เราจะต้องรู้ถึงดัชนีที่ใช้วัดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายนั้น

(5) ความเที่ยงตรงของข่าวสารที่มีไปยังผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเอ็ดเวิร์ดส (George C. Edwards, 1979 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 106) กล่าวว่า ถ้าคำสั่ง ข่าวสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้กำหนดนโยบายมีถึงผู้นำนโยบายไปปฏิบัติยิ่งมีความชัดเจนเท่าไร โอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบความสำเร็จนั้นก็จะมีมากขึ้นไปด้วย เช่นเดียวกับแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 106) ก็กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า ถ้าแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ให้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกันในการแปลความของวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานต่าง ๆ ของนโยบาย หรือถ้าแหล่งข้อมูลเดียวกันมีความขัดแย้งกันเอง ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติก็จะพบว่า การปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้นมีความยากลำบาก

2.1.3.3 ความเป็นไปได้ทางการเมือง คือ ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายอาจจะก่อให้เกิดปัญหาที่ไม่ควรจมองข้าม ตัวแปรนี้มีส่วนในการส่งผลกระทบต่อความเป็นไปได้ทางการเมืองในนโยบายนั้น

(1) การเจรจาระหว่างรัฐบาลกับเอกชน ซึ่งวูลด์ริจซ์ (Woolwich, 1982 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 106) แสดงให้เห็นไว้ว่า ความสำเร็จของนโยบายจะขึ้นอยู่กับระดับของการสนับสนุนหรือคัดค้านของกลุ่มธุรกิจเอกชนที่มีต่อนโยบายนั้น ๆ

(2) ความสนับสนุนจากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแมซมานีเยน และเซบาร์ทเทียร์ (Mazmanian and Sabatier, 1982 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 107) ให้ความเห็นว่า นโยบายที่ขาดการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากกลุ่มผลประโยชน์และบุคคลสำคัญในวงการบริหารหรือรัฐสภาจะมีโอกาสอย่างมากที่จะถูกโจมตีจากหลายฝ่ายเมื่อมีการเสนอเข้ามาในกระบวนการนิติบัญญัติ และนโยบายนั้นมักจะถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้แตกต่าไปจากจุดมุ่งหมายเดิมจนบางครั้งทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

(3) ผลกระทบจากนโยบายที่มีต่อกลุ่มอาชีพที่มีอิทธิพล กล่าวคือ นโยบายที่มีต่อกลุ่มอาชีพที่มีอิทธิพลเล็งเห็นว่าจะส่งผลกระทบในทางลบต่อกลุ่มตนก็จะทำให้นโยบายประสบปัญหา

ในการนำไปปฏิบัติ เนื่องจากกลุ่มอิทธิพลดังกล่าวจะใช้อิทธิพลทั้งทางการเมืองและทางเศรษฐกิจเพื่อยับยั้งการปฏิบัตินโยบายดังกล่าว

(4) ความสนับสนุนจากชนชั้นนำ ซึ่งแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 108) กล่าวว่า ความสำเร็จของนโยบายใด ๆ จะดูได้จากทรศนะของชนชั้นนำว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับนโยบายนั้น

(5) การสนับสนุนจากสื่อมวลชน โดยแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 108) กล่าวว่า การสนับสนุนจากสื่อมวลชนตลอดจนประชาชนโดยทั่วไปจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้นโยบายนั้นประสบความสำเร็จ นโยบายที่ขาดการสนับสนุนจากสื่อมวลชนหรือประชาชนโดยทั่วไปมักจะประสบปัญหาอย่างมาก

(6) การสนับสนุนจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น การปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายจะขึ้นอยู่กับกรกับการสนับสนุนจากผู้มีสิทธิออกเสียงการเลือกตั้งว่าชอบหรือไม่ชอบนโยบายนั้น

2.1.3.4 ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี คือ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีมักจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งมักจะส่งผลสำคัญต่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายต่าง ๆ โดยมีปัจจัย ดังนี้

(1) การร่างนโยบาย กล่าวคือ นโยบายที่มีลักษณะไม่ยากยากซับซ้อนและมีผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการไม่มากนัก จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่าการมีโครงสร้างที่ซับซ้อน หรือมีผู้คนและหน่วยงานมาเกี่ยวข้องจำนวนมาก

(2) ข้อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเอดเวิร์ดส (George C. Edwards, 1980 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 109-110) ได้เสนอความเห็นว่าการมีวิธีปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน (Standard Operating Procedures) จะช่วยประหยัดเวลาในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย กรรมวิธีดังกล่าวจะช่วยในการตัดสินใจในเรื่องที่ทำอยู่เป็นประจำสามารถทำได้โดยไม่เสียเวลา กรรมวิธีดังกล่าวนี้จะเป็นตัวถ่วงอย่างสำคัญถ้าการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายต้องอาศัยวิธีการหรือกระบวนการบางอย่างที่แตกต่างจากกรรมวิธีที่ปฏิบัติการอยู่

(3) ทฤษฎีที่เชื่อถือได้ เพรสแมนและวิลดาฟสกี (Pressman and Widavsky, 1979 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 110) ทฤษฎีที่เชื่อถือได้ก็เปรียบเหมือนแผนที่ที่ดี การเดินทางจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่งจะมีปัญหาหากปราศจากแผนที่ที่ดี นโยบายจึงเปรียบเสมือนสมมติฐานว่าถ้ามี ก และ ข จะเกิด ค สมมติฐานดังกล่าวควรตั้งอยู่บนทฤษฎีที่เชื่อถือได้

(4) ลักษณะของเทคโนโลยีว่าสอดคล้องกับสถานการณ์หรือไม่

2.1.3.5 ความเพียงพอของทรัพยากร โดยเอ็ดเวิร์ดส (George C. Edwards, 1980 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 111) ยืนยันว่านโยบายที่จะประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทั้งทางด้านการเงินและกำลังคนอย่างเต็มที่ มิฉะนั้นนโยบายนั้นจะปรากฏอยู่เพียงบนหน้ากระดาษเท่านั้น ปัจจัยทางด้านทรัพยากรต่อไปนี้เป็นปัจจัยที่ควรคำนึงถึงอย่างมาก

(1) ความสนับสนุนทางด้านการเงินนั้น แมซมานเนียน และเซบาร์ทีเยร์ (Mazmanian and Sabatier, 1981 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 111) กล่าวว่า นโยบายจะประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติได้ต้องได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างเพียงพอ และการขาดแคลนด้านการเงินมักจะถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นข้ออ้างเสมอเมื่อการปฏิบัติตามนโยบายมีปัญหา

(2) กำลังและคุณภาพของบุคลากร โดยเอ็ดเวิร์ดส (George C. Edwards, 1981 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 112) ยืนยันว่าจำนวนบุคลากรที่จะนำเอานโยบายไปปฏิบัตินั้นตามปกติแล้วมีน้อยกว่าจำนวนที่ต้องการสำหรับการปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ผลของการขาดแคลนกำลังคนดังกล่าวจะมีส่วนโดยตรงต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติให้เป็นที่ไปตามนโยบาย นอกจากนี้ปัญหาด้านปริมาณกำลังคนแล้ว ปัญหาในด้านคุณภาพของบุคลากรยังเป็นปัญหาที่สำคัญ ยิ่งนโยบายเกี่ยวข้องกับปัญหาทางเทคนิคมากเท่าใด ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านในด้านนั้น ๆ ยิ่งมาจำนวนคนเหล่านี้มากขึ้น

(3) ปัจจัยทางด้านการบริหาร ทางเอ็ดเวิร์ดส (George C. Edwards, 1980 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 112) กล่าวว่า การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ทำการ เครื่องมือเครื่องใช้ ที่ดิน และวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่น ๆ จะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย เช่นเดียวกับการขาดแคลนกำลังคนและงบประมาณ

2.1.3.6 ลักษณะของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่ส่งผลอย่างมากในการจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย ลักษณะต่อไปนี้เป็นลักษณะที่ควรให้ความสนใจ

(1) ประเภทของหน่วยงาน โดยที่แมซมานเนียน และเซบาร์ทีเยร์ (Mazmanian and Sabatier, 1981 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 113) กล่าวว่า นโยบายที่ประสบความสำเร็จนั้นมักจะเป็นนโยบายที่มอบหมายให้แก่หน่วยงานที่มีอยู่แล้วและสนับสนุนนโยบายนั้น และเป็นหน่วยงานที่มีกำลังคนและทรัพยากรอื่น ๆ อยู่พร้อมแล้ว หรือไม่ก็ต้องเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่โดยแรงผลักดันของกลุ่มการเมืองที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้น

(2) โครงสร้างและลำดับชั้นการบังคับบัญชา โดยระดับการบังคับบัญชา รวมทั้งจำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากการติดต่อสื่อสารและการควบคุมบังคับบัญชาเป็นเรื่องที่สำคัญมาก หน่วยงาน

ขนาดเล็กที่มีระดับชั้นการบังคับบัญชาน้อย จำนวนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามาก จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานระดับใหญ่มีระดับชั้นบังคับบัญชามากแต่มีผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาน้อย

(3) ความสามารถของผู้นำ การวิเคราะห์โครงการที่ประสบความสำเร็จพบว่าภาวะผู้นำที่เข้มแข็งซึ่งมีความสามารถในการระดมความสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ กับความสามารถในการสังเคราะห์เพื่อสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมา

(4) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่กำหนดนโยบาย ซึ่งทางแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 114) กล่าวว่า เน้นถึงสายใยสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการระหว่างหน่วยปฏิบัติตามนโยบายกับหน่วยงานที่กำหนดนโยบาย ยิ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีมากโอกาสที่นโยบายจะประสบความสำเร็จจะมีมาก

(5) ลำดับชั้นของการสื่อสารแบบเปิดนั้น แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 114) เสนอว่า การสื่อสารแบบเปิดซึ่งรวมถึงการเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยกับบุคคลภายนอก การเปิดโอกาสให้มีการสร้างสายใยแห่งความสัมพันธ์ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน และอื่น ๆ จะมีส่วนที่สำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย

2.1.3.7 ทศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ คือ นโยบายหลายเรื่องจัดอยู่ในส่วนที่ผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง นโยบายเหล่านี้อาจจะนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังไม่บิดพลิ้ว ซึ่งจะตรงข้ามกับนโยบายที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐานและผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอันจะทำให้ผู้ปฏิบัติไม่เต็มใจ และอาจบิดเบือนให้เป็นไปในแนวทางที่พวกเขาต้องการ ลักษณะต่อไปนี้นั้นอาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายได้

(1) ทศนคติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 115) ให้การยืนยันว่าความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทิศทางของทศนคติที่มีเจตต่อนโยบาย ตลอดจนความผูกพันที่มีต่อนโยบายมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ผู้นำปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติด้วยดี ต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วย และมีความรู้สึกผูกพัน

(2) ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านวูลวีริจซ์ (Woolwich, 1982 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 115) กล่าวว่า ขอบเขตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติ นั้นสำคัญมาก เพราะว่าการนำนโยบายที่มีผลให้ผู้ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวทางเดิมที่ถือปฏิบัติมายาวนานนั้นมักจะประสบความสำเร็จสูง ส่วนนโยบายที่ไม่กระทบกับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติก็จะมีโอกาสสำเร็จสูง

(3) ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ วูล์ดริจซ์ (Woolwich, 1982 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 115) ได้เน้นย้ำว่า ความขัดแย้งเนื่องจากค่านิยมของผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเพียงแต่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายเท่านั้นก็จะนำไปสู่การเพิกเฉยละเลยไม่ปฏิบัติตามนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติเฉพาะส่วนที่ไม่ขัดกับคุณค่าที่ตนเองยึดถือ ซึ่งในที่สุดจะทำให้นโยบายล้มเหลว

(4) ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ทางด้านวูล์ดริจซ์ (Woolwich, 1982 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 116) กล่าวว่า ผลกระทบที่นโยบายจะมีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี หรือผลประโยชน์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของนโยบายนั้น ๆ การมอบหมายนโยบายให้กับผู้ที่มีความเห็นหรือผลประโยชน์ไม่สอดคล้องกับนโยบายนั้น ๆ ก็เท่ากับเป็นการเรียกร้องหาความยุ่งยาก เนื่องจากผู้กำหนดนโยบายจะต้องแสวงหาวิธีมาควบคุมพฤติกรรมของเหล่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย

2.1.3.8 ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่าง ๆ ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

(1) จำนวนหน่วยงานที่ต้องนำนโยบายไปปฏิบัติ แมซมานเนียน และเซบาร์ทีเยอร์ (Mazmanian and Sabatier, 1981 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 116-117) กล่าวว่า สาเหตุที่นโยบายของรัฐบาลกลางในสหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จน้อยกว่านโยบายของรัฐบาลท้องถิ่นเนื่องจากว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานในระดับรัฐบาลกลางมักจะมีมากกว่ารัฐบาลท้องถิ่น บุคลากรที่เกี่ยวข้องก็มีจำนวนที่มากกว่าด้วย

(2) จำนวนจุดตัดสินใจ แมซมานเนียน และเซบาร์ทีเยอร์ (Mazmanian and Sabatier, 1981 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 117) กล่าวว่า จำนวนจุดตัดสินใจ (Clearance Point) ของนโยบายต่าง ๆ จะมีมากน้อยต่างกัน ยังมีจำนวนจุดตัดสินใจมากเท่าไร ความล่าช้าในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น

(3) ความสัมพันธ์ดั้งเดิม โดยลักษณะความสัมพันธ์ดั้งเดิมระหว่างหน่วยงานที่รวมกันปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายจะมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายนั้น

(4) การแทรกแซงของหน่วยงานระดับบน แมซมานเนียน และเซบาร์ทีเยอร์ (Mazmanian and Sabatier, 1981 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2552 : 117-118) กล่าวว่า การแทรกแซงของหน่วยงานระดับบน จะมีผลอย่างมากต่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย ถึงแม้จะมีจุดตัดสินใจไม่มาก มีลำดับชั้นการบังคับบัญชาน้อย นโยบายก็อาจจะประสบปัญหาได้หากถูกแทรกแซงจากหน่วยระดับบนมากเกินไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

2.2.1 ความหมายของขยะมูลฝอย มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ("ราชกิจจานุเบกษา," 2535, 29 มีนาคม) ให้คำจำกัดความของคำว่ามูลฝอย ไว้ดังนี้ มูลฝอย (Waste) หมายถึง สิ่งของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและอุปโภค ซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้วบางชนิดเป็นของแข็งหรือกากของเสีย (Solid waste) มีผลเสียต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ เนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค ทำให้เกิดมลพิษและทัศนยะ อูจาด

มูลฝอย (Solid Waste) หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถังมูลสัตว์หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

ขยะมูลฝอย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. 2542 ได้ให้นิยามคำว่า ขยะ หมายถึง หยากเยื่อ มูลฝอย และคำว่า มูลฝอย หมายถึง เศษสิ่งของที่ทิ้งแล้ว หยากเยื่อ เช่น เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น (ศูนย์สารสนเทศราชบัณฑิตยสถาน, 2550)

ขยะมูลฝอย (Solid Waste) ตามความหมายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2550) หมายถึง สิ่งเหลือใช้และสิ่งปฏิกูลที่อยู่ในรูปของแข็งซึ่งเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และสัตว์ทั้งจากการบริโภคการผลิตการขบถ่ายการดำรงชีวิตและอื่น ๆ

กรมควบคุมมลพิษ (กรมควบคุมมลพิษ, 2550) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับขยะ ประกอบด้วย ขยะมูลฝอยชุมชน (Municipal solid waste) หมายความว่า ถึง ขยะมูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น บ้านพักอาศัย ธุรกิจร้านค้า สถานประกอบการ ตลาดสด สถาบันต่าง ๆ รวมทั้งเศษวัสดุก่อสร้าง ทั้งนี้ไม่รวมของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ

2.2.2 ประเภทของขยะมูลฝอย ขยะมูลฝอยในชุมชนนั้นมีหลากหลายชนิด มีการแบ่งประเภทของขยะมูลฝอยไว้หลายลักษณะ เช่น แบ่งตามคุณสมบัติของขยะมูลฝอย แบ่งตามส่วนประกอบของขยะมูลฝอย แบ่งตาม แหล่งที่มาของขยะมูลฝอย และตามพิษภัยที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในที่นี้ สำนักจัดการ กากของเสียและสารอันตราย (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, : 2551) ได้แบ่งประเภทขยะมูลฝอยตามคุณสมบัติของขยะมูลฝอย ในคู่มือแนวทางการลดคัดแยกและใช้ประโยชน์ สำหรับอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) ขยะที่สามารถย่อยสลายได้ง่ายในธรรมชาติ หรือมูลฝอยที่สามารถย่อยสลายง่าย (Compostable waste) คือ ขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้เช่น เศษอาหาร เศษเนื้อสัตว์ เศษผัก เปลือกผลไม้ ใบไม้หญ้า เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงซาก หรือเศษของพืชผัก ผลไม้หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ ขยะประเภทนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึงร้อยละ 64 ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะขยะประเภทนี้หากกำจัดไม่ถูกต้อง จะเน่าเปื่อยส่งกลิ่นเหม็นรบกวน หรือเป็นแหล่งอาหารและแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์นำโรคต่าง ๆ

2) ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้หรือขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) คือวัสดุเหลือใช้ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้โดยนำมาตัดแปลงไปใช้ในกิจกรรมอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ที่ต่างจากเดิมหรือนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตวัสดุอื่น เช่น แก้วกระดาษ กระจกพลาสติก กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถ เป็นต้น ขยะประเภทนี้เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองรองจากขยะที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติ พบได้ประมาณร้อยละ 30 ของปริมาณขยะทั้งหมดขยะประเภทนี้จะเป็นที่ชุกชอนของสัตว์พวกหนู แมลงสาบ ยุง เป็นแหล่งนำโรคหรืออาจทำให้เกิดอุบัติเหตุบาดเจ็บได้

3) ขยะอันตรายหรือมูลฝอยอันตราย (Hazardous waste) คือขยะหรือมูลฝอยที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในบ้านเรือนมักมีส่วนประกอบเป็นสารเคมีประเภทโลหะหนัก สารฆ่าแมลงหรือตัวทำละลาย หรือขยะอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเมื่อใช้แล้วนำไปทิ้งรวมกับขยะอื่น ๆ โดยไม่ได้แยกหรือกำจัดให้ถูกวิธีก็ทำให้เกิดอันตรายได้ทั้งต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำมีฤทธิ์เป็นกรดเข้มข้น สี และทินเนอร์ประกอบไปด้วยโลหะหนักประเภทตะกั่ว ผลิตภัณฑ์กำจัดหนูและแมลงประกอบไปด้วยสารเคมีกำจัดแมลงประเภทต่าง ๆ ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ถ่านนาฬิกา และโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีโลหะหนักประเภทตะกั่ว พรอท นิเกิล แคดเมียม แมงกานีสขยะประเภทนี้เป็นขยะที่มักจะพบได้น้อยที่สุดเพียง 3% ของปริมาณขยะทั้งหมด ขยะประเภทนี้เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายต่อคนชนเก็บขยะ เช่น กระเด็นเข้าตาทำให้เกิดการระคายเคืองอย่างรุนแรง อาจทำให้เกิดการตาบอดหากสัมผัสกับผิวหนังอาจทำให้ผิวหนังอักเสบ บวมแดง ปวดร้อน เป็นแผลเป็นหรือถึงตายได้ หรือหากไม่กำจัดจะสะสมจนมีปริมาณมากก็จะมีผลต่อระบบประสาทระบบหมุนเวียนของโลหิต การทำงานของไตและระบบสืบพันธุ์ ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กและภาวะการตั้งครรภ์ หรือหากประชาชนรู้เท่าไม่ถึงการณ์เผาขยะที่มีสารเคมีอันตรายเหล่านี้รวมอยู่ด้วย อาจก่อให้เกิดโรคมะเร็งขึ้นได้ส่วนกระป๋องสเปรย์ต่าง ๆ จะระเบิดได้เมื่อถูกความร้อน

4) ขยะทั่วไปหรือมูลฝอยทั่วไป (General waste) คือ ขยะประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยาก เช่น เศษผ้า กระจกพลาสติก กล่องโฟม ใส่อาหาร ซองขนมกึ่งสำเร็จรูป พลาสติกห่อลูกอมของใช้ในชีวิตประจำวัน

พวกเครื่องสำอางอุปกรณ์ เครื่องเขียน เป็นต้น ขยะทั่วไปนี้เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณร้อยละ 3 ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ ขยะประเภทนี้หากไม่กำจัด จะก่อให้เกิด กองขยะกองใหญ่ เกิดทัศนียภาพไม่สวยงามและเป็นแหล่งนำโรคได้ จากการแบ่งประเภทขยะมูลฝอยดังกล่าว สรุปได้ว่า ปริมาณขยะมูลฝอยประเภทแรกซึ่ง ได้แก่ ขยะที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติ หรือมูลฝอยย่อยสลายง่ายมีปริมาณมากกว่าขยะประเภทอื่น ๆ ซึ่งขยะดังกล่าวสามารถกำจัดได้ง่ายและกำจัดได้เองในชุมชน ดังนั้นหากแต่ละครัวเรือนช่วยกันคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตนเองให้ถูกต้องตามประเภทขยะและมีการกำจัดหรือทำลายให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

2.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณของขยะมูลฝอย

ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของมนุษย์ร่วมกันในสังคมปัจจุบันมักก่อให้เกิดเศษสิ่งของที่เหลือใช้หรือสิ่งของที่ไม่ต้องการที่จะนำมาใช้ประโยชน์อีกจึงทำให้กลายเป็นขยะมูลฝอยในปริมาณมาก ซึ่งปริมาณของขยะมูลฝอยในชุมชนจะมากขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้ (พัฒนา มูลพฤกษ์, 2553)

1) ความหนาแน่นและจำนวนของประชากรในชุมชน (Population Density) กล่าวคือ ถ้าจำนวนประชากรมากหรืออาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ก็จะมีปริมาณขยะมูลฝอยมากตามไปด้วย เช่น บริเวณหอพัก คอนโดมิเนียม

2) ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นหรือลักษณะชุมชน (Geographical Location) สถานที่ต่างกันทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยและประเภทขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นต่างกัน เช่น สถานที่ตั้งอยู่ริมทะเล มักพบขยะที่เป็นเศษปลา เศษเปลือกหอย ได้มากกว่าขยะมูลฝอยชนิดอื่น ๆ ปริมาณขยะมูลฝอยจากชุมชนย่านธุรกิจการค้า จะมีปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่าชุมชนที่พักอาศัย เพียงอย่างเดียวในท้องถิ่นที่มีพื้นที่ราบลุ่ม มีการเพาะปลูกข้าวและพืชพันธุ์ต่าง ๆ จะมีปริมาณขยะมูลฝอยก็จะเป็นจำพวกฟางข้าว เศษหญ้า พืชผักในปริมาณที่มากกว่ามูลฝอยชนิดอื่น ๆ นอกจากนี้ ลักษณะที่ตั้งของชุมชนที่มีถนนหรือซอยแคบทำให้การคมนาคมไม่สะดวก รถขนขยะไม่สามารถเข้าชุมชนได้ ต้องใช้ภาชนะขนถ่ายอีกทอดหนึ่ง จึงทำให้การกำจัดขยะมูลฝอยช้าไม่ทั่วถึง จึงทำให้ปริมาณมูลฝอยเหลือตกค้างและเพิ่มทวีคูณมากขึ้น

3) ฤดูกาล (Season) ฤดูกาลของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณขยะมูลฝอยเป็นอย่างมาก เช่น ในช่วงฤดูฝนประเทศไทยจะมีผลไม้ออกจำนวนมาก ปริมาณขยะมูลฝอยจึงเป็นจำพวกใบไม้ เปลือกผลไม้ต่าง ๆ เป็นต้น หรือในช่วงของฤดูกาลที่มีการท่องเที่ยวพักผ่อนขยะมูลฝอยในสถานที่ท่องเที่ยวที่นั้น ๆ จะเป็นจำพวกขวดน้ำ เศษกระดาษ ถุงพลาสติกเป็นส่วนมาก

4) สถานะเศรษฐกิจ (Economic Status) ชุมชนที่มีฐานะดี มีเงินที่สามารถจะจับจ่ายซื้อสิ่งของได้มากก็ยอมส่งผลทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยมากตามไปด้วย และขยะมูลฝอยเหล่านั้นมักเป็นจำพวกบรรจุภัณฑ์ หรือของที่เป็นชิ้นใหญ่ เช่น เฟอร์นิเจอร์ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ส่วนชุมชนที่ฐานะยากจน จะมีขยะมูลฝอยน้อยและจะเป็นจำพวกเศษอาหารถุงพลาสติก

5) อุปนิสัยของประชาชน (Habit of People in Community) ประชาชนที่มีอุปนิสัยรักสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย จะมีปริมาณขยะมูลฝอยให้เก็บขนมากกว่าประชาชนที่มีอุปนิสัยมักง่ายทิ้งขยะมูลฝอยเรี่ยราดทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยให้เก็บขนมีน้อยแต่จะพบตามถนนแม่น้ำลำคลองที่สาธารณะ เป็นต้น และตัวแปรอีกตัวหนึ่งคือ พฤติกรรมการบริโภคและค่านิยมของแต่ละกลุ่มคนก็มีผลต่อลักษณะของขยะมูลฝอย เช่น กลุ่มวัยรุ่นนินาอาหารกระป๋อง เครื่องดื่มต่าง ๆ กล่องโฟมอาหาร กล่องกระดาษ จึงทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยประเภทนี้มากตามไปด้วย

6) การจัดการบริการเก็บขยะมูลฝอย (Collection Services and Disposal Methods) ถ้าการจัดเก็บขยะมูลฝอยไม่สม่ำเสมอล่าช้าจะทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเหลือจากการเก็บอีกมาก อาจมีไก่อหรือสุนัขมาคุ้ยเขี่ย ทำให้ไม่น่าดูเกิดความสกปรกได้

7) ความเจริญของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี (Growth of Industry and Technology) จึงทำให้ประชาชนนิยมบริโภคอาหารสำเร็จรูปมากขึ้น มีการใช้ภาชนะบรรจุฟุ่มเฟือย ทั้งขวดพลาสติก แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น จึงทำให้มีขยะมูลฝอยประเภทนี้จำนวนมากและยากต่อการกำจัด

8) กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับและความร่วมมือของประชาชน (Legislation and Cooperation of People) หากมีกฎหมาย หรือกฎระเบียบที่รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชนได้กำหนดขึ้นเพื่อบังคับใช้กับชุมชน ก็จะช่วยลดปริมาณขยะลงได้ เช่น การออกกฎหมายไม่ให้ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะแม่น้ำลำคลอง

2.2.4 การลด การคัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย

การลดขยะทำได้ทั้งในส่วนที่การป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะและการนำกลับมาแปรรูปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต โดยการป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะที่สำคัญ คือ การลดขยะที่แหล่งกำเนิด (Source Reduction) โดยอาศัยขบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน การลดปริมาณขยะจะสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะตั้งแต่การเก็บรวบรวม ขนส่ง การคัดแยกและใช้ประโยชน์ ตลอดจนการกำจัดขั้นสุดท้าย ลดปัญหาสถานะสิ่งแวดล้อม และประหยัดทรัพยากรธรรมชาติโดยทั่วไปแล้วหน่วยงานองค์กรและชุมชน สามารถลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นได้โดยใช้หลักการ ดังนี้

1. การปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะ (Refuse) เป็นการปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะทำได้หลายวิธีดังนี้

1) ปฏิเสธการใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือยรวมทั้งขยะที่เป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ กล่องโฟม ถุงพลาสติก หรือขยะมีพิษอื่น ๆ

2) หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์หีบห่อหุ้มหลายชั้น

3) หลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าชนิดใช้ครั้งเดียว หรือผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานต่ำ

4) ไม่สนับสนุนร้านค้าที่กักเก็บและจำหน่ายสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือยและไม่มีระบบเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว

5) กรณีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ประจำบ้านที่ใช้เป็นประจำ เช่น สบู่ ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน ให้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดบรรจุใหญ่กว่า เนื่องจากใช้บรรจุภัณฑ์น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยน้ำหนักของผลิตภัณฑ์

6) ลดหรืองดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย โดยเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการ

2. การเลือกซื้อสินค้าที่สามารถส่งคืนบรรจุภัณฑ์สู่ผู้ผลิตได้ (Return) การเลือกซื้อสินค้าที่สามารถส่งคืนบรรจุภัณฑ์สู่ผู้ผลิตผู้ซื้อสินค้าควรพิจารณา ดังนี้

1) เลือกซื้อสินค้าหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีระบบมัดจำ – คืนเงิน เช่น ขวดเครื่องดื่มประเภทต่าง ๆ

2) เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับไปรีไซเคิลได้หรือส่วนประกอบของวัสดุรีไซเคิล

3) เลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตเรียกคืนซากบรรจุภัณฑ์หลังจากการบริโภคของประชาชน

3. การใช้ซ้ำผลิตภัณฑ์ (Reuse) กรมควบคุมมลพิษ ได้ให้ประเด็นการพิจารณา เรื่องการใช้ซ้ำผลิตภัณฑ์ โดยผู้ซื้อสินค้าควรพิจารณา ดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2552ข :57-58)

1) เลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมาให้ใช้ได้มากกว่า 1 ครั้ง เช่น แบตเตอรี่ประจุไฟฟ้าใหม่ได้

2) การเลือกซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill) เช่น ผงซักฟอก สบู่เหลว น้ำยาล้างจาน

3) ซ่อมแซมเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ (Repair) ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้

4) บำรุงรักษาเครื่องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานได้คงทนและยาวนานขึ้น

5) การนำบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้อื่นๆ กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น การใช้ซ้ำ ถุงพลาสติก ถุงผ้า ถุงกระดาษ และกล่องกระดาษ การใช้ขวดน้ำดื่ม และกล่องใส่ขนม

6) ยืม เช่า หรือใช้สิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บ่อยครั้งร่วมกัน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ชุดตกแต่งงานเลี้ยง เครื่องดูดฝุ่น และอุปกรณ์ทำความสะอาดบ้านอื่นๆ

7) บริจาคหรือขายสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ และเครื่องมือใช้สอยอื่นๆ

4. การแปรรูปใช้ใหม่ (Recycling) หมายความว่า การนำขยะรีไซเคิลของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือเพื่อผลิตเป็น ผลิตภัณฑ์ใหม่ (กรมควบคุมมลพิษ, 2552 : 5)

การรีไซเคิลหรือการแปรรูปใช้ใหม่คือการนำขยะรีไซเคิลของเสีย บรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่โดยกรรมวิธีต่าง ๆ ซึ่งทุกคนสามารถทำได้โดยการคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และสำนักงาน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล (กรมควบคุมมลพิษ, 2551 : 21)

2.2.5 การคัดแยก และการใช้ประโยชน์ขยะ

การใช้ประโยชน์ขยะ (Waste Utilization) หมายความว่า การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในรูปแบบต่างๆ เช่น การแปรรูปใช้ใหม่ การใช้ซ้ำ การใช้ประโยชน์ด้านพลังงาน การหมักปุ๋ย และการนำขยะมาเป็นเชื้อเพลิงแข็ง เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2551 : 11) นอกจากนี้ยังมีการนำขยะมูลฝอยปรับปรุงพื้นที่โดยนำขยะมูลฝอยมากำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการ (Sanitary Landfill) จะได้พื้นที่สำหรับใช้ปลูกพืช สร้างสวนสาธารณะ สนามกีฬา เป็นต้น การใช้ประโยชน์ขยะจะมีประสิทธิภาพดีขึ้นเมื่อมีการจัดการขยะอย่างเหมาะสม เช่น มีการคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดก่อนจะมีการนำขยะแต่ละประเภทไปใช้ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดการคัดแยกขยะ (Waste Separation) หมายความว่า กระบวนการหรือกิจกรรมจัดแบ่งหรือแยกขยะออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะองค์ประกอบ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะอลูมิเนียม โดยใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรกล เพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ หรือใช้ประโยชน์ทางพาณิชย์ (กรมควบคุมมลพิษ, 2551 : 10)

การคัดแยกขยะเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการภายหลังการเกิดขึ้นของขยะ และถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เนื่องจากสามารถลดการปนเปื้อนของวัสดุรีไซเคิล ส่งผลให้วัสดุที่จะเข้าสู่โรงงานแปรรูปมีคุณภาพสูง ช่วยลดค่าใช้จ่ายจากการล้างทำความสะอาดหรือการคัดแยกเพิ่มเติม รวมทั้งลดปริมาณขยะที่จะนำไปกำจัดทิ้งขั้นสุดท้ายลงได้

การ Recycle หรือการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ประโยชน์เป็นการนำขยะมาแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ กล่าวคือ เป็นการนำขยะมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตแทนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติใหม่ (สำนักวิชาความสะอาดกรุงเทพมหานคร, 2542: 36) ตัวอย่างวัสดุที่สามารถนำมาใช้ในการผลิตใหม่ ได้แก่ กระดาษชนิดต่าง ๆ ขวดแก้ว โถแก้ว กระจก อลูมิเนียม พลาสติก เศษเหล็ก ผ้า และน้ำมันเครื่อง

นอกจากการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ประโยชน์จะช่วยเพิ่มรายได้และทำให้เกิดการจ้างงานเพื่อคัดแยกของเสียออกจากชุมชนมาหมุนเวียนใช้ใหม่แล้ว ยังทำให้เกิดธุรกิจการซื้อขายของเสียขึ้น เช่น สามล้อรับซื้อของเก่า ร้านรับซื้อของเสียรายย่อย ร้านรับซื้อของเก่า ตลอดจนพ่อค้าคนกลาง ซึ่งจะรับซื้อของเสียที่คัดแยกได้ เช่น ขวด แก้ว กระดาษ พลาสติก ฯลฯ จากเจ้าของเศษเสถสถาน ผู้ซดค้ขยพะ พนักงานเก็บขนมูลฝอย แล้วยนำไปขายต่อยังโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบนี้จะมีอาชีพและรายได้พอสมควร ซึ่งช่วยลดปัญหาการว่างงานของประเทศได้ประชาชนสามารถนำขยะไปขายให้แก่พ่อค้ารับซื้อของเก่าได้ เช่น กระดาษ ถูพลาสติก เศษเหล็ก ขวดแก้ว เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดและลดปัญหาในการจัดหาสถานที่ฝังกลบขยะเนื่องจากมีปริมาณขยะลดลง ช่วยลดปัญหามลภาวะการนำขยะมาใช้ประโยชน์ช่วยทำให้ปริมาณขยะที่นำไปกำจัดโดยวิธีเผา ฝังกลบ ส่งผลให้ระบบกำจัดมีประสิทธิภาพมากขึ้น และไม่มีขยะเสียดกค้างในชุมชน จึงไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสภาพแวดล้อม

จะเห็นได้ว่าการหมุนเวียนขยะเพื่อกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จะทำให้สามารถลดปริมาณขยะที่ต้องกำจัด อันหมายถึงการลดมลภาวะ ตลอดจนค่าใช้จ่ายและพื้นที่ในการกำจัดการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างรายได้และสร้างจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน

2.3 แนวนโยบายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

2.3.1 แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559–2564)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) เพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยตามนโยบายรัฐบาลที่กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 ซึ่งแผนแม่บทฯ ดังกล่าว มีกรอบแนวคิดหลัก คือ มุ่งเน้นการลดการเกิดขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การนำของเสียบกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ 3Rs การกำจัดขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559–2564) เป็นกรอบแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ นำไปใช้จัดทำแผนการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียนตรายของจังหวัดในภาพรวม และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียนตรายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) ประกอบด้วย

- 1) ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ภายในปี 2564
- 2) ขยะมูลฝอยตกค้างได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการร้อยละ 100 ของปริมาณขยะมูลฝอยตกค้าง ของปี 2558 ภายในปี 2562
- 3) ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 ของปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้น ภายในปี 2564
- 4) มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการร้อยละ 100 ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นภายในปี 2563
- 5) กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการที่ต้องร้อยละ 100 ของปริมาณกากอุตสาหกรรม ที่เป็นอันตรายที่เกิดขึ้น ภายในปี 2563
- 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทางไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ภายในปี 2564

ตารางที่ 2: ตารางแสดงตัวชี้วัดความสำเร็จการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564)

เป้าหมาย	ปี พ.ศ./ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)					
	2559	2560	2561	2562	2563	2564
1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ¹ ไม่น้อยกว่า	50	55	60	65	70	75
2. ขยะมูลฝอยตกค้างได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ^{2,3}	75	85	95	100	100	100
3. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่า	5	10	15	20	25	30
4. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	80	85	90	95	100	100
5. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง	60	70	80	90	100	100
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทาง	5	10	20	30	40	50

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จของเป้าหมายตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (พ.ศ. 2559 – 2564) ได้แก่

(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นหน่วยงานสำคัญในการนำมาตรการและการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่จัดระบบคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ชุมชนที่ต้นทาง การขนส่งไปจนถึงการกำจัดขยะมูลฝอยของเสียอันตรายชุมชนและมูลฝอยติดเชื้อ รวมถึงการนำขยะมูลฝอยตกค้างไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งจะส่งผลให้ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายได้รับ การจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

(2) มีกฎหมาย กฎระเบียบเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลักดันให้มีกฎหมายเฉพาะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่มีเอกภาพ รวมถึงพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการ ของเสียอันตรายจากชุมชน โดยเฉพาะซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเป็นไป ตามเป้าหมายที่กำหนดได้รวมทั้งการสร้างระบบและกลไกที่สนับสนุนให้เอกชนลงทุนและยกเว้นหรือยกเลิกราคาขึ้นตอน กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

(3) กระทรวงสาธารณสุขผลักดันการดำเนินการแบบศูนย์รวมในการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อและกากับ ดูแลการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในภาพรวมของประเทศ

(4) กระทรวงอุตสาหกรรมต้องผลักดันให้ให้โรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมในประเทศ เข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามกฎหมายและตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ และแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. 2558 – 2562

(5) การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีแหล่งงบประมาณหลัก ประกอบด้วย งบประมาณจากภาครัฐ โดยใช้งบประมาณแผ่นดิน เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้เอกชนลงทุนหรือร่วมลงทุน ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุน ในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 เพื่อใช้ในการก่อสร้างและเดินระบบจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน

(6) การแบ่งหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายให้ชัดเจน ระหว่างการบังคับใช้กฎหมาย (Regulator) และการควบคุม (Operator)

(7) คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดติดตามและกำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

2.3.2 แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560)

ภายหลังจากมติคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559–2564) แล้ว ต่อมาในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2559 ได้พิจารณามอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหารือร่วมกับกระทรวงมหาดไทย เพื่อจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศในระยะสั้น (พ.ศ. 2559 – 2560) และเร่งรัดการดำเนินงานตามแผน Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้หารือร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) ซึ่งถือเป็นแผนระยะสั้นภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564 ซึ่งแผนปฏิบัติการดังกล่าว เป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะในระยะสั้นของหน่วยงานภาครัฐอันหมายรวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและประชาชนโดยทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการลดขยะที่ต้นทางเพื่อให้วางรากฐานการดำเนินการจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society) ซึ่งวางอยู่บนแนวคิด 3Rs – ประชารัฐ คือ การส่งเสริมการจัดการขยะที่ต้นทาง ซึ่งเป็นการจัดการที่ยั่งยืน คือการลดปริมาณขยะจากแหล่งต้นทาง (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) หรือตามหลักการ 3Rs ซึ่งการจัดการขยะมุ่งเน้นการลดปริมาณขยะจากครัวเรือน ส่งเสริมการคัดแยกขยะจากต้นทาง เป็นการเพิ่มมูลค่าหรือแปรรูปขยะ ซึ่งจะส่งผลให้ปริมาณขยะในภาพรวมทั้งประเทศลดลงทำให้ปริมาณขยะที่จะต้องเข้าสู่ระบบการกำจัดลดลง และมีการกำจัดที่ถูกวิธีเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ตามแนวคิดเรื่อง “ประชารัฐ” คือการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการปัญหา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ประชาสังคม ภาคการศึกษา และภาคการศาสนา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานในภาคปฏิบัติในพื้นที่ยังขาดความรู้และความเข้าใจ รวมถึงทรัพยากรในการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดทำระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพคือข้อมูลขยะในแต่ละพื้นที่ที่ปัจจุบันข้อมูลขยะในแต่ละพื้นที่ของแต่ละหน่วยงานยังมีความคลาดเคลื่อนและไม่เป็นไปตามสถานการณ์จริงในพื้นที่ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการกำหนดนโยบายในการจัดการขยะอย่างยิ่ง นอกจากนี้วัฒนธรรมการจัดการขยะในครัวเรือนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากปริมาณขยะจากต้นทางเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ปริมาณขยะที่เข้าสู่ระบบการจัดการลดลงได้อย่างยั่งยืน เพราะหากมีการ

ส่งเสริมให้มีการตัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ได้แก่ ในครัวเรือน สำนักงาน สถานประกอบการต่าง ๆ รวมทั้งการวางระบบเก็บขนให้สอดคล้อง นอกจากนี้จะทำให้ปริมาณขยะที่เข้าสู่ระบบการจัดการลดลงแล้ว ยังถือว่าเป็นการประหยัดทรัพยากรในการจัดการขยะและเพิ่มมูลค่าให้กับขยะมูลฝอย

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้กล่าวอ้างถึงแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560) ไว้ในระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นระเบียบฉบับแรกที่รับรองการก่อร่างนโยบายธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ซึ่งหากพิจารณาในแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” นั้นจะเน้นไปที่ขยะมูลฝอยชุมชนและขยะอันตราย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้มุ่งเน้นไปที่การคัดแยกขยะจากต้นทาง ซึ่งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองนั้นเป็นขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ถึงร้อยละ 30 จึงได้หยิบยกการคัดแยกขยะที่มีประโยชน์สามารถสร้างมูลค่าได้มาเข้าสู่กระบวนการสร้างเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสวัสดิภาพของชีวิต

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยมาปฏิบัติและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2548 ชัชชญา ตั้งจิตวิทยา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มความสามารถในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีการทิ้งขยะไว้หน้าบ้านตนเองเพื่อรอการจัดเก็บของเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 78.75 และนำไปทิ้งในถังสาธารณะหรือพื้นที่ที่เขตจัดไว้ให้ร้อยละ 17.50 โดยไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งถึงร้อยละ 75.50 มีครัวเรือนคัดแยกขยะร้อยละ 24.50 เนื่องจากเหตุผลประการแรกคือต้องการแยกขยะไว้ขาย ประการรองลงมาแยกขยะเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรทำ ดังนั้น หากเขตต้องการให้ประชาชนคัดแยกขยะให้มากขึ้นจำเป็นต้องมีการรณรงค์อย่างจริงจังและจัดหาถังขยะเพื่อรองรับขยะกระจายตามจุดให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยจากการศึกษาพบปัญหาด้านการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอย คือ

- 1) คนงานที่ปฏิบัติหน้าที่เก็บขยะมีอัตราการลาออกจากงานบ่อย เพราะได้ค่าตอบแทนต่ำ ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ และเป็นงานที่ค่อนข้างหนักโดยปราศจากความร่วมมือ ความเอื้ออาทรจากประชาชน

- 2) การกำหนดงบประมาณไม่สอดคล้องกับราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงสูง

3) อุปกรณ์ชำรุดเสียหายบ่อยครั้ง ทำให้ไม่เพียงพอต่อการใช้งานอย่างต่อเนื่อง

4) ประชาชนส่วนใหญ่ทิ้งขยะแบบถังรวม ไม่มีการคัดแยกขยะ ทำให้เกิดปริมาณขยะเปียกมากขึ้น และประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด ผู้วิจัยจึงเสนอให้เพิ่มความสามารถในการจัดเก็บให้เชื่อมโยงกันทั้งทางบกและทางน้ำ และมีการกำหนดจุดทิ้งขยะรวมในพื้นที่ที่เข้าถึงได้ยาก เช่น ในซอยชุมชนแออัดหรือชุมชนริมแม่น้ำ เพื่อให้การจัดเก็บขนย้ายสะดวกยิ่งขึ้น ท้ายที่สุดคือเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะให้กับประชาชน

ในปี พ.ศ. 2550 อีรวงศ์ สรรค์พิพัฒน์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมืองกับการจัดเก็บและการขนส่งขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม การเพิ่มจำนวนของประชากร การขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้ภาระของเทศบาลในการจัดการขยะเพิ่มมากขึ้น เทศบาลนนทบุรีจึงควรมีรูปแบบที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัดนนทบุรี คือ 1) ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ นอกเหนือจากการจ่ายค่าเก็บขยะแล้ว ควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง 2) เปิดโอกาสคัดเลือกเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการบนฐานของความโปร่งใสและให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) ควรนำระบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการขยะภายใต้ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. 2551 วชิรพรรณ เลิศมงคลโรจน์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารและประสิทธิผลของการรณรงค์โครงการธนาคารขยะของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โครงการธนาคารขยะมีวัตถุประสงค์หลัก คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกให้กับกลุ่มเป้าหมายโดยการลดปริมาณขยะอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นการส่งเสริมการออมซึ่งเป็นรายได้จากขยะรีไซเคิลให้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งโครงการมีความหลากหลายและแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยมีการใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารสำหรับการดำเนินโครงการธนาคารขยะเป็น 3 ลักษณะ คือ กลยุทธ์สื่อสารเพื่อให้ความรู้ กลยุทธ์สื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ และกลยุทธ์การใช้สื่อ

ในปี พ.ศ. 2552 พลาพร สมพรบรรจง ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ศึกษาเฉพาะกรณีของเทศบาลเมืองท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลเมืองท่าโขลงมีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณวันละ 120 ตัน เลือกรูปแบบการจ้างเหมาเอกชน คือ บริษัทรักษบ้านเรา จำกัด เข้ามาดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอย เนื่องจากเทศบาลเมืองท่าโขลงมีงบประมาณไม่เพียงพอในการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย โดยมีการวางเงื่อนไขให้เอกชนก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะให้กับเทศบาล และเทศบาลจะต้องจัดส่งขยะมูลฝอยให้กับบริษัทดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยในราคาตันละ 300 บาท และเพิ่มค่าจ้างกำจัดขยะ 5% ทุก 5 ปี ในระยะเวลา 30 ปี ซึ่งบริษัทได้มีการนำขยะมูลฝอยทั้งหมดของเทศบาลเมืองท่าโขลงจำนวน 120 ตันไปศึกษาทดลองในการกำจัดขยะด้วย

5) การถอนเงิน สมาชิกธนาคารขยะรีไซเคิลที่ต้องการจะถอนเงินแต่ละครั้งต้องมียอดเงินฝากคงเหลือในบัญชีไม่น้อยกว่า 20 บาท และธนาคารจะรักษาบัญชีให้สมาชิกโดยต้องมีเงินฝากคงเหลือไม่น้อยกว่า 50 บาท การดำเนินการหลังธนาคารขยะรีไซเคิลปิดทำการในแต่ละครั้ง คณะดำเนินงานธนาคารขยะรีไซเคิลทำการตรวจสอบและปรับปรุงบัญชีของสมาชิกให้เป็นปัจจุบันเสมอตามทะเบียนคุมสมาชิก ลงบันทึกสรุปการฝาก-ถอนของสมาชิก สรุปการรับฝากขยะรีไซเคิล สรุปรายรับ-รายจ่าย รวมถึงสรุปผลการดำเนินงานและรายงานผลประกอบการของธนาคารขยะรีไซเคิลแต่ละเดือน ให้สถาบันการจัดการบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยทราบ

7) การขายขยะรีไซเคิลให้กับร้านรับซื้อของเก่า เมื่อปริมาณขยะรีไซเคิลมากพอ ผู้จัดการธนาคารขยะรีไซเคิลจะประสานร้านรับซื้อของเก่าให้มารับซื้อ โดยการดำเนินงานของธนาคารรีไซเคิลทรัพย์สินพัฒนานั้นไม่ได้เน้นในเรื่องของผลกำไรจากการขายขยะรีไซเคิล แต่จะเน้นในเรื่องของการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนและการรักษาสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผลการดำเนินงานภายหลังการเปิดดำเนินการของธนาคารขยะรีไซเคิลพบว่า ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนลดลง และชุมชนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัดลดลงเกิดระบบการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีและมีประสิทธิภาพในชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการคัดแยกขยะรีไซเคิล สร้างรายได้และนิสัยการออมให้กับผู้ที่เข้าร่วมโครงการ สามารถนำรายได้ของธนาคารขยะรีไซเคิลไปพัฒนาชุมชน พัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และร่วมจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึงก่อให้เกิดสวัสดิการขึ้นภายในชุมชน คือ ทำให้มีทุนการศึกษาจากรายได้ที่เกิดจากการขายขยะรีไซเคิล และมีเงินปันผลจากการถือหุ้นกับธนาคารขยะรีไซเคิล

ในปี พ.ศ. 2555 ศศิธร จันทรเทียร ขนิษฐ ปังประเสริฐ และกนกวรรณ เสสดีตั้ง ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโครงการธนาคารขยะ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก) ผลการศึกษาพบว่า โครงการธนาคารขยะจะช่วยพัฒนารูปแบบการจัดการขยะแบบยั่งยืนได้ และช่วยลดปัญหาทางด้านกรก ำจัดขยะที่เป็นปัญหาสำคัญทางด้านสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยได้ด้วย โดยลักษณะการจัดตั้งจะมีรูปแบบคล้ายธนาคารพาณิชย์ทั่วไป เป็นลักษณะของการฝากขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้มาฝาก และทางธนาคารจะนำขยะที่ฝากนั้น มาคิดเป็นมูลค่าออกมาเป็นเงินจากปริมาณ และชนิดของขยะ และสะสมไว้ให้ผลตอบแทนกลับมาเป็นเงินสามารถเบิกถอนเงินได้เมื่อมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าเงินที่กำหนด โดยผลจากการวิเคราะห์ที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม และการคำนวณค่าที่ได้จากการสำรวจข้อมูลการลง

ในปี พ.ศ. 2556 ปณทริดา ไชยจิตร ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการขยะชุมชนแบบบูรณาการสำหรับเทศบาลนครเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยของเกาะสมุยเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 8.5 ตันต่อปี และในปี พ.ศ. 2555 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 168 ตันต่อวัน จากการขยายตัวของภาคการท่องเที่ยวและภาคโรงแรม รวมทั้งการขาดจิตสำนึกของประชาชนและ

สถานประกอบการในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่มีความเหมาะสมสำหรับเกาะสมุยจึงต้องสามารถใช้ประโยชน์จากขยะได้มากที่สุดและเหลือปริมาณขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด ควรให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่ต้นทาง คือ รณรงค์และสนับสนุนสร้างจิตสำนึกให้มีการคัดแยกขยะจากครัวเรือนและสถานประกอบการ นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการแปรรูปพลังงานขยะให้เป็นพลังงานทดแทนภายในโรงงานอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการนำพลังงานที่ได้กลับมาใช้ในชุมชน

ในปี พ.ศ. 2556 สุณิรัตน์ ยิ่งยีน ธีรรัตน์ สมดี จินดาวัลย์ วิบูลย์อุทัย และนายสุวรรณค์ ธิติสุทธิ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการจัดการธนาคารขยะของชุมชนบ้านหัวหนอง ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนกำจัดขยะโดยวิธีให้เทศบาลนำไปกำจัด (ร้อยละ 72.37) มีการคัดแยก ขยะก่อนทิ้ง (ร้อยละ 77.42) ประเภทของขยะที่คัดแยก ได้แก่ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระป๋อง เหล็ก กระดาษ ถ่านไฟฉาย และเศษอาหาร ผักผลไม้ โดยขยะที่คัดแยกได้ส่วนใหญ่จะนำไปขาย การใช้ ประโยชน์จากขยะ พบว่า นำไปขาย (ร้อยละ 53.75) ทำปุ๋ย (ร้อยละ 23.59) เลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 22.47) และนำวัสดุเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ใหม่ (ร้อยละ 4.49) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน ได้แก่ ถึงขยะมีจำนวนไม่เพียงพอเทศบาลเก็บขนไม่สม่ำเสมอทำให้ขยะเน่าส่งกลิ่นรบกวน มีน้ำเสียจากขยะ มีสัตว์คุ้ยเขี่ย จึงได้ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวางรูปแบบการจัดการและวิธีการดำเนินงานของธนาคารขยะของชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการธนาคารขยะของชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหานั้น ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การเสนอให้มีการจัดตั้งกองทุนธนาคารขยะของชุมชน ร้อยละ 41.3 การเสนอ แนวทางแก้ไข ปัญหาการดำเนินงานของธนาคารขยะในปีที่ผ่านมา ร้อยละ 45.7 การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาขยะในชุมชน ร้อยละ 43.5 การมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมระดับมาก คือ การแสดงความคิดเห็นในการวางแผนแก้ไขปัญหาของธนาคารขยะ ร้อยละ 52.2 การ คัดเลือกคณะกรรมการธนาคารขยะ ร้อยละ 47.8 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ประชาชนมี ส่วนร่วมมากที่สุด คือ การคัดแยกขยะของธนาคารขยะ ร้อยละ 47.8 การเสนอให้มีการปรับเปลี่ยน ราคาซื้อขายขยะของธนาคารขยะให้มีความเหมาะสม ร้อยละ 43.5 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากที่สุด คือ สามารถคัดแยกขยะได้ถูกต้องมากขึ้น ร้อยละ 52.2 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายขยะ ร้อยละ 47.8 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมระดับมาก คือ เคยร่วมประชุมกับคณะกรรมการธนาคารเพื่อประเมินผลว่าการทำกิจกรรมของธนาคารเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ร้อยละ 56.5 และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ มีระบบการคัดแยกขยะแต่ละประเภทที่ชัดเจนร้อยละ 50 ขั้นตอนการให้บริการเป็นระบบ ไม่ยุ่งยาก ร้อยละ 45.7

ในปี พ.ศ. 2557 พิทท์ คูริมย์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเมืองในนโยบายจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า

1) เทศบาลเมืองหนองคายขาดความชัดเจนเกี่ยวกับการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างบ่อกำจัดขยะต่อชุมชนโดยรอบ บ่อกำจัดขยะดังกล่าวสร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2544 ถูกทิ้งร้างไว้จนกระทั่งเปิดใช้งานเมื่อปี พ.ศ. 2549 ทำให้วัสดุภายในบ่อกำจัดขยะเกิดการชำรุดและสูญหาย ต่อมาปี พ.ศ. 2551 พนักงานทิ้งขยะภายในบ่อกำจัดขยะมูลฝอยดำเนินการทิ้งขยะผิดขั้นตอน ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสีย ทำให้ประชาชนออกมาร้องเรียนให้เทศบาลเมืองหนองคายรีบดำเนินการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารเทศบาลเสนอที่จะยกบ่อกำจัดขยะมูลฝอยคองนาเทาให้องค์การบริหารส่วนตำบลสระใครไปบริหารจัดการ แต่สุดท้ายแล้วไม่ได้ข้อยุติ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายได้แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาสถานที่ทิ้งขยะเทศบาลเมืองหนองคาย และคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาสถานที่ทิ้งขยะเทศบาลเมืองหนองคาย ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนภาครัฐ ทั้งจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รวมถึงตัวแทนภาคประชาชนเพื่อที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว จากการวิจัยพบว่ายังไม่สามารถหาข้อยุติได้

2) มีปัญหาการเมืองท้องถิ่นภายในองค์การบริหารส่วนตำบลสระใครที่มีการเปลี่ยนผู้บริหารทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานและการใช้ปัญหาเรื่องขยะในการหาเสียงจนไม่สามารถปัญหาได้ และจากความแตกต่างระหว่างนโยบายของคณะผู้บริหารชุดเดิมและคณะบริหารชุดปัจจุบัน คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองหนองคายได้ลงพื้นที่เพื่อเจรจาดำเนินการกับคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสระใคร กำหนดตำบลสระใคร ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งประชาชน 5 หมู่บ้านรอบบริเวณบ่อกำจัดขยะ โดยมีการยื่นข้อเสนอให้ส่งตัวแทนหมู่บ้านละ 1 คน มาเป็นพนักงานกำจัดขยะ การสร้างถนนทางเข้าบ่อกำจัดขยะ อีกทั้งยังให้องค์การบริหารส่วนตำบลสระใครสามารถนำขยะเข้ามาทิ้งร่วมกับเทศบาลเมืองหนองคายได้โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม และเทศบาลเมืองหนองคายยังมอบเงินอุดหนุนให้กับทางหมู่บ้านทั้ง 5 หมู่บ้านหมู่บ้านละ 120,000 ต่อปี เพื่อนำไปพัฒนาโครงการภายในหมู่บ้านตามสมควร

ในปี พ.ศ. 2559 ประยูร วงศ์จันทร์ทรา ควันเทียน วงศ์จันทร์ทรา ทิวาภรณ์ ค่อมบุสดี และยุภิตล ปุณตุง ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการธนาคารขยะ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การจัดการธนาคารขยะสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่เข้าร่วมรับการส่งเสริมมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการธนาคารขยะก่อนการส่งเสริมมีคะแนนระดับความรู้อยู่ในระดับน้อย และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการธนาคารขยะหลังการส่งเสริมมีความรู้เพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังการส่งเสริมนิสิตที่เข้าร่วมรับการส่งเสริมมีความรู้หลังการส่งเสริมมากกว่าก่อนการส่งเสริม

ทั้งนี้ เนื่องมาจากการส่งเสริมการจัดการธนาคารขยะสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มีผลทำให้นิสิตที่เข้ารับการส่งเสริมมีความรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการส่งเสริม

ในปี พ.ศ. 2562 วีรวัลย์ แกวบุญช วนิพพล มหาอาษา เสรี วรพงษ์ และธนศ เกษศิลป์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน กรณีศึกษาเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยส่งเสริม กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.5 และมีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.4 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 49.0 และกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 83.0 การวิเคราะห์พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 57.6 และปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการคัดแยกขยะมูลฝอย ด้านความรู้การคัดแยกขยะมูลฝอยประชาชนบางส่วนยังไม่เข้าใจเรื่องสีของถังขยะและประเภทขยะมูลฝอยหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจึงทำให้คัดแยกขยะไม่ถูกต้อง ประชาชนไม่ทราบว่าเมื่อคัดแยกขยะมูลฝอยแล้วจะนำไปใช้ประโยชน์ต่ออย่างไรบ้าง ด้านทัศนคติในการคัดแยกขยะมูลฝอยเมื่อคัดแยกขยะแล้วไปเมื่อเจ้าหน้าที่มาเก็บก็ทิ้งรวมในคันเดียวทำการคัดแยกมูลฝอยไปก็ไม่เกิดประโยชน์เพราะเจ้าหน้าที่ก็ต้องไปคัดแยกขยะมูลฝอยอีกที่ไม่เหมือนต่างประเทศที่แยกเก็บตามวันหรือตามประเภทของขยะ ประชาชนต้องตระหนักถึงปัญหาขยะมูลฝอยและช่วยกันคัดแยกขยะเพื่อช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย อุปกรณ์ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยไม่เพียงพอต่อการคัดแยกขยะมูลฝอย ไม่มีเวลาไม่สะดวกที่จะทำการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนขาดแรงจูงใจในการคัดแยกขยะมูลฝอย โครงการเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นโครงการที่ไม่ต่อเนื่องจึงทำให้ประชาชนไม่ทำการคัดแยกขยะมูลฝอยต่อเมื่อจบโครงการไปแล้ว

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในหัวข้อการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมาปฏิบัติ กรณีศึกษา : โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเป็นรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในขั้นต้นผู้วิจัยจะใช้วิธีการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย รวมถึงแนวนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนระเบียบหลักเกณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ประกอบกับการสังเกตการณ์ (Observation) ในการบริหารโครงการและการดำเนินโครงการ และการสัมภาษณ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ภาคเอกชน ผู้เข้าร่วมในการดำเนินโครงการ ตัวแทนประชาชนที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกโครงการ รวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เกี่ยวกับการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมาปฏิบัติ กลยุทธ์การสร้างสรรค่นโยบาย รูปแบบการดำเนินโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ปัจจัยส่งเสริมและสภาพปัญหา ตลอดจนแนวทางข้อเสนอแนะการบริหารจัดการขยะของของโครงการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และการสรุปผลข้อมูล

3.1 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยจากผู้มีส่วนร่วมในการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมาปฏิบัติ และผู้กำหนดนโยบายโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ตลอดจนผู้ปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ดังนี้ เพื่อให้ทราบถึงกลยุทธ์ รูปแบบการดำเนินงาน ปัจจัยส่งเสริมและประเด็นปัญหาอุปสรรค เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพดังกล่าว มาดำเนินการประมวลผล วิเคราะห์ ประกอบด้วย

- 1) กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย คือ นายกองการบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง หรือผู้บริหาร เช่น ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 1 คน

2) กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ข้าราชการคือผู้อำนวยการกอง เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการบริหารโครงการ ตลอดจนภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

3) ประชาชนในพื้นที่ที่เป็นสมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) และเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประจำวันชีวิต จากหมู่บ้านจัดสรรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ ณ บริเวณจุดรับซื้อขยะ

4) กลุ่มประชาชนในพื้นที่ที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประจำวันชีวิต จากหมู่บ้านจัดสรรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ ณ บริเวณจุดรับซื้อขยะ

5) กลุ่มการเมือง ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง หรือกลุ่มผลประโยชน์ที่การเมือง

3.2 วิธีการดำเนินการศึกษา

3.2.1 ทบทวนงานวิจัยและข้อมูลทางเอกสารเกี่ยวกับแนวนโยบายการบริหารจัดการขยะของรัฐบาล แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยที่กำหนดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงสาธารณสุข และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตลอดจนระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อันประกอบไปด้วยข้อมูลทางวิชาการที่มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) แนวนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอย สถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทยและจังหวัดนนทบุรีในภาพรวม ตั้งแต่ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ

2) รูปแบบวิธีการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยไปปฏิบัติและการดำเนินงานของโครงการธนาคารคัดแยกขยะประจำวันชีวิต ที่มีการตราเป็นระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงาน

3) ลักษณะการจัดโครงสร้างองค์กรในการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยไปปฏิบัติและการดำเนินงานของโครงการธนาคารคัดแยกขยะประจำวันชีวิต

3.2.2. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) กลยุทธ์ในการนำนโยบายมาปฏิบัติ การสร้างสรรค่นโยบาย การสื่อสารวัตถุประสงค์ของนโยบาย

2) ความเพียงพอของทรัพยากรในการนำนโยบายมาปฏิบัติ

3) การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้

- 4) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- 5) ทักษะของผู้ปฏิบัติ

3.3 เครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย

3.3.1 ศึกษาจากเอกสาร ข้อมูลเชิงวิชาการ ที่เกี่ยวกับแนวนโยบายการบริหารจัดการขยะ หลักในการการบริหารจัดการขยะโดยเฉพาะการคัดแยกขยะ แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยต่าง ๆ ตลอดจนระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data Collection) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างมีรูปแบบ (Formal Interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตการณ์ (Observation) ในการดำเนินงานของการนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ณ สำนักงานโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง และบริเวณจุดรับซื้อขยะ ณ หมู่บ้านจัดสรรในเขตพื้นที่ ประกอบด้วย

1) ผู้กำหนดนโยบาย คือ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองหรือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

2) ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ในกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการบริหารโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต และผู้แทนภาคเอกชนที่เข้าร่วมดำเนินโครงการ

3) ประชาชนผู้เป็นสมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

4) ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

5) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง หรือกลุ่มผลประโยชน์

ทางการเมือง

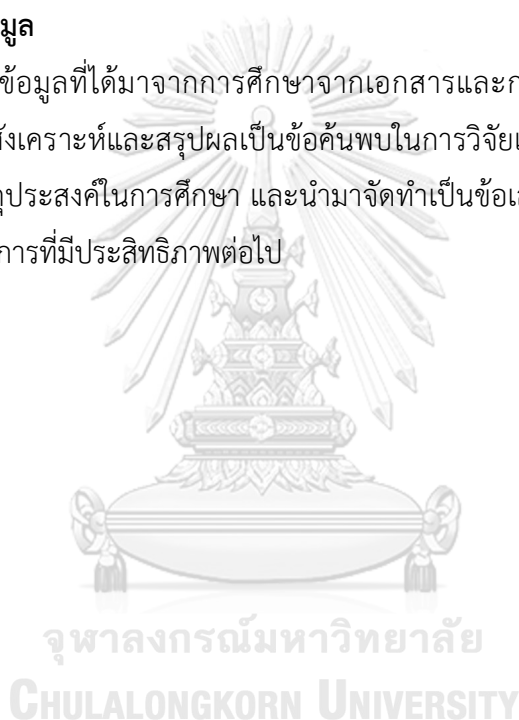
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์ผู้กำหนดนโยบายถึงแนวคิดและกลยุทธ์ในการกำหนดนโยบาย การถ่ายทอดนโยบายและความเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงาน บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินนโยบาย รูปแบบความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างหน่วยงาน กลไกในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สมรรถนะขององค์กร ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินตามนโยบาย และสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในประเด็นเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย การให้ความร่วมมือในการคัดแยกและเข้าร่วมโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินนโยบาย และการเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

3.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ตำราทางวิชาการ บทความทางวิชาการ นโยบายของรัฐบาล จากแหล่งข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ แผนแม่การบริหารจัดการขยะมูลฝอยแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2559 แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนจังหวัดสะอาด และหนังสือราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ข้อมูลสถิติปริมาณขยะมูลฝอยและแผนปฏิบัติการจัดการขยะของกรมควบคุมมลพิษ ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประจำวันชีวิต และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลเป็นข้อค้นพบในการวิจัยเพื่ออธิบายผลการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ในการศึกษา และนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 4 โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

4.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับที่ทั่วไป เล่มที่ 112 ตอนพิเศษ 6 ง ลงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2538 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 และดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายเพื่อบริการประชาชน และพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

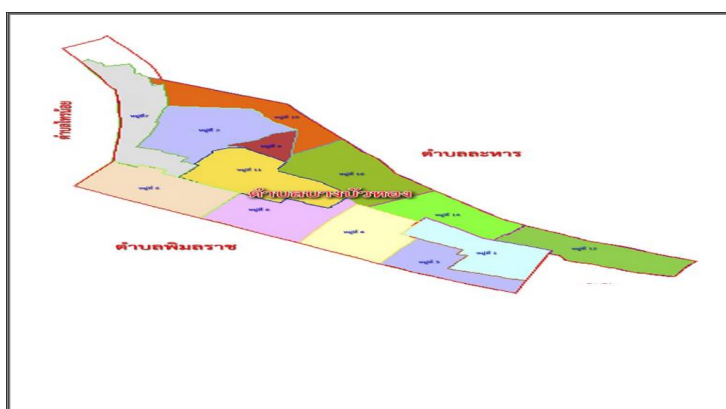
1. ด้านกายภาพ

1.1 ที่ตั้งของตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของอำเภอบางบัวทอง ภาคกลางของประเทศไทย เป็นระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร ในเขตตำบลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่บนเส้นทางที่ 13 อองศา 58 ลิปดา ถึงเส้นทางที่ 13 อองศา 55 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 100 องศา 22 ลิปดา ถึง 100 องศา 25 ลิปดาตะวันออก มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	จดตำบล ละคร
ทิศใต้	จดตำบล พิมลราช
ทิศตะวันออก	จดตำบล ละคร เทศบาลเมืองบางบัวทอง
ทิศตะวันตก	จดตำบล ไทรน้อย อำเภอไทรน้อย

ภาพที่ 2 แผนที่ตำบลบางบัวทอง จำนวน ๒๙.๗ ตารางกิโลเมตร

ที่มา : กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เป็นที่ราบลุ่มภาคกลาง เช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงน้ำ และบริเวณปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร สภาพพื้นที่ดินเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วน เหมาะแก่การใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรม ในปัจจุบันมีการอพยพเคลื่อนย้ายประชาชน มาอยู่ในบริเวณดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ทำให้สภาพพื้นที่เปลี่ยนแปลง มีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นจำนวนมาก ทำให้ภูมิประเทศเป็นสองลักษณะ คือ ชุมชนเมือง และชุมชนเกษตรดั้งเดิม

ด้านการเมือง/การปกครอง

2.1 เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง มีเขตการปกครองเต็มพื้นที่ทั้งตำบล มีเนื้อที่ทั้งตำบล จำนวน 29.7 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 18,562.50 ไร่ รวม 13 หมู่บ้าน โดยแบ่งเนื้อที่ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านหนองเชียงโคตร มีพื้นที่ประมาณ 1.560 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 941.25 ไร่

หมู่ที่ 2 อยู่ในความดูแลของเทศบาลตำบลบางบัวทอง

หมู่ที่ 3 บ้านค่ายสาม มีพื้นที่ประมาณ 1.645 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 1,028.13 ไร่

หมู่ที่ 4 บ้านโรงสวด มีพื้นที่ประมาณ 2.780 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 1,737.50 ไร่

หมู่ที่ 5 บ้านโสนลอย มีพื้นที่ประมาณ 2.363 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 1,476.88 ไร่

หมู่ที่ 6 บ้านปากคลองตาคล้ายมีพื้นที่ประมาณ 2.965 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 1,853.13 ไร่

หมู่ที่ 7 บ้านคลองตาคล้าย มีพื้นที่ประมาณ 1.390 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 868.75 ไร่

หมู่ที่ 8 บ้านคลองเจ๊ก มีพื้นที่ประมาณ 2.780 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 1,737.50 ไร่

หมู่ที่ 9 บ้านคลองเจ๊กเล็ก มีพื้นที่ประมาณ ๐.๗๑๔ ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 463.130 ไร่

หมู่ที่ 10 บ้านปลายคลองลำรี มีพื้นที่ประมาณ 1.738 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 1,086.25 ไร่

หมู่ที่ 11 บ้านคลองเจ๊กใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ 5.097 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 3,185.63 ไร่

หมู่ที่ 12 บ้านคลองลำรี มีพื้นที่ประมาณ 2.317 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 1,448.13 ไร่

หมู่ที่ 13 บ้านคลองสามวัง มีพื้นที่ประมาณ 2.317 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 1,448.13 ไร่

หมู่ที่ 14 บ้านคลองลำรีตอนล่าง มีพื้นที่ประมาณ 2.061 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 1,288.13 ไร่

2.2 จำนวนหมู่บ้านจัดสรรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 51 แห่ง

ตารางที่ 3: หมู่บ้านจัดสรรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ลำดับ	หมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวน (ยูนิต)	ผู้อาศัย (ยูนิต)
1	หมู่บ้านมนรดา 1	1	280	250
2	หมู่บ้านบัวทองเคหะ	1	930	900
3	หมู่บ้านเรือนไทย	1	96	80
4	หมู่บ้านลัดดาวิลล์ (เฟส 1 และเฟส 2)	1	369	350
5	หมู่บ้านลัดดาวิลล์ (เฟส 4)	1	26	24
6	หมู่บ้านแลนด์วิลล์ล่า	1	200	120
7	หมู่บ้านนนทรี 1	1	530	400
8	หมู่บ้านกาญจนา	1	246	200
9	หมู่บ้านบัวทองธานีปาร์ค	1	300	270
10	หมู่บ้านสวนเดิมนรัก โครงการ 2	1	98	98
11	หมู่บ้านโอเรียนเต็ล	1,3	100	90
12	หมู่บ้านบัวทองแลนด์	3	530	500
13	หมู่บ้านพัชรพรณ	3	45	43
14	หมู่บ้านลัดดาวิลล์ (บ้านเดี่ยว) (เฟส 2)	3	40	30
15	หมู่บ้านทิพย์คณิง	3	20	5

ลำดับ	หมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวน (ยูนิต)	ผู้อาศัย (ยูนิต)
16	หมู่บ้านลัดดาวิลล์ (เฟส 3)	3	37	35
17	หมู่บ้านลัดดาวิลล์ (เฟส 5)	3	102	85
18	หมู่บ้านสวีทโฮม	4,14	931	700
19	หมู่บ้านเอื้ออาทรบางบัวทอง 2	4	2,152	1,800
20	หมู่บ้านศรีประจักษ์ 4	5	270	250
21	หมู่บ้านศรีประจักษ์ 7	5	481	310
22	หมู่บ้านปิ่นทองแลนด์	5	20	10
23	หมู่บ้านเดอะ เกรท	6	8	6
24	หมู่บ้านเอ็มที (มิตรไมตรี)	6	74	50
25	หมู่บ้านมิตรประชา	6	485	380
26	หมู่บ้านปิยะวารมย์ (โครงการ 2) หรือหมู่บ้านนนทิชา 3	6	626	450
27	หมู่บ้านนครทองปาร์ควิลล์	6	197	150
28	หมู่บ้านปิยะวารมย์ (โครงการ 1)	6	365	250
29	หมู่บ้านชวนชมรัตน์	6	-	208
30	หมู่บ้านมนรดา 2	7	254	-
31	หมู่บ้านสวนเต็มรัก (โครงการ5)	7	121	
32	หมู่บ้านศรีประจักษ์ 5	11	163	130
33	หมู่บ้านศิริวรรณ	11	1,500	1,500
34	หมู่บ้านชวนชม	11	988	800
35	หมู่บ้านมารวย	11	100	50
36	หมู่บ้านพฤษภา วารี(ล้มเลิก โครงการ)	11	4	2
37	หมู่บ้านสิวารัตน์	11	อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ	
38	หมู่บ้านแสนสิริ	11	อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ	
39	หมู่บ้านชิดลม	11	อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ	

ลำดับ	หมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวน (ยูนิท)	ผู้อาศัย (ยูนิท)
40	หมู่บ้านรุ่งกาญจน์	11	อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ	
41	หมู่บ้านไอริช	11	อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ	
42	หมู่บ้านดุสิตบุรี	13	120	
43	โครงการสมบัติบุรี	13	2,177	2,000
44	หมู่บ้านเพอร์เฟค	13	อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ	
45	หมู่บ้านเดอะวิลล่า(บางบัวทอง)	13	301	
46	หมู่บ้านบัวทองธานี	13	2,700	2,600
47	หมู่บ้านโมดิวิลล่า	13	อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ	
48	หมู่บ้านวิลล่าไฮเดนท์	14	อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ	
49	หมู่บ้านกานต์มณี	14	680	660
50	หมู่บ้านอิมพีเรียล ลากูน่า	14	211	198
51	หมู่บ้านบัวทองธานี ปาร์ค	14	อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ	

ที่มาข้อมูล : งานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองจะไปตั้งจุดรับซื้อขยะเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกที่มีความประสงค์จะนำมาขายในแต่ละหมู่ โดยแบ่งเป็นจุด ดังนี้

ตารางที่ 4 : ตารางแสดงจุดรับซื้อขยะในบริเวณหมู่บ้านจัดสรรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

หมู่ที่	หมู่บ้านจัดสรร
1	หมู่บ้านแลนด์วิลล่า
	หมู่บ้านลัดดาวิลล์
	หมู่บ้านนนทิตา 1
	หมู่บ้านมนรดา 1

หมู่ที่	หมู่บ้านจัดสรร
3	หมู่บ้านบัวทองแลนด์
	หมู่บ้านสนเพชร
4	หมู่บ้านเอื้ออาทรบางบัวทอง 2
5	หมู่บ้านบัวทองธานี
	หมู่บ้านศรีประจักษ์ 7
6	หมู่บ้านมิตรประชา
	หมู่บ้านปิยะวารมย์
	หมู่บ้านนนทิชา 3
	หมู่บ้านชวนชมรัตน์
7	หมู่บ้านมนรดา 2
11	หมู่บ้านศรีประจักษ์ 4
	หมู่บ้านศรีประจักษ์ 5
	หมู่บ้านศิริวรรณ
13	หมู่บ้านสมบัติบุรี
	หมู่บ้านบัวทองธานี
14	หมู่บ้านกานต์มณี
	หมู่บ้านสวีสวิทโฮม

เมื่อลองพิจารณาดูว่า ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองมีพื้นที่การปกครองทั้งหมด 14 หมู่ โดยมีหมู่บ้านจัดสรรทั้งหมด 51 หมู่บ้าน ซึ่งธนาคารคัดแยกขยะได้วางจุดรับซื้อในหมู่บ้านจัดสรรทั้งหมด 21 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 41 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยทั้ง 21 หมู่บ้านเป็นพื้นที่ในการขับเคลื่อนนโยบาย เนื่องจากมีจำนวนสมาชิกอยู่อาศัยมากกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ในพื้นที่

3. ประชากร

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

(1) จำนวนประชากร ทั้งหมด 53,976 คน แยกเป็น

ชาย 25,370 คน

หญิง 28,606 คน

อัตราส่วนความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 1,817.37 คน / ตารางกิโลเมตร

ข้อมูล : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอบางบัวทอง (ข้อมูลของ
เดือนเมษายน พ.ศ. 2562

(2) จำนวนประชากรแยกตามหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 5 : ตารางแสดงจำนวนประชากร

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวน	จำนวนประชากร		รวม (คน)
			(หลัง)	ชาย(คน)	หญิง(คน)	
1	บ้านหนองเชียงโคตร	1	4,801	4,806	5,436	10,242
2	บ้านค่ายสาม	3	1,441	1,726	1,899	3,625
3	บ้านสุเหร่ากลาง	4	3,268	2,454	2,775	5,229
4	บ้านโสนลอย	5	1,112	1,117	1,160	2,277
5	บ้านปากคลองตาคล้าย	6	2,273	2,100	2,514	4,614
6	บ้านคลองตาคล้าย	7	702	876	925	1,801
7	บ้านคลองแจ็ก	8	310	463	488	951
8	บ้านคลองแจ็กเล็ก	9	43	98	81	179
9	บ้านปลายคลองลำรี	10	203	389	396	785
10	บ้านคลองแจ็กใหญ่	11	2,446	2,513	2,727	5,240
11	บ้านคลองลำรี	12	640	1,211	1,251	2,462
12	บ้านคลองสามวัง	13	8,741	3,775	4,433	8,208
13	บ้านคลองลำรีตอนล่าง	14	3,448	3,842	4,521	8,363
รวมทั้งสิ้น			29,428	25,370	28,606	53,976

ข้อมูล : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอบางบัวทอง (ข้อมูล ของ
เดือนเมษายน พ.ศ.2562)

3.2 ช่วงอายุและจำนวนประชากร

จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ ปี (เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย) ดังนี้

ตารางที่ 6: ตารางแสดงจำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ

ลำดับ	ช่วงอายุ	จำนวนประชากร		รวม
		ชาย (คน)	หญิง(คน)	
1	น้อยกว่าอายุ 1 ปี	258	246	504
2	อายุ 1 ปี	288	250	538
3	อายุ 2 ปี	317	276	593
4	อายุ 3 ปี	351	287	638
5	อายุ 4 ปี	347	314	661
6	อายุ 5 ปี	353	296	649
7	อายุ 6 ปี	311	286	597
8	อายุ 7 ปี	340	294	634
9	อายุ 8 ปี	317	281	598
10	อายุ 9 ปี	326	338	664
11	อายุ 10 ปี	325	329	654
12	อายุ 11 ปี	307	280	587
13	อายุ 12 ปี	373	267	640
14	อายุ 13 ปี	323	305	628
15	อายุ 14 ปี	309	326	635
16	อายุ 15 ปี	316	333	649
17	อายุ 16 ปี	320	303	623
18	อายุ 17 ปี	354	310	664
19	อายุ 18 ปี	381	299	680
20	อายุ 19 ปี	367	355	722
21	อายุ 20 ปี	372	366	738
22	อายุ 21 ปี	334	378	712
23	อายุ 22 ปี	311	328	639
24	อายุ 23 ปี	348	357	705
25	อายุ 24 ปี	315	336	651

ลำดับ	ช่วงอายุ	จำนวนประชากร		รวม
		ชาย (คน)	หญิง(คน)	
26	อายุ 25 ปี	306	382	688
27	อายุ 26 ปี	312	351	663
28	อายุ 27 ปี	312	351	663
29	อายุ 28 ปี	312	337	649
30	อายุ 29 ปี	318	328	646
31	อายุ 30 ปี	332	383	715
32	อายุ 31 ปี	347	392	739
33	อายุ 32 ปี	364	427	791
34	อายุ 33 ปี	380	428	808
35	อายุ 34 ปี	371	447	818
36	อายุ 35 ปี	421	489	910
37	อายุ 36 ปี	411	523	934
38	อายุ 37 ปี	428	485	913
39	อายุ 38 ปี	407	494	901
40	อายุ 39 ปี	434	516	950
41	อายุ 40 ปี	445	513	958
41	อายุ 41 ปี	373	479	852
42	อายุ 42 ปี	431	525	956
43	อายุ 43 ปี	442	488	930
44	อายุ 44 ปี	480	565	1,045
45	อายุ 45 ปี	483	545	1,028
46	อายุ 46 ปี	484	559	1,043
47	อายุ 47 ปี	496	583	1,079
48	อายุ 48 ปี	443	589	1,032
49	อายุ 49 ปี	441	532	973
50	อายุ 50 ปี	424	509	933
51	อายุ 51 ปี	451	526	977
52	อายุ 52 ปี	406	493	899

ลำดับ	ช่วงอายุ	จำนวนประชากร		รวม
		ชาย (คน)	หญิง(คน)	
53	อายุ 53 ปี	403	481	884
54	อายุ 54 ปี	380	416	796
55	อายุ 55 ปี	377	405	782
56	อายุ 56 ปี	356	430	766
57	อายุ 57 ปี	316	384	700
58	อายุ 58 ปี	245	324	569
59	อายุ 59 ปี	256	333	589
60	อายุ 60 ปี	252	298	550
61	อายุ 61 ปี	219	307	526
62	อายุ 62 ปี	179	262	441
63	อายุ 63 ปี	189	233	422
64	อายุ 64 ปี	149	214	363
65	อายุ 65 ปี	167	206	373
66	อายุ 66 ปี	142	199	341
67	อายุ 67 ปี	154	178	332
68	อายุ 68 ปี	105	120	225
69	อายุ 69 ปี	105	121	226
70	อายุ 70 ปี	101	121	222
71	อายุ 71 ปี	94	137	231
72	อายุ 72 ปี	73	115	188
73	อายุ 73 ปี	70	86	156
74	อายุ 74 ปี	66	92	158
75	อายุ 75 ปี	58	88	146
76	อายุ 76 ปี	52	82	134
77	อายุ 77 ปี	48	83	131
78	อายุ 78 ปี	42	71	113
79	อายุ 79 ปี	39	62	101
80	อายุ 80 ปี	44	59	103

ลำดับ	ช่วงอายุ	จำนวนประชากร		รวม
		ชาย (คน)	หญิง(คน)	
81	อายุ 81 ปี	31	64	95
82	อายุ 82 ปี	30	57	87
83	อายุ 83 ปี	24	39	63
84	อายุ 84 ปี	27	29	56
85	อายุ 85 ปี	19	26	45
86	อายุ 86 ปี	18	28	46
87	อายุ 87 ปี	14	25	39
88	อายุ 88 ปี	3	16	19
89	อายุ 89 ปี	7	14	21
90	อายุ 90 ปี	8	8	16
91	อายุ 91 ปี	7	6	13
92	อายุ 92 ปี	2	5	7
93	อายุ 93 ปี	4	1	5
94	อายุ 94 ปี	2	2	4
95	อายุ 95 ปี	0	1	1
96	อายุ 96 ปี	1	3	4
97	อายุ 97 ปี	0	1	1
98	อายุ 98 ปี	1	0	1
99	อายุ 99 ปี	1	1	2
100	อายุ 100 ปี	0	2	2
101	มากกว่า 100 ปี	0	0	0

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอบางบัวทอง

(ข้อมูล ณ เดือนเมษายน พ.ศ. 2562)

4.2 การบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

สำหรับการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศซึ่งเป็นแผนหลักระดับชาติกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ 6 ปีตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 – 2564 นั้น การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องมีกลไกการขับเคลื่อนทั้งในเรื่องของ

หน่วยงานรับผิดชอบ รวมถึงต้องมีการกำหนดเป้าหมายแนวทางการขับเคลื่อน การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ และการกำหนดแนวทางในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล รวมทั้งหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันผลักดันและบูรณาการ การดำเนินงานตามแผนให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งในแผนแม่บท ฯ ได้กำหนดหน้าที่และ หน่วยงานดำเนินงานในระดับพื้นที่ ประกอบด้วย

ส่วนราชการระดับจังหวัด มีหน้าที่ดังนี้

- 1) จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด
- 2) เร่งรัดการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในจังหวัดให้หมดไป โดยกำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง
- 3) สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมกลุ่มพื้นที่ (Cluster) และจัดตั้งศูนย์กำจัด ขยะมูลฝอยรวม (ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)) โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และส่งเสริมเอกชนลงทุนการจัดการขยะมูลฝอย
- 4) สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
- 5) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ต้น ทางให้กับประชาชน และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการลดและคัดแยกขยะมูล ฝอยและนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
- 6) ติดตามและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการบริหารจัดการขยะ มูลฝอยและของเสียอันตรายภายในจังหวัดให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ และรายงานผลการดำเนินงาน
- 7) สนับสนุนการจัดหาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 8) สนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่โดยให้ข้อมูล ข่าวสาร และสามารถเข้าร่วมรับรู้ให้ข้อเสนอแนะร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการ บริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หรือ ระเบียบกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดังนี้

- 1) ร่วมกับจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของจังหวัด
- 2) ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในพื้นที่ให้หมดไป โดยดำเนินการปิด หรือปรับปรุง ฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง

3) ดำเนินการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่และจัดระบบการเก็บรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนแบบแยกประเภทเพื่อส่งกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

4) รวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก(S)) โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานส่งเสริมเอกชนลงทุนการจัดการขยะมูลฝอยและได้รับการยอมรับจากประชาชน ในพื้นที่

5) เตรียมการในการหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการจัดการขยะมูลฝอย

6) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เช่น การคัดแยก การเก็บรวบรวม การเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอยให้เหมาะสม เป็นต้น รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

7) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในระดับท้องถิ่น

8) ติดตามและบังคับใช้กฎหมายกับเอกชนผู้รับจ้างจัดการขยะมูลฝอย ให้เอกชนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่บริการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

9) ดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมรับรู้ให้ข้อเสนอแนะร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หรือระเบียบกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

โดยเมื่อพิจารณาในแผนแม่บท ฯ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองนำมาใช้ขับเคลื่อนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ ได้แก่

1. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ ประเทศ โดยจัดทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในทุกระดับ ให้ยอมรับ ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติบูรณาการและส่งเสริม ความร่วมมือการทำงานของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบฐานข้อมูลขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้รวมถึงใช้ช่องทางเครือข่ายออนไลน์สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

2. ใช้เครื่องมือและกลไกที่เป็นรูปธรรม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ดังนี้

1) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องการจัดการ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้นทาง ผ่านช่องทางต่าง ๆ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจให้ ผู้ผลิตและประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้า โดยหันมาใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสินค้ารีไซเคิล เกิดการลด การใช้ซ้ำ และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์อีกครั้ง

2) การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการเสริมสร้างสมรรถนะและถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งประกอบด้วยแผนงาน โครงการ กิจกรรม งบประมาณ ระยะเวลา หน่วยงาน ที่รับผิดชอบหลัก และหน่วยงานสนับสนุนให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศเพื่อใช้ประกอบการขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีและ สามารถดำเนินการจัดการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ของตนเองให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่ จัดระบบคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทางไปจนถึงการกำจัดขยะมูลฝอยของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ รวมถึงการนำขยะมูลฝอยตกค้างไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

3. ระบบงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีแหล่งงบประมาณหลักประกอบด้วย งบประมาณแผ่นดิน และการนำเงินลงทุนจากภาคเอกชน ในรูปแบบของเงินอุดหนุน เงินกู้การร่วมทุน หรือให้เอกชนลงทุนโดยรูปแบบการให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ อาทิ รัฐร่วมลงทุนกับเอกชน หรือรัฐเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างและให้เอกชน ดำเนินการ หรือเอกชนเป็นผู้ลงทุนและดำเนินการเอง

จากการสัมภาษณ์สมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกและประชาชนในพื้นที่พบว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ใช้วิธีการจัดหาลังขยะไว้ตามจุดต่าง ๆ เช่นในหมู่บ้านจัดสรร ศาลาสนาม โรงเรียน แล้วให้รถเก็บขยะมาจัดเก็บเพื่อไปเข้าสู่กระบวนการคัดแยกและการฝังกลบ ทำให้ประชาชนรู้สึกว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยจำนวนมากทิ้งจนล้นอยู่บริเวณจุดทิ้งขยะ สร้างความสกปรกและไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับชุมชน เนื่องจากรถเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองไม่สามารถวิ่งเก็บได้สม่าเสมอเพียงพอกับปริมาณขยะที่มีจำนวนมาก

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า “ในแต่ละเดือนทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองมีปริมาณขยะที่จะต้องนำไปฝังกลบขยะมูลฝอยประมาณเดือนละกว่า 1,600 ตัน มีค่าใช้จ่ายในการฝังกลับตันละ 150 บาท ต้องใช้งบประมาณราว 250,000 บาท ในการกำจัดขยะในแต่ละเดือน”

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองจึงได้นำหลักการ 3Rs (Reduce , Reuse , Recycle) มาใช้ให้มีความรู้กับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ โดยปลูกฝังความรู้ความเข้าใจในแนวคิดนี้ เพื่อให้เกิดการใช้น้อยการใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ณ แหล่งกำเนิดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนให้เกิดวินัยลดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย เพื่อลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด สนับสนุนการผลิตและการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการใช้ซ้ำ การคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายไปใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุดก่อนการกำจัดในขั้นสุดท้าย ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจรีไซเคิลรวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนในภาคครัวเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ และภาคบริการ

โดยแนวคิด 3Rs ขยะมูลฝอยที่เราพบเห็นกันในชีวิตประจำวันนั้นเกิดจากครัวเรือน สถานประกอบการ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสานที่เน้นการลด การคัดแยก และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการใช้หลัก 3Rs ประกอบด้วย

Reduce ลด (คิดก่อนใช้) การลดระดับการใช้ในปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะเพื่อเป็นการลดปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้ทิชชู ใช้บันไดแทนการใช้ลิฟท์ การไม่รับถุงพลาสติก การเลือกซื้อบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หลีกเลี่ยงการซื้อวัสดุสิ้นเปลืองแบบใช้ครั้งเดียว ซึ่งประเด็นนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้มีมาตรการรณรงค์ผ่านกลไกอาสาสมัครให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันลดการนำเข้าหรือทำให้เกิดขยะมูลฝอยจากภาคครัวเรือน

Reuse ใช้ซ้ำ (ใช้แล้วใช้อีก) การใช้ซ้ำการนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้ การใช้บรรจุภัณฑ์ซ้ำหลายครั้งก่อนทิ้ง การเลือกซื้อสินค้าที่สามารถใช้ซ้ำได้ การดัดแปลงของเหลือใช้มาใช้ประโยชน์ การซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ใช้ได้ใหม่

Recycle นำกลับมาใช้ใหม่ การคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และสำนักงาน เพื่อนำวัสดุที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่หมุนเวียนกลับมาเข้าสู่กระบวนการผลิตตามกระบวนการของแต่ละประเภท เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ขยะรีไซเคิลแยกโดยทั่วไปได้ 4 ประเภท คือ แก้ว กระดาษ พลาสติก และโลหะ โดยการเลือกสินค้าที่ทำมาจากวัสดุที่สามารถรีไซเคิลได้ หรือการร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการคัดแยกขยะ และการนำขยะรีไซเคิลเข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นสินค้าใหม่ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้มีการนำเอาขยะมูลฝอยที่ได้รับการคัดแยกแล้วแต่เหลือจากการขายให้บริษัทรับซื้อในแต่ละรอบมาผลิตเป็นของใช้ อาทิ กระเป๋ากจากพลาสติกหรือบรรจุภัณฑ์พลาสติก หรือชุดกันเปื้อน เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ในภาคครัวเรือนได้ใช้ประโยชน์ เช่น การใช้ถุงที่นำขยะมาผลิตไปใส่ของที่ตลาด หรือใส่ชุดกันเปื้อนสำหรับเข้าครัว

ภาพที่ 3 ภาพนายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตรวจเยี่ยมการผลิต
เครื่องใช้จากขยะพลาสติก

4.3 จุดเริ่มต้นโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

จากแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ที่ต้องการให้ประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเน้นการมีส่วนร่วมตามหลัก “ประชารัฐ” องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับบทบาทสำคัญต่อการรณรงค์ สร้างจิตสำนึก และมีส่วนร่วมของประชาชนของประชาชนในพื้นที่ องค์กรการบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง จึงจัดทำโครงการอบรมอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือ ทสม. (ระยะที่ 1) เมื่อวันที่ 1 - 2 เมษายน 2560 ขึ้น เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ และการจัดการขยะด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม สามารถนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชนตนเอง โดยจัดกิจกรรม สาธิตการคัดแยกขยะในแต่ละชุมชน โดยมี ดร. ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ อาจารย์จากสถาบันพระปกเกล้าเป็นวิทยากร เพื่อสนองต่อนโยบายให้ท้องถิ่นวางแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ปลูกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม ผ่านการรวมกลุ่มเครือข่ายเพื่อช่วยปกป้องสิ่งแวดล้อมและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมระดับประชาชน จึงได้เปิดรับสมัครอาสาสมัครตำบลบางบัวทองขึ้น และได้ดำเนินการโครงการอบรมอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ระหว่างวันที่ 26 -29 มีนาคม 2561 เพื่อให้กลุ่ม ออถ. ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนต่อการเป็นแกนนำด้านอนุรักษ์ปกป้องสิ่งแวดล้อม โดยนำกลุ่มตัวแทน ออถ. ศึกษาดูงานเกี่ยวกับระบบน้ำเสียด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ณ เทศบาลนครลำปาง การจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง ณ เทศบาลนครป่าสัก จังหวัดลำพูน และการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้มีการเปิดเวทีรับฟังข้อเสนอแนะของชุมชนด้านการจัดการ ขยะและสิ่งแวดล้อม พบว่าตำบลบางบัวทองมีการเคลื่อนย้ายของประชากรจากต่างถิ่นเข้ามาจัดตั้งเป็นหมู่บ้านจัดสรร เกิดการผสมผสานระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนเกษตรดั้งเดิม ปริมาณขยะได้มากขึ้นตามประชากรที่ย้ายถิ่นฐาน โดยเป็นขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลอยู่ในสัดส่วน 30% ของขยะชุมชนทั้งหมด ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองจึงมีความคิดเห็นว่าหากสามารถคัดแยกขยะรีไซเคิลออกมาตั้งแต่ต้นทางคือในระดับครัวเรือน ย่อมทำให้ปริมาณขยะที่นำไปกำจัดลดลง ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะได้จำนวนมาก การแก้ปัญหาดังกล่าวจะต้องเริ่มต้นจากร่วมมือกันของภาคประชาชน ให้เข้าใจถึงความสำคัญของปัญหาร่วมมือกันในการคัดแยกขยะ และจะต้องการต่อยอดขยะที่ได้คัดแยกไว้ จึงได้จัดทำโครงการขยะฐานศูนย์ 2561 ขึ้น วันที่ 30-31 พฤษภาคม 2561 (อบรม) และ 1-2 และ 4-5 มิถุนายน 2561 โดยนำคณะผู้บริหาร พนักงานจ้าง อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก จำนวน 2 รุ่น รุ่นละ 230 คน เดินทางไปอบรมและศึกษาดูงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงค่อม และองค์การบริหารส่วนตำบลโกล้งธนู จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นท้องถิ่นต้นแบบด้านการรักษาความสะอาดและการจัดการมูลฝอยจากต้นทาง และรูปแบบการจัดการดังกล่าวเหมาะสมกับพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี ที่มีการขยายตัวของเมืองและประชาชน ส่งผลต่อความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง โครงการมุ่งหวังให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องขยะมูลฝอยและแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย สามารถลดปริมาณขยะจากการคัดแยกขยะและนำขยะมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม และขยายผลไปสู่การจัดสวัสดิการในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มสมาชิกที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วม เป็นสื่อกลางในการชักชวนประชาชนในชุมชนเข้าร่วมการคัดแยกขยะของครัวเรือน

ภายหลังจากการศึกษาดูงานได้จัดให้มีกระบวนการถอดบทเรียนถ่ายทอดประสบการณ์พร้อมประชุมกลุ่มภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ ตัวแทนอาสาสมัคร ทั้ง 13 หมู่ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ ได้รับข้อมูลว่า ประชาชนให้ความสนใจกับรูปแบบการจัดการขยะของจังหวัดลพบุรี เนื่องจากเห็นว่าเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตำบลบางบัวทองที่มีบริบทเป็นสังคมเมือง มีขยะครัวเรือนที่ยังใช้ประโยชน์ได้เป็นจำนวนมาก จากนั้นจึงร่วมกันสังเคราะห์ประเด็นจนได้บทสรุปเป็นเกิดการคัดแยกขยะจากต้นทางพร้อมสร้างสวัสดิการตอบแทน จึงเห็นควรให้จัดตั้ง “โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต” ขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้นำนโยบายแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ด้วยการดำเนินงานจากพลัง 3 ฝ่ายที่เป็นกลไกสำคัญ “ประชารัฐ” คือ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาครัฐ เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย ดังกล่าวให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จึงได้กำหนดเป้าหมายการทำงาน ให้เป็น “ตำบลสะอาด” ขึ้น เป็น 3 ระยะ ได้แก่

1. ปี พ.ศ. 2561 ระยะแรก ได้แก่ การจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต
 2. ปี พ.ศ. 2562 – 2565 ระยะกลาง ได้แก่ ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะเปียก การจัดการน้ำเสียพร้อมกับการปลูกสร้างวินัยและจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งการดำเนินการในปัจจุบัน (เดือนตุลาคม 2563) อยู่ในระยะนี้ มีจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วม 5,564 คน โดยแบ่งเป็นสมาชิกที่ได้รับสิทธิในการคุ้มครอง 1,651 คน และมีสมาชิกที่ไม่ได้รับสิทธิคุ้มครอง 3,913 คน มีการขายขยะแล้วทั้งสิ้น 65,353 ครั้ง มียอดเงินในกองทุนจากการขายขยะของสมาชิก 3,888,220.55 บาท มีการจ่ายเงินคุ้มครองให้สมาชิกที่รายชีวิตไปแล้ว 100 คน เป็นเงิน 3,510,990.45 บาท มีการแก้ไขระเบียบไปแล้ว 3 ครั้ง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก และเพื่อให้ธนาคารสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางการพัฒนาในการดำเนินต่อไปในปี 2564 คือ ต้องการกระตุ้นให้สมาชิกที่ไม่มีได้รับสิทธิคุ้มครอง กลับมาขายขยะได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อที่จะได้รับสิทธิคุ้มครองเมื่อเสียชีวิต
 3. ปี พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป ระยะยาว ดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป้าหมายการเป็น “นครแห่งความสุข”
- โดยหลังจากผ่านกระบวนการรับการถ่ายทอดความรู้ของทั้งผู้บริหารและประชาชนที่เข้าร่วมการศึกษาดูงานแล้ว มีการรับฟังความคิดเห็นและร่วมกันตกลงถึงแนวทางการตัดสินใจเชิงนโยบายร่วมกันว่าจะใช้แนวคิดวิธีการจัดการขยะรูปแบบไหน โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ได้มีส่วนสำคัญในการกำหนดว่า หากจะใช้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบธนาคารขยะเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเก็บขยะมาขายให้ธนาคารก็อาจจะไม่ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชน เช่นรูปแบบธนาคารขยะที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือในสถานศึกษาดำเนินการอยู่ในรูปแบบเอาขยะมาแลกเงิน หรือแลกสิ่งของ อาจจะไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมจัดการขยะของประชาชนได้ จึงได้นำแนวคิดหลักประกันทางสังคมมาใช้ในการ Adopt นโยบายเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง และสร้างความยั่งยืนให้กับนโยบายและการจัดการขยะในพื้นที่ได้ผ่านกลไกการขับเคลื่อนด้วยเครือข่ายของสมาชิกโครงการและกลุ่มอาสาสมัครที่กระจายอยู่ในทุกหมู่ของชุมชน อันจะเป็นรากฐานที่สำคัญและมั่นคงส่งผลให้นโยบายสามารถดำเนินต่อไปได้เพราะการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับเข้มข้น แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองที่ต้องหมุนเวียนไปตามวาระก็ตาม

4.4 ขั้นตอนการดำเนินงานของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองสนับสนุนและดำเนินการให้ชุมชนร่วมกันจัดตั้งกองทุนธนาคารขยะประกันชีวิตโดยสามารถดำเนินการได้ ดังนี้
 - 1.1 จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับชุมชนเสริมสร้างความรู้ในวิธีการบริหารจัดการขยะการจัดจำหน่ายการดำเนินการกิจการของกองทุนรวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการลดปริมาณและคัดแยกขยะ
 - 1.2 เมื่อชุมชนมีความเข้าใจในเรื่องการจัดการคัดแยกขยะแล้วให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชนจัดตั้งกองทุนธนาคารคัดแยกขยะ
 - 1.3 กำหนดรูปแบบ การบริหารจัดการกองทุนธนาคารคัดแยกขยะโดยให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษากองทุนธนาคารคัดแยกขยะซึ่งอาจประกอบด้วยนายกรองนายกฯ ปลัดและรองปลัดมีหน้าที่ให้คำปรึกษานับสนุนการดำเนินการและกิจกรรมของกองทุนร่วมกับคณะกรรมการบริหารกองทุนในการวางแผนหรือหาแนวทางในการดำเนินงานของกองทุนตลอดจนสนับสนุนด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสม
2. องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองจะประสานแนะนำและร่วมมือกับชุมชนในการสรรหาคณะกรรมการบริหารกองทุนธนาคารคัดแยกขยะโดยมีองค์ประกอบตามที่เห็นสมควร
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองสนับสนุนให้คณะกรรมการบริหารกองทุนธนาคารคัดแยกขยะได้ประชุมหารือเพื่อกันเพื่อออกข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานรูปแบบและวิธีการในการดำเนินงานของกองทุนธนาคารคัดแยกขยะ
4. องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการบริหารกองทุนและชุมชนจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมสะดวกและมีขนาดเพียงพอสำหรับจัดตั้งเป็นสถานที่ดำเนินการรวบรวมและคัดแยกขยะ
5. คณะกรรมการบริหารกองทุนธนาคารคัดแยกขยะและชุมชนจัดหาผู้รับซื้อขยะที่ได้คัดแยกไว้
6. คณะกรรมการบริหารกองทุนธนาคารคัดแยกขยะสามารถจัดตั้งคณะกรรมการของกองทุนธนาคารคัดแยกขยะเพื่อดำเนินการกิจการต่าง ๆ โดยมีอาสาสมัครหรือจิตอาสาช่วยดำเนินการประกอบด้วย
 - 6.1 คณะทำงานฝ่ายจัดซื้อและฝ่ายขาย มีหน้าที่บริหารกิจการการรับซื้อขยะจากสมาชิก ประเมินราคาจากเก็บและติดต่อประสานงานกับผู้รับซื้อขยะ เพื่อทำการขายขยะที่คัดแยกไว้ ทั้งนี้ จะต้องตรวจสอบราคารับซื้อขยะแต่ละประเภทตามราคาท้องตลาดอย่างสม่ำเสมอและกำหนดราคารับซื้อไว้ให้เป็นมาตรฐาน

6.2 คณะทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์มีหน้าที่สร้างการรับรู้และการกระตุ้นให้ประชาชนลดปริมาณขยะคัดแยกขยะตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

6.3 คณะทำงานฝ่ายบัญชีและการเงิน มีหน้าที่การรับเงินการเก็บรักษาเงิน และจ่ายเงินของกองทุนตลอดจนจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่สมาชิก

6.4 คณะทำงานฝ่ายติดตามสมาชิก มีหน้าที่ประสานกับสมาชิกกองทุนติดตามผลการดำเนินงานของสมาชิกในการนำขยะมาส่งให้กองทุน

6.5 คณะกรรมการบริหารกองทุนต้องจัดให้มีประกอบการประชุมคณะกรรมการและคณะทำงานกองทุน ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและชี้แจงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นให้แก่สมาชิกทราบอย่างเป็นทางการเป็นประจำทุกเดือน

4.5 การนำเสนอข้อมูล

4.5.1 ผู้วิจัยจะได้เสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอิงจากแนวคิดหลัก คือ The Policy Implementation Process a Conceptual Framework นำเสนอโดย Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975) ดังนี้

1. วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย (Policy Standards and Objectives) กลยุทธ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

- เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับขยะแต่ละประเภท พร้อมได้ลงมือการคัดแยกขยะมาขายให้กับโครงการฯ สามารถลดปริมาณขยะภายในบ้าน ชุมชน ได้นำขยะมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม และขยายผลไปสู่การจัดสวัสดิการแก่ตนเองและครอบครัว ในรูปแบบเงินประกันชีวิต

- เพื่อสร้างกระบวนการขับเคลื่อนผลักดันนโยบายระดับชาติให้สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ จากภาคประชาชนตามหลัก “หลักประชารัฐ”

- เพื่อสร้างกลุ่มมวลชนภายใต้เครือข่ายอาสาสมัคร เกิดการรวมกลุ่มประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน พร้อมปฏิบัติงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม

ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ธนาคารขยะกับระบบประกันชีวิต

การจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการคัดแยกขยะจากต้นทางจนปริมาณขยะเหลือน้อยที่สุดก่อนนำไปกำจัดขยะที่คัดแยกออกมาแปรเปลี่ยนเป็นสิทธิประโยชน์ที่สร้างความมั่นคงแก่สมาชิกภายใต้แนวคิดที่ ดร. วิเชียร เจริญนนทสิทธิ์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ให้ไว้ว่า “เปลี่ยนขยะเป็นมูลค่าสร้างเสริมหลักประกันให้กับครอบครัว” และคิดว่าการนำระบบประกันชีวิตมาใช้เป็นสิทธิประโยชน์ตอบแทนให้กับสมาชิกจึงจะเป็นสิ่งที่สามารถเข้าถึงและตอบโจทย์การดำเนินชีวิตในสังคมเมืองในตำบลบางบัวทองได้

โดยช่วงแรกเริ่มของโครงการนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองมีการสร้างความร่วมมือกับบริษัทประกันชั้นนำอย่างทิพยประกันภัยในการจะสร้างระบบประกันเพื่อมาผูกกับระบบออมทรัพย์ของธนาคารขยะ โดยได้มีความพยายามในการที่จะเสนอกรมธรรม์ประกันอุบัติเหตุ โดยให้ชำระเบี้ยด้วยเงินที่ได้จากการขายขยะ จึงมีสมาชิกกว่าร้อยคนในช่วงเดือนแรกสนใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการคัดแยกขยะและนำมาขายให้กับธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

จากการให้ข้อมูลของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า “เรามีความพยายามจะทำให้โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตมีสิทธิประโยชน์ในการเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตสมาชิกและครอบครัว จึงได้มีแนวความคิดว่าจะให้ทิพยประกันภัยมาเสนอแผนประกันอุบัติเหตุในราคาพิเศษโดยให้สมาชิกจ่ายเบี้ยประกันเป็นเงินที่ได้จากการขายขยะ แต่เนื่องจากบริษัทต้องการทราบว่าไม่สามารถจ่ายเงินคุ้มครองให้สมาชิกได้ในราคาหลายหมื่นบาทหากมีการอุบัติเหตุเพราะสมาชิกขายขยะได้แต่ละครั้งไม่เกินครั้งละพันบาท จึงประเมินว่ามีความเสี่ยงไม่มีความคุ้มค่าในทางการดำเนินธุรกิจ”

กลยุทธ์ที่นำมาใช้

ดร.วิเชียร เจริญนนทสิทธิ์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เลือกใช้วิธีการปลูกจิตสำนึกกับเจ้าหน้าที่จำนวน 200 คน ด้วยการริเริ่มนำร่องโครงการธนาคารขยะภายในองค์การเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ตนและสังคมจะได้รับ ซึ่งมีผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจมีขยะที่ถูกขายทั้งหมด 1,000 กิโลกรัม และมีวงเงินในบัญชีองค์กรเกิดขึ้นมาจำนวน 9,000 บาท ลำพังนายกฯ ไม่อาจทำโครงการนี้สำเร็จได้ แต่ด้วยความเชื่อมั่นจากการลงมือทำครั้งนั้นของเจ้าหน้าที่องค์กร ส่งผลให้เงินก้อนดังกล่าวถูกนำมาจัดเป็นสวัสดิการชุมชนและต้นทุนในการประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อหาภาคีเครือข่ายจากภาคเอกชนมาร่วมจัดสวัสดิการให้ชุมชน ประกอบกับการเล็งเห็นทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ อย่างอาสาสมัครของตำบลบางบัวทอง จึงเริ่มชักชวนมาอบรมและดูงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการขยะและระบบต่างๆ ที่ถูกเตรียมการผ่านเทคโนโลยี

ไว้เป็นหลัก อีกทั้งปลูกจิตสำนึกรักชุมชนโดยให้พวกเขาเป็นกำลังหลักในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการฯ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำจุดซื้อ-ขาย และเป็นผู้ติดตามดูแลสมาชิก จะเห็นว่าอาสาเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในทุกกิจกรรม ทำให้พวกเขาารู้สึกถึงการมีส่วนร่วมและได้เป็นส่วนสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของพวกเขา นอกจากนี้ประชาชนเอง ก็ได้เรียนรู้และพัฒนาการมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการต่าง ๆ จนเกิดความเชื่อมั่นในตัวของค้การ เจ้าหน้าที่และภาคเอกชน นำมาสู่การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง นับว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการบริหารโครงการธนาคารขยะประกันชีวิต ที่เป็นมากกว่าการรับซื้อขยะ และแตกต่างจากแนวทางกองทุนธนาคารขยะเพื่อการฌาปนกิจเหมือนที่มีหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ทำอยู่ เพราะความคิดว่าหากใช้ความตายมาเป็นแรงจูงใจในการเก็บขยะขายคงไม่มีใครสนใจ แต่ต้องใช้หลักสวัสดิภาพในการมีชีวิตที่ดีมาเป็นสิ่งจูงใจให้คนเข้าร่วม ทำให้นับแต่เริ่มโครงการในเดือนถึงปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกในโครงการทั้งหมด 5,564 คน (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2563) มีการรับซื้อขยะตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 7: ตารางสรุปยอดการรับซื้อขยะของโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2561 – กันยายน 2563

7 ลำดับที่	เดือน ปี	จำนวนสมาชิก ที่มาขายขยะ(คน)	น้ำหนักขยะ (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)
1	กรกฎาคม 2561	184	1,711.70	9,601.00
2	สิงหาคม 2561	753	12,434.06	61,338.66
3	กันยายน 2561	850	12,358.69	64,767.54
4	ตุลาคม 2561	906	17,488.87	89,433.36
5	พฤศจิกายน 2561	1,497	26,215.43	131,157.06
6	ธันวาคม 2561	1,790	23,191.00	117,247.18
7	มกราคม 2562	2,171	34,572.78	163,704.43
8	กุมภาพันธ์ 2562	2,711	41,053.75	189,837.10
9	มีนาคม 2562	3,062	45,890.71	193,150.69
10	เมษายน 2562	3,519	48,806.01	210,351.60
11	พฤษภาคม 2562	3,647	42,342.07	196,114.71
12	มิถุนายน 2562	3,790	43,303.39	191,401.79
13	กรกฎาคม 2562	3,966	45,358.42	191,438.91
14	สิงหาคม 2562	4,217	50,129.25	204,054.85

7 ลำดับที่	เดือน ปี	จำนวนสมาชิก ที่มาขายขยะ(คน)	น้ำหนักขยะ (กิโลกรัม)	จำนวนเงิน (บาท)
15	กันยายน 2562	4,217	48,719.87	219,454.06
16	ตุลาคม 2562	4,086	54,830.35	227,298.08
17	พฤศจิกายน 2562	3,883	64,476.36	224,171.91
18	ธันวาคม 2562	3,478	55,498.08	188,953.79
19	มกราคม 2563	3,017	50,847.24	167,393.98
20	กุมภาพันธ์ 2563	2,704	40,928.17	142,785.53
21	มีนาคม 2563	2,541	44,451.31	151,615.59
22	เมษายน 2563	ไม่มีการขายขยะเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19		
23	พฤษภาคม 2563	ไม่มีการขายขยะเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19		
24	มิถุนายน 2563	2,367	49,951.08	186,554.29
25	กรกฎาคม 2563	2,336	38,654.19	132,372.69
26	สิงหาคม 2563	2,263	36,241.92	118,271.78
27	กันยายน 2563	2,288	35,327.51	115,749.97
รวม		65,353	964,782.21	3,888,220.55

ข้อมูลที่พบจากการลงพื้นที่จุดรับซื้อขยะ พบจุดประสงค์ที่สมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ

1) ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม โดยมีความต้องการที่จะช่วยให้ชุมชนปราศจากขยะในชุมชนด้วยการร่วมกันจัดเก็บและคัดแยกขยะตามประเภท

2) ความยั่งยืนทางคุณภาพชีวิต โดยใช้การเก็บและคัดแยกขยะมาสร้างมูลค่าเป็นเงินด้วยการนำมาขายให้กับโครงการเพื่อเป็นเงินในระบบออมทรัพย์ในบัญชีและเข้าระบบประกันชีวิตโดยการขายขยะอย่างต่อเนื่อง ครั้งละไม่น้อยกว่า 5 บาท นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกว่าได้ออกกำลังกายระหว่างวันในการอยู่อาศัยในบ้าน ด้วยการเก็บ คัดแยก จัดการทำความสะอาดขยะเพื่อเตรียมมาขายให้กับโครงการ

3) ร่วมทำบุญกับเพื่อนสมาชิกเมื่อเสียชีวิตจากการหักเงินในโครงการแล้วคุณด้วยจำนวนสมาชิก เพราะรู้สึกว่าจะอยากร่วมทำบุญให้กับเพื่อนในชุมชน เพราะหากไม่ได้รู้จักเป็นการส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ร่วมทำบุญช่วยการฌาปนกิจ แต่เมื่อเป็นสมาชิกโครงการนี้แม้จะไม่ได้รู้จักผู้เสียชีวิตเป็นการส่วนตัวก็สามารถร่วมทำบุญได้

สมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต หมู่ 14 วัย 65 ปี กล่าวว่า “เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเพราะว่าต้องการให้ชุมชนโดยเฉพาะในหมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่

ปลอดภัย เพราะแต่เดิมนั้นมีขยะอยู่เกลื่อนถนนและล้นออกจากถัง ทำให้รู้สึกว่าเป็นภาพที่ไม่สบายตา จึงเข้าร่วมโครงการเพื่อต้องการที่จะช่วยรักษาความสะอาดให้ชุมชนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้ยังได้มีเงินออมและประกันชีวิตที่ได้มาจากการขายขยะ สามารถนำมาใช้จ่ายยังชีพได้นอกเหนือจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่รัฐบาลจ่ายให้ทุกเดือน”

ตารางที่ 8: ตารางแสดงจำนวนสมาชิกใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ

ที่	เดือน ปี	จำนวนสมาชิกใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ	หมายเหตุ
1	กรกฎาคม - ธันวาคม 2561	2,488	ไม่มีการเก็บข้อมูลสถิติการเข้าใหม่ของสมาชิกในแต่ละเดือน
7	มกราคม 2562	598	รับสมัคร 12 ครั้ง
8	กุมภาพันธ์ 2562	392	รับสมัคร 10 ครั้ง
9	มีนาคม 2562	489	รับสมัคร 9 ครั้ง
10	เมษายน 2562	239	รับสมัคร 7 ครั้ง
11	พฤษภาคม 2562	233	รับสมัคร 3 ครั้ง
12	มิถุนายน 2562	213	
13	กรกฎาคม 2562	211	
14	สิงหาคม 2562	186	
15	กันยายน 2562	230	
16	ตุลาคม 2562	72	
17	พฤศจิกายน 2562	48	
18	ธันวาคม 2562	26	
19	มกราคม 2563	25	
20	กุมภาพันธ์ 2563	24	
21	มีนาคม 2563	15	
22	เมษายน 2563	4	
23	พฤษภาคม 2563	3	
24	มิถุนายน 2563	14	
25	กรกฎาคม 2563	19	
26	สิงหาคม 2563	9	

ที่	เดือน ปี	จำนวนสมาชิกใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการ	หมายเหตุ
27	กันยายน 2563	13	
28	ตุลาคม 2563	13	
รวม		5,564	

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองมีจำนวนครัวเรือนในความดูแลทั้งหมด 29,428 ครัวเรือน หากคำนวณกับจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 5,564 คน จะคิดเป็นสัดส่วน 18.9 % ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

จากการพิจารณาจากข้อมูลเอกสารการรับสมัครสมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตรายใหม่ในแต่ละเดือน จะพบข้อมูลว่าช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม 2562 นั้น มีจำนวนสมาชิกใหม่เกินกว่า 200 ราย โดยเฉพาะในเดือนมกราคม - มีนาคมมีจำนวนสมาชิกเข้าใหม่กว่า 400 - 500 ราย จากศึกษาข้อมูลพบว่า นายกององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้ใช้กลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจให้กับแกนนำในแต่ละหมู่บ้านเครือข่ายสมาชิกธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ด้วยการเอกของรางวัลมาเป็นแรงจูงใจโดยใช้ระบบแบบการขายตรง ดังนี้

ตารางที่ 9: ตารางแสดงของรางวัลของแกนนำในการหาสมาชิกในเครือข่าย

จำนวนสมาชิกที่หาได้ (คน)	ของรางวัล
10 - 20	ข้าวสาร 5 กิโลกรัม
20 ขึ้นไป	ของรางวัลมูลค่า 200 - 300 บาท
30 ขึ้นไป	ของรางวัลมูลค่า 300 - 400 บาท
50 ขึ้นไป	ของรางวัลมูลค่า 500 บาท
100 ขึ้นไป	จักรยาน 1 คัน
หาได้มากที่สุด	ทองคำ 1 สลึง

จากข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2563 มีจำนวนสมาชิกระดับเพชร จำนวน 135 คน (เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 2 คน) และระดับพลอย 187 คน

ความง่ายต่อการเข้าถึงนโยบาย

จากการสัมภาษณ์สมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตพบว่า ในด้านความง่ายต่อการรับรู้ นโยบาย การสื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตให้แก่ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงนโยบายการคัดแยกขยะมูลฝอยของรัฐบาล แนวคิดการคัดแยกขยะตามหลัก 3Rs และการมีโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ด้วยวิธีการใช้กลุ่มแกนนำอาสาสมัครที่เป็นผู้แทนของแต่ละหมู่บ้านรับฟังการถ่ายทอดความรู้ และรับนโยบายจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง แล้วนำไปถ่ายทอดให้กับลูกข่ายในระบบแบบการขยายตรงในการหาเครือข่ายของตนในแต่ละหมู่ นอกจากนี้ ยังใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านการเดินขบวนรณรงค์โดยตัวนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการเจ้าหน้าที่สังกัดกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแกนนำอาสาสมัครไปตามเส้นทางสัญจรและหมู่บ้านจัดสรรต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ มีจำนวนครัวเรือนมาก เช่น หมู่บ้านกานต์มณี หมู่บ้านเรือนไทย เพื่อสร้างการรับรู้ในการแยกขยะและนำขยะที่ยังใช้ประโยชน์ได้มาสร้างมูลค่า

หนึ่งในผู้เข้าร่วมโครงการวัย 68 ปี กล่าวว่า “เข้าร่วมโครงการมาปีกว่าแล้ว ประโยชน์ที่ได้จากการคัดแยกขยะ นอกจากจะทำให้บ้านเรือน และชุมชนสะอาดขึ้น ส่งผลดีในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ เช่น ก่อนหน้าที่จะมีโครงการนี้ ในปี 2561 โรคไข้เลือดออกกระบาดหนัก แต่เมื่อเรารู้จักการจัดการขยะอย่างถูกต้อง แหล่งเพาะพันธุ์ยุงก็หมดไป โรคไข้เลือดออกน้อยลง ชุมชนมีความสุข ตั้งแต่ อบต. มาสอนคัดแยกขยะ หมู่บ้านก็สะอาดขึ้น ขยะก็น้อยลง เมื่อก่อนจะเทขยะทิ้งรวมกัน ทำให้ขายไม่ได้ ไม่มีคนรับซื้อ พอเราคัดขยะ ทำความสะอาด ขยะก็มีราคาขึ้น ขายได้ทั้งกระดาษ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว แม้กระทั่งน้ำมันเหลือใช้ในครัวเรือน การนำขยะมาขาย นอกจากเงินที่เราได้คือหลักประกันชีวิต เพราะหากเราเสียชีวิต ลูกหลานเราก็จะได้รับผลประโยชน์ หรือมีทุนพอเลี้ยงชีพอยู่ได้ หากครอบครัวที่ขัดสนก็มีเงินเพียงพอที่จะทำศพ”

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ 14 หมู่บ้านเรือนไทย ผู้ซึ่งไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต กล่าวว่า “คิดว่าเป็นโครงการที่ดีในการทำให้ชุมชนปลอดขยะ เพราะมีประชาชนที่เป็นสมาชิกช่วยกันเก็บขยะรีไซเคิลมาขายให้กับธนาคารขยะ จากที่เคยเห็นขยะล้นถึงก็พบน้อยลงไปมาก แต่ที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเนื่องจากว่าทำงานประจำทำให้ไม่มีเวลาเก็บขยะแล้วคัดแยกขยะมาขาย ประกอบกับทาง อบต. มารับซื้อในวันธรรมดาจึงไม่สามารถอยู่ขายขยะได้ ในช่วงวันเสาร์อาทิตย์ที่อยู่บ้านก็มีเก็บขวดหรือลังกระดาษเอาไปให้เพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกไว้ขาย และตัวเองก็มีประกันชีวิตอยู่แล้ว”

2. ทรัพยากรนโยบาย (Policy Resources)

สำหรับทรัพยากรที่ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยจะแบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) ทรัพยากรด้านการเงิน โดยโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกัน

ชีวิตจะมีเงินที่ใช้ในการบริหารโครงการทั้งหมด 3 ส่วน คือ

เงินงบประมาณตามข้อบัญญัติ คือ เงินค่าตอบแทนบุคลากรโดยเป็นเงินเดือนที่ได้รับตามปกติ ทั้งที่เป็นข้าราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ลูกจ้างตามภารกิจปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานโครงการ และลูกจ้างทั่วไป

โดยทรัพยากรนโยบายเรื่องอัตราค่าตอบแทนบุคลากรที่มีส่วนในการนำนโยบายโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตไปปฏิบัติ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

ตารางที่ 10: ตารางแสดงค่าตอบแทน (เงินเดือน) ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

บุคลากร	ค่าตอบแทนต่อเดือน (บาท)	ค่าตอบแทนต่อปี (บาท)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง	22,080	264,960
ผู้อำนวยการกอง (1คน)	40,260	483,120
เจ้าพนักงานธุรการ (1คน)	13,000	156,000
เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน (2คน)	10,000 (20,000)	120,000 (240,000)
คนงานทั่วไป (18คน)	8,000 (144,000)	96,000 (1,728,000)
รวม (22 คน)	239,340	2,872,080

เงินกองทุนธนาคารขยะ คือ เงินที่ได้จากการขายขยะของสมาชิก โดยเงินในส่วนนี้จะ เป็นเงินที่เป็นของสมาชิกที่นำขยะที่คัดแยกมาขาย โดยรวมทั้งสมาชิกที่ได้สิทธิคุ้มครอง คือมีการขาย ขยะอย่างสม่ำเสมอ และสมาชิกที่ไม่ได้รับสิทธิคุ้มครองเพราะว่าขายขยะไม่สม่ำเสมอ โดยในแต่ละเดือนมียอดเงินกองทุนในธนาคารคัดแยกขยะ ดังนี้

ตารางที่ 11: ตารางแสดงยอดเงินกองทุนจากการขายขยะของสมาชิก

เดือน ปี	จำนวนเงิน (บาท)
กรกฎาคม 2561	9,601.00
สิงหาคม 2561	61,338.66
กันยายน 2561	64,767.54
ตุลาคม 2561	89,433.36

เดือน ปี	จำนวนเงิน (บาท)
พฤศจิกายน 2561	131,157.06
ธันวาคม 2561	117,247.18
มกราคม 2562	163,704.43
กุมภาพันธ์ 2562	189,837.10
มีนาคม 2562	193,150.69
เมษายน 2562	210,351.60
พฤษภาคม 2562	196,114.71
มิถุนายน 2562	191,401.79
กรกฎาคม 2562	191,438.91
สิงหาคม 2562	204,054.85
กันยายน 2562	219,454.06
ตุลาคม 2562	227,298.08
พฤศจิกายน 2562	224,171.91
ธันวาคม 2562	188,953.79
มกราคม 2563	167,393.98
กุมภาพันธ์ 2563	142,785.53
มีนาคม 2563	151,615.59
เมษายน 2563	ไม่มีการขายขยะเนื่องจาก สถานการณ์โควิด-19
พฤษภาคม 2563	ไม่มีการขายขยะเนื่องจาก สถานการณ์โควิด-19
มิถุนายน 2563	186,554.29
กรกฎาคม 2563	132,372.69
สิงหาคม 2563	118,271.78
กันยายน 2563	115,749.97
รวม	3,888,220.55

โดยในแต่ละเดือนจะมีการจ่ายเงินจากกองทุนให้กับสมาชิกที่เสียชีวิต ทั้งที่มีสิทธิคุ้มครอง
และไม่มีสิทธิคุ้มครอง รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12: ตารางแสดงการจ่ายเงินจากกองทุนให้กับสมาชิกที่เสียชีวิต

เดือน ปี	จำนวน ผู้เสียชีวิต (คน)	มีสิทธิ คุ้มครอง (คน)	ไม่มีสิทธิ คุ้มครอง (คน)	จำนวนเงินกองทุนที่ จ่ายให้ผู้เสียชีวิต (บาท)
มีนาคม 2562	3	1	2	27,183
เมษายน 2562	2	1	1	33,100
พฤษภาคม 2562	2	2	-	97,788.33
มิถุนายน 2562	2	2	-	49,454.88
กรกฎาคม 2562	6	6	-	320,479.30
สิงหาคม 2562	3	2	1	144,646.71
กันยายน 2562	10	9	1	500,141.85
ตุลาคม 2562	2	1	1	64,511.80
พฤศจิกายน 2562	10	9	1	601,933.10
ธันวาคม 2562	13	5	8	266,717.95
มกราคม 2563	5	4	1	117,305.63
กุมภาพันธ์ 2563	5	5	-	125,090.97
มีนาคม 2563	4	3	1	101,491.98
เมษายน 2563	5	3	2	108,232
พฤษภาคม 2563	5	5	-	184,916.33
มิถุนายน 2563	4	4	-	145,710.01
กรกฎาคม 2563	7	7	-	252,125.17
สิงหาคม 2563	5	4	1	131,915.80
กันยายน 2563	3	3	-	99,765.44
รวม	100	80	20	3,510,990.45

เมื่อพิจารณาจากรายงแสดงผลสถิติการเสียชีวิตของสมาชิกและการจ่ายเงินประกันชีวิตแก่สมาชิก จะพบว่าในเดือนกันยายน 2562 มีการใช้เงินกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตในการจ่ายเงินประกันถึง 500,141.85 บาท จากจำนวนผู้เสียชีวิต 10 ราย โดยเป็นผู้ที่มีสิทธิคุ้มครองจำนวน 9 ราย และไม่ได้รับสิทธิ จำนวน 1 ราย โดยเป็นการนำเงินในส่วนที่ให้สมาชิกขายขยะติดบัญชีไม่น้อยกว่า 300 บาท เมื่อสมาชิกที่ได้รับสิทธิในการคุ้มครองรับเงินประกัน 40 บาท คูณด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน

วิเคราะห์ความเสี่ยงของเงินกองทุนธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต

ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต บัญญัติไว้ว่าเงินในบัญชีธนาการขยะ 300 บาท มีไว้เพื่อสำหรับการจ่ายค่าประกันชีวิตแก่สมาชิก โดยค่าประกันชีวิตที่สมาชิกทุกคนที่ต้องเสียคิดคนละ 40 บาท (ในปี 2561 และปี 2562) ต่อมาเปลี่ยนเป็น 20 บาทในปี 2563 ต่อผู้เสียชีวิตหนึ่งราย และจะหักจากบัญชีธนาการขยะ

ดังนั้น ณ เดือน ตุลาคม 2563 มีสมาชิกจำนวน 5,564 คน แต่มีสมาชิกที่ได้รับสิทธิคุ้มครองในการรับเงินประกัน เมื่อเสียชีวิตเพียง 1651 คน (1651×300 เท่ากับ 495,300 บาท) หากวันนี้มีสมาชิกเสียชีวิต ก็จะได้รับเงินประกัน ทั้งหมด 33,020 บาท (1651×20) เท่ากับว่าในเดือนตุลาคมจะสามารถจ่ายเงินประกันให้สมาชิกเสียชีวิตได้สูงสุดไม่เกิน 15 คน ($33,020 \times 15$ เท่ากับ 495,300 บาท) จึงจะไม่เกินวงเงินกองทุนที่กำหนดไว้สำหรับจ่ายเงินประกันตามระเบียบและหากมีผู้เสียชีวิตที่ทำให้เงินกองทุนที่จะจ่ายเต็มเพดานแล้วธนาการอาจจะต้องนำเงินส่วนต่างจากการขายขยะของสมาชิกที่ได้สิทธิคุ้มครอง และเงินจากการขายขยะของสมาชิกที่ไม่ได้สิทธิคุ้มครองซึ่งสมาชิกจะถอนออกมาใช้เมื่อไหร่ก็ได้ โดยหากดูจากสถิติเงินที่ขายขยะได้ทั้งหมด 3,888,220.55 บาท ลบด้วย เงินที่จ่ายค่าประกันให้สมาชิกไปทั้งหมด 3,510,990.45 ก็จะเหลือวงเงินที่สามารถเอามาบริหารจัดการได้ประมาณ 377,230.1 บาท

เมื่อผู้วิจัยได้มีโอกาสอภิปรายกับผู้ปฏิบัติในการบริหารกองทุนถึงประเด็นความเสี่ยงในการบริหารเงินในกองทุน สืบเนื่องจากประเด็นที่ธนาการมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการจ่ายเงินประกันให้กับสมาชิกที่เสียชีวิต จากการที่นำเอา 40 บาทแล้วคูณด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่ได้รับสิทธิคุ้มครองในเวลานั้น ปรับลดลงมาเป็น 20 บาทแล้วคูณด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่ได้รับสิทธิคุ้มครองในปี 2563 เพราะสาเหตุจากการที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตจำนวนมากจนทำให้ธนาการต้องจ่ายเงินประกันสูงถึง 500,141.85 บาทในเดือนกันยายน และสูงที่สุดนับตั้งแต่ก่อตั้งธนาการมาถึง 601,933.10 บาท ในเดือนพฤศจิกายนของปี 2562 ซึ่งในขณะนั้นกองทุนมีเงินอยู่ จำนวน 2,684,521.93 บาท จากการขายขยะมาตั้งแต่เริ่มโครงการมาจนถึงเดือนพฤศจิกายนในปีดังกล่าว ซึ่งหากพิจารณาจากสถิติในการจ่ายเงินประกันให้กับสมาชิกที่เสียชีวิตตั้งแต่เดือนแรกที่มีผู้เสียชีวิตคือเดือนมีนาคม 2562 มาจนถึงเดือนพฤศจิกายน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,839,238.97 บาท มีส่วนต่างอยู่ที่ 845,282.96 บาท โดยในขณะนั้นมีสมาชิกที่มีสิทธิคุ้มครองอยู่ราว 1,676 คน หากมีผู้เสียชีวิตจะได้รับเงินประกันคนละ 67,040 บาท

เมื่อพิจารณาความเสี่ยงในช่วงเวลานั้น หากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น มีสมาชิกเสียชีวิตพร้อมกันหรือในเวลาใกล้เคียงกันจำนวนมาก อาจจะทำให้กองทุนเข้าสู่ภาวะความเสี่ยงในการขาดดุล กล่าวคือ ความสามารถในการจ่ายเงินประกันของธนาการจะจ่ายได้สูงสุดไม่เกิน 12 คน

(67,040 x 12 เท่ากับ 804,480 บาท) หากมีผู้เสียชีวิตรายที่ 13 จะเท่ากับต้องจ่ายเงินประกัน 871,520 บาท ซึ่งจะเกินกว่าเงินกองทุนคงเหลือที่จะจ่ายได้ไป 26,238 บาท ซึ่งจะทำให้กองทุนธนาการชยะเกิดสภาวะขาดดุลทันที ซึ่งในข้อเท็จจริงแล้ว เงินกองทุนจำนวน 845,282.96 ที่เป็นส่วนต่างจากเงิน 300 บาทของสมาชิกในบัญชี ทางธนาการคัดแยกชยะประกันชีวิตไม่ควรนำเงินส่วนนี้มาอยู่ในระบบการจ่ายเงินประกันเลยแต่แรก เพราะดังที่กล่าวไปว่าเงินจำนวนนี้เป็นเงินที่สมาชิกฝากไว้ในลักษณะเงินออม ซึ่งสามารถถอนออกมาใช้ได้ หากสมาชิกประเมินความเสี่ยงแล้วว่ากองทุนมีเกณฑ์จะล้มจากการที่มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากแล้วพากันถอนออก จะทำให้กองทุนธนาการคัดแยกชยะประกันชีวิตอาจต้องยุบได้

เงินที่ใช้สำหรับการบริหารงาน

ทรัพยากรนโยบายทางการเงินนี้ไว้ใช้ในการบริหารโครงการ ประเภทค่าตอบแทน ล่วงเวลา ค่าน้ำ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ โดยเป็นเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองในการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่

2) ทรัพยากรด้านบุคลากร

ในด้านคุณภาพของทรัพยากรบุคคลของผู้ปฏิบัติ สำหรับการจัดการปัญหาในเรื่องชยะนั้น จะต้องเข้าใจถึงวงจรการบริหารจัดการชยะตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อมองหาจุดที่สามารถใช้ทักษะในการจัดการเพื่อลดปริมาณชยะลงได้ โดยผู้บริหารหรือในที่นี้คือตัวนายจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะที่มองภาพในองค์รวม แล้วถ่ายทอดให้แก่บุคลากร ตลอดจนถ่ายทอดสู่ชาวบ้าน เพื่อให้มองจุดเดียวกัน มองเห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมมือกันจัดการปัญหาและเข้าใจว่าปัจจุบันกำลังยืนอยู่ตำแหน่งไหนเข้าใจถึงระดับความสำคัญของปัญหา เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าต้นทางนั้นเป็นส่วนสำคัญที่สุดเนื่องจากเป็นจุดที่จะส่งไม่ต่อไปยังส่วนต่อ ๆ ไป หากต้นทางมีทักษะที่ดีในการจัดการชยะก็จะทำให้สามารถลดขั้นตอนและเพิ่มความรวดเร็วในการจัดการชยะได้ดี ดังนั้นแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองจึงได้มุ่งเน้นทักษะความรู้ความเข้าใจในการลดและคัดแยกชยะ สร้างนิสัยในการลงมือทำที่ถือว่าเป็นจุดที่ยากที่สุดแต่ใช้ต้นทุนน้อยที่สุด ซึ่งเป็นทักษะในส่วนของชาวบ้านที่จะต้องยึดหลัก ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ ทำให้เกิดการร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาบ้านเกิดตนเองให้เหมาะสมกับบริบทชุมชน โดยมีปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวขับเคลื่อนชาวบ้านคือ การมีจิตสำนึกที่ดีรับผิดชอบต่อส่วนรวม เมื่อสามารถคัดแยกชยะออกมาตั้งแต่ระดับครัวเรือน จึงทำให้ปริมาณชยะที่นำไปกำจัดลดลง ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดชยะ มีการต่อยอดการใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ทักษะต่อมาที่ชาวบ้านได้รับคือ การบริหารจัดการเงินกองทุน เพื่อให้กิจกรรมโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีการจัดทำบัญชีทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง เกิดการขยายผลสู่การจัดสวัสดิการแก่ตนเองและครอบครัว เกิดการประสานงานจากการรวมกลุ่ม ชุมชนมีกิจกรรมร่วมกันเพิ่มขึ้นเพื่อกระชับความสัมพันธ์ ชุมชนสามารถที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เกิดจิตสำนึกให้รักถิ่นกำเนิดอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านการรวมกลุ่มเครือข่ายเพื่อช่วยปกป้องสิ่งแวดล้อม และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมซึ่งทุกคนจะต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน มีระบบการบริหารจัดการชุมชนทำให้มีความโปร่งใสในการบริหาร สร้างให้เกิดธรรมาภิบาลที่ดีขึ้นในที่สุดและที่ขาดไม่ได้คือ ทักษะของเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ขับเคลื่อนให้การดำเนินงานและการบริหารจัดการกิจกรรมของโครงการให้เกิดความคล่องตัว ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการ การสรรหาสมาชิกเข้าร่วม การอบรมถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการ ประสานงานการทำงานร่วมกันกับองค์กรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ชาวบ้าน เกิดการเรียนรู้การใช้อิเล็กทรอนิกส์ตลอดจนแอปพลิเคชัน สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในการคัดแยกขยะชุมชนกระทั่งประสบความสำเร็จดังเช่นในปัจจุบัน ทักษะจะส่งผลต่อสไตล์การทำงานตั้งแต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองสู่บุคลากรตลอดจนชาวบ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการบริหารจัดการภาครัฐแบบเก่ามาเป็น การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตนเองมากขึ้นในที่สุด สามารถลดการบริหารจัดการจากภาครัฐลงได้

3) ทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวก

สำหรับทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวกนี้ เป็นการสนับสนุนให้การปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตสามารถปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละส่วนได้ ดังนี้

- คณะกรรมการบริหารโครงการ และคณะอนุกรรมการด้านต่าง ๆ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยเฉพาะการจัดห้องสำหรับให้คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการไว้ใช้ประจำในแต่ละเดือน รวมทั้งมีห้องจัดแสดงผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมาจากขยะรีไซเคิลไว้ใช้สำหรับที่มีผู้มาเยี่ยมชมหรือศึกษาดูงาน

- สำนักงานโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้จัดห้องสำนักงานโครงการไว้เพื่อบริการสมาชิกที่มาทำธุรกรรมหรือติดต่อข้อมูลไว้ที่ห้อง 204 ชั้น 2 ของที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานด้วย

- จดรับซื้อขยะ มีการจัดรถ 6 ล้อ (ใช้ในการกิจอื่นด้วย) สำหรับขนย้ายขยะไว้ใช้ในการออกไปรับซื้อขยะ จำนวน 2 คัน นอกจากนี้ยังมีการจัดหาเต็นท์กันแดดกันฝนไว้บริการให้ประชาชนและผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งในส่วนนี้ใช้งบประมาณจากงบบริหารโครงการ

3. การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้ (Inter-Organizational Communication and Enforcement Activities)

การสื่อสารนโยบาย

เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน และให้โครงการธนาคารคัดแยกขยะเกิดความต่อเนื่อง องค์กรบริหารส่วนตำบลบางบัวทองจึงได้อาศัยหลักการตลาดแบบขายตรงเข้ามาช่วยตอบโจทย์ในประเด็นที่ว่า จะทำอย่างไรให้สามารถถ่ายทอดการรับรู้นโยบายไปสู่คนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมได้ และเกิดการต่อยอดไม่ต้องล้มเลิกเหมือนกับโครงการก่อนหน้า โดยการสร้างแกนนำชุมชนขึ้นมาจากหลักการตลาดแบบขายตรงในการสร้างสมาชิกหรือเครือข่ายของโครงการฯ และอาศัยกลุ่มอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกตำบลบางบัวทอง (อถล.) ที่มีอยู่เดิมเข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนโครงการฯ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว เริ่มจากการนำกลุ่มอาสาสมัครเข้ามาพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจ และอบรมกลุ่มอาสาสมัครให้มีความรู้ในเรื่องของขยะ สามารถคัดแยกประเภทขยะที่มีราคาได้ รวมทั้งมีการอบรมด้านการทำบัญชี เพื่อสร้างกลุ่มอาสาสมัครให้เป็นแกนนำที่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบของการดำเนินโครงการ และสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ แกนนำกลุ่มอาสาสมัคร จึงนับว่าเป็นสื่อกลางในการชักชวนประชาชนในชุมชนให้เข้าร่วมโครงการ และเป็นเครือข่ายหลักในการ Shared Vision ไปสู่คนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม และมีเป้าหมายร่วมกันในการบริหารจัดการขยะในชุมชนให้เกิดมูลค่าสร้างรายได้ มีหลักประกันภัย และลดค่าใช้จ่ายให้แก่ภาครัฐ

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2561 นายวิเชียร เจริญนนทสิทธิ์ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ยังได้ร่วมกับนางกาญจนา สุภารมณั ประธานหมู่บ้านบัวทองธานี และชาวบ้านกว่า 200 คน เดินขบวนรณรงค์ในโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ที่หมู่บ้านบัวทองธานี หมู่ 13 ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เพื่อรณรงค์ให้ประชาชน หันมาคัดแยกขยะ และนำขยะออกมาขาย ตามจุดรับซื้อของโครงการฯ โดยให้ราคาขยะ เท่ากับท้องตลาด ส่วนรูปแบบการดำเนินการ คล้ายกับการนำเงิน มาฝากประกันชีวิต โดยสมาชิกจะได้เปิดบัญชี นำเงินที่ได้จากการขายขยะ มาสะสม ตั้งเป้าว่า ภายใน 6 เดือน สมาชิกจะขายขยะได้คนละ 300 บาท

จากการสอบถามประธานหมู่บ้าน กล่าวว่า “ตั้งแต่ริเริ่มโครงการฯ รู้สึกว่าขยะในหมู่บ้านลดน้อยลงมาก ตามถนน คูคลอง เริ่มสะอาด เพราะขยะน้อยลง จึงอยากให้ประชาชนทำแบบนี้

ตลอดไป หากบ้านไหนมีขยะ อย่าเพิ่งเอาไปทิ้ง ให้คัดแยก และรวบรวมมาขาย เพราะนอกจากบ้านเรือนจะสะอาดแล้ว ยังมีเงินออมเพิ่มอีกด้วย”

การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น

1. การจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วม (MOU) การดำเนินงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต โดยให้เกิดการคัดแยกขยะรวมทั้งการจัดการขยะเปียก ร่วมกับอำเภอบางบัวทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานอาสาสมัครทั้ง 13 หมู่

2. การจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วม (MOU) ร่วมกับ บริษัท เอสซีจี พลาสติก จำกัด ในการพัฒนาโปรแกรมระบบการบริหารจัดการข้อมูลการซื้อ-ขายขยะ ทั้งรูปแบบเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน Koom Kah

3. การจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วม (MOU) ร่วมกับ ธนาคารออมสินเขตนนทบุรี 2 โดยสนับสนุนเครื่องมือทางการเงินและบัญชี สำหรับธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

4. ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (The Characteristics of Lamenting Agencies)

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้มีการมอบหมายกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมโดยการกำกับดูแลของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินโครงการ โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานในองค์กร คณะกรรมการบริหารโครงการ สมาชิกที่เป็นอาสาสมัครประจำจุดขายขยะ และประชาชน ในด้านการประสานแนวทางปฏิบัติ การรับสมัครสมาชิก กระบวนการรับซื้อและขายขยะ การกำหนดวันเวลาและจุดรับซื้อขยะ กำหนดราคาขยะ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการและคณะอนุกรรมการด้านต่าง ๆ ดังนี้

- คณะกรรมการบริหารธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ออกระเบียบธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต มีหน้าที่ในการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการบริหารโครงการ และวางแผนการบริหารโครงการ โดยจะมีการประชุมคณะกรรมการบริหารปีละประมาณหนึ่งครั้ง เพื่อสรุปประเด็นปัญหาในการบริหารงานตลอดปีมาเพื่อศึกษาแนวทางปรับปรุงแก้ไขระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต เพื่อให้หลักเกณฑ์ในการบริหารและดำเนินโครงการมีความทันสมัย ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกอยู่เสมอ

- คณะกรรมการบริหารเงินกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต มีหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารจัดการการจ่ายเงินประกันชีวิต และวางแผนการบริหารกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

ภาพที่ 4: ภาพการประชุมคณะกรรมการบริหารเงินกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

ที่มา : กองสารสนเทศสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ขั้นตอนการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต และคณะกรรมการบริหารเงินกองทุน

1. กำหนดระเบียบข้อบังคับของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต หลักเกณฑ์การบริหารจัดการการจ่ายเงินประกันชีวิต และวางแผนบริหารกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ในรูปแบบคณะกรรมการบริหารธนาคารคัดแยกขยะและคณะกรรมการบริหารเงินกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง หัวหน้าส่วนราชการ แกนนำอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกของแต่ละชุมชน

2. กำหนดแผน วางแนวทางการขับเคลื่อนโครงการจากนโยบายสู่การปฏิบัติ ให้มีความยั่งยืนมั่นคง ผ่านคณะกรรมการและอนุกรรมการ จำนวน 5 ชุด ดังนี้ อนุกรรมการฝ่ายจัดซื้อฝ่ายขาย, อนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ อนุกรรมการฝ่ายการตลาด อนุกรรมการฝ่ายบัญชีและการเงิน และอนุกรรมการฝ่ายติดตามสมาชิก คณะอนุกรรมการทั้งหมดมาจากภาคประชาชน ซึ่งคือกลุ่มอาสาสมัคร

3. ประชาสัมพันธ์โครงการฯ วัตถุประสงค์ รับสมัครสมาชิก ด้วยการถ่ายทอดผ่านเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก สร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

4. เริ่มต้นกระบวนการซื้อขายขยะ พร้อมสร้างแบบแผนการปฏิบัติงานให้กลับกลุ่มจิตอาสา ผู้มีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมซื้อขายขยะแต่ละเดือน

5. บันทึกข้อมูลการซื้อขายของสมาชิก ลงรับระบบบัญชีโดยจะดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 1 สัปดาห์ หลังการซื้อขายขยะ

6. ติดตามผล ประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยการจัดประชุมคณะกรรมการฯ อาสาสมัคร เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ประสพการณ์ที่ได้รับของแต่ละชุมชน เพื่อทบทวนแผนการปฏิบัติงานก่อนนำไปปรับปรุงแก้ไขให้การปฏิบัติงานครั้งถัดไปมีความสมบูรณ์ขึ้น

7. มีการเปิดเผยรายละเอียดข้อมูลที่ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ผ่านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โดยตรง ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต และผ่านสื่อออนไลน์ (LINE Application)

หลักเกณฑ์การบริหารจัดการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

สำหรับหลักในการบริหารจัดการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ได้มีการออกระเบียบหลักเกณฑ์ในการบริหารงาน เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีสาระสำคัญในการออกระเบียบ 3 ประเด็น คือ คุณสมบัติของการสมัครเป็นสมาชิก เงื่อนไขในการได้รับสิทธิคุ้มครองเบี้ยประกัน การถอนและรักษาเงิน ดังนี้

- **ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2561** (องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง, 2561)

คุณสมบัติของการสมัครเป็นสมาชิก

ข้อ 3 ในระเบียบนี้ให้สมาชิกธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง มีสิทธิได้รับเงินค่าประกันชีวิตจากสมาชิก รายละเอียด 40 บาท คุณด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน โดยต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

ข้อ 3.1 บัญญัติไว้ว่า สมาชิกจะต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัคร กรณีที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จะต้องพักอาศัยหรือปฏิบัติงานอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ไม่น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งหากคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าคุณสมบัติไม่ถูกต้องสามารถตัดสิทธิ์ได้ทันที

เงื่อนไขในการได้รับสิทธิคุ้มครองเงินประกัน

ข้อ 3.2 บัญญัติไว้ว่า สมาชิกจะต้องขายชยะติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน และมีมูลค่าชยะไม่น้อยกว่า 300 บาท จึงจะมีสิทธิรับเงินค่าประกันชีวิต หากขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งจะไม่สามารถได้รับความคุ้มครอง

ข้อ 3.3 บัญญัติไว้ว่า หลังจากขายชยะติดต่อกันครบ 6 เดือนแล้ว ถ้าหยุดขายเดือนใดเดือนหนึ่ง จะขาดสิทธิรับเงินประกันชีวิต โดยเงินที่คงเหลืออยู่ในบัญชีจะถูกหักเข้าธนาคารทั้งหมด (ไม่เกิน 300 บาท) และจะต้องเริ่มต้นนับการขายชยะติดต่อกัน 6 เดือนใหม่ สิทธิดังกล่าวจึงจะกลับมาดังเดิม ในวันที่ขายชยะในเดือนที่ 6 ของคราวที่เริ่มใหม่

ข้อ 5 บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบพบว่าสมาชิกมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนถูกต้องตามข้อ 3.1 คณะกรรมการสามารถตัดสิทธิประกันชีวิตของสมาชิกได้ทันที และสามารถหักเงินในบัญชีเข้าธนาคารทั้งหมด (ไม่เกิน 300 บาท)

การถอนและรักษาเงิน

ข้อ 5.1 บัญญัติไว้ว่า หลังจากได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้ว ในทุกๆ เดือนภายหลังจากรับฝากชยะทุกๆ บัญชีสมาชิกธนาคารชยะต้องมีเงินในบัญชีไม่น้อยกว่า 300 บาท และให้สมาชิกรายที่มีเงินในบัญชีน้อยกว่า 300 บาท นำเงินมาฝากเข้าบัญชีตนเองให้ได้ไม่น้อยกว่า 300 บาท

ข้อ 5.2 บัญญัติไว้ว่า เงินในบัญชีสมาชิกธนาคารชยะ 300 บาท มีไว้เพื่อสำหรับการจ่ายค่าประกันชีวิตแก่สมาชิก โดยค่าประกันชีวิตที่สมาชิกทุกคนที่ต้องเสียคิดคนละ 40 บาท ต่อผู้เสียชีวิตหนึ่งราย และจะหักจากบัญชีธนาคารชยะ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติระเบียบ ข้อ 3 อย่างเคร่งครัด

ข้อ 5.3 กรณีที่สมาชิกได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้ว หากมีเงินในบัญชีมากกว่า 300 บาท สมาชิกสามารถเขียนคำร้องขอถอนเงินในส่วนที่เกิน 300 บาทได้ โดยให้ฝ่ายเลขานุการ ฝ่ายเหรียญก และกรรมการดำเนินการเบิกเงินจากธนาคารชยะเพื่อไปจ่ายให้แก่สมาชิกธนาคารชยะในเดือนถัดไปนับจากเขียนคำร้อง

การพ้นจากความเป็นสมาชิก

ข้อ 6 บัญญัติไว้ว่า การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นคำร้องต่อประธานคณะกรรมการธนาคารคัดแยกชยะประกันชีวิต ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกชยะประกันชีวิต และให้มีผลนับแต่วันที่ยื่นคำร้อง

- ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกชยะประกันชีวิต พ.ศ. 2562 (องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง, 2562)

คุณสมบัติของการสมัครเป็นสมาชิก

ข้อ 3 ในระเบียบนี้ให้สมาชิกธนาคารคัดแยกขยะประจำวันซึ่งต้องจัดการบริหาร ส่วนตำบลบางบัวทอง มีสิทธิได้รับเงินค่าประกันชีวิตจากสมาชิก รายละ 40 บาท คูณด้วยจำนวน สมาชิกทั้งหมดที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน

ข้อ 3.1 บัญญัติไว้ว่า สมาชิกจะต้องเป็นผู้ที่มีอายุ 7 - 85 ปี ไม่เป็นผู้ป่วยติดเตียง หรือทุพพลภาพที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ กรณีมีอายุมากกว่า 85 ปี (สุขภาพร่างกายทั่วไป แข็งแรง สามารถช่วยเหลือตัวเองได้) ต้องแสดงความจำนงเข้าร่วมโครงการด้วยตนเอง ณ สำนักงาน ธนาคารคัดแยกขยะประจำวัน

ข้อ 3.2 บัญญัติไว้ว่า สมาชิกจะต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านอยู่ในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัคร กรณีที่ไม่มี ชื่อในทะเบียนบ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จะต้องพักอาศัยหรือปฏิบัติงาน อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ไม่น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งหากคณะกรรมการตรวจสอบ พบว่าคุณสมบัติไม่ถูกต้องสามารถตัดสิทธิได้ทันที

เงื่อนไขในการได้รับสิทธิคุ้มครองเงินประกัน

ข้อ 3.3 บัญญัติไว้ว่า สมาชิกจะต้องขายขยะติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน และมีมูลค่าขยะไม่น้อยกว่า 300 บาท จึงจะมีสิทธิรับเงินค่าประกันชีวิต หากขาดคุณสมบัติอย่างใด อย่างหนึ่งจะไม่ได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ สมาชิกต้องขายขยะอย่างต่อเนื่องไปตลอดอายุ การเป็นสมาชิก โดยต้องขายขยะไม่น้อยกว่าครั้งละ 1 บาทต่อครั้ง

ข้อ 3.4 บัญญัติไว้ว่า ตลอดอายุการเป็นสมาชิกธนาคารคัดแยกขยะประจำวันซึ่ง สมาชิกสามารถหยุดขายขยะได้ 1 ครั้ง โดยไม่ถือว่าขาดขายขยะ หลังจากขายขยะติดต่อกัน 6 เดือน และเกิดสิทธิรับเงินประกันชีวิตแล้ว ถ้าหยุดขายเดือนใดเดือนหนึ่ง (หยุดครั้งที่ 2) จะขาดสิทธิรับเงิน ประกันชีวิต และจะต้องเริ่มต้นการขายขยะติดต่อกัน 3 เดือน สิทธิรับเงินประกันชีวิตจึงจะกลับมา ดังเดิม ในวันที่ขายขยะในเดือนที่ 3 ของคราวที่เริ่มใหม่

ข้อ 7 บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบพบว่าสมาชิกมีคุณสมบัติ ไม่ครบถ้วนถูกต้องตามข้อ 3.1 คณะกรรมการสามารถตัดสิทธิประกันชีวิตของสมาชิกได้ทันที และสามารถหักเงินในบัญชีธนาคารทั้งหมด (ไม่เกิน 300 บาท)

การถอนและรักษาเงิน

ข้อ 8.1 บัญญัติไว้ว่า เงินในบัญชีสมาชิกธนาคารขยะ 300 บาท มีไว้เพื่อสำหรับการ จ่ายค่าประกันชีวิตแก่สมาชิก โดยค่าประกันชีวิตที่สมาชิกทุกคนที่ต้องเสียคิดคนละ 40 บาท ต่อผู้เสียชีวิตหนึ่งราย และจะหักจากบัญชีธนาคารขยะ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติระเบียบ ข้อ 3 อย่างเคร่งครัด

ข้อ 8.3 บัญญัติไว้ว่า หลังจากได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้ว ในทุกๆ เดือน ภายหลังจากรับฝากขยะทุกๆ บัญชีสมาชิกธนาคารขยะต้องมีเงินในบัญชีไม่น้อยกว่า 300 บาท กรณีเงิน

ในบัญชีสมาชิกที่ได้รับสิทธิประกันชีวิต มิใช่เพียงพอ 300 บาท หรือไม่พอที่จะหักเบี้ยประกันชีวิตแก่ผู้เสียชีวิต สามารถเติมเงินเข้าบัญชีให้ครบหรือเกิน 300 บาทได้ อย่างไรก็ตามสมาชิกจะต้องขายชยะต่อเนื่องทุกเดือน

ข้อ 8.4 บัญญัติไว้ว่า กรณีที่สมาชิกได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้ว หากมีเงินในบัญชีมากกว่า 300 บาท สมาชิกสามารถเขียนคำร้องขอถอนเงินในส่วนที่เกิน 300 บาทได้ที่สำนักงานทำการธนาคารชยะ อย่างไรก็ตามต้องมีเงินคงเหลือในบัญชีไม่ต่ำกว่า 300 บาท

ข้อ 8.5 บัญญัติไว้ว่า สมาชิกไม่สามารถถอนเงินส่วนเกินออกจากบัญชีได้ จนกว่าจะเกิดสิทธิคุ้มครองตามเงื่อนไข

การพ้นจากความเป็นสมาชิก

ข้อ 9 บัญญัติไว้ว่า การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นคำร้องต่อประธานคณะกรรมการธนาคารคัดแยกชยะประกันชีวิต ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกชยะประกันชีวิต และให้มีผลนับแต่วันที่ยื่นคำร้อง

และข้อ 9.1 บัญญัติไว้ว่า ธนาคารจะดำเนินการปิดบัญชีและคืนเงินส่วนเกินจาก 300 บาทให้แก่สมาชิกที่ลาออก ยกเว้นกรณีสมาชิกมีเงินสะสมไม่ถึง 300 บาท ธนาคารจะหักเงินทั้งหมดเข้าเงินสะสมของธนาคาร

- **ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกชยะประกันชีวิต พ.ศ. 2563** (องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง, 2563)

คุณสมบัติของการสมัครเป็นสมาชิก

ข้อ 5 ในระเบียบนี้ให้สมาชิกธนาคารคัดแยกชยะประกันชีวิตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง มีสิทธิได้รับเงินค่าประกันชีวิตจากสมาชิก รายละ 20 บาท คุณด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่เกิดสิทธิประกันชีวิต

ข้อ 6.1 บัญญัติไว้ว่า สมาชิกจะต้องเป็นผู้ที่มีอายุ 7 - 80 ปี ไม่เป็นผู้ป่วยติดเตียงหรือทุพพลภาพที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

ข้อ 6.2 บัญญัติไว้ว่า กรณีมีอายุมากกว่า 80 ปี ต้องมีสุขภาพร่างกายทั่วไปแข็งแรงสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องแสดงความจำนงเข้าร่วมโครงการด้วยตนเอง ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกชยะประกันชีวิต

เงื่อนไขในการได้รับสิทธิคุ้มครองเงินประกัน

ข้อ 7.1 บัญญัติไว้ว่า สมาชิกจะต้องขายชยะติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน และมีมูลค่าชยะไม่น้อยกว่า 300 บาท จึงจะมีสิทธิรับเงินค่าประกันชีวิต หากขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งจะไม่ได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ สมาชิกต้องขายชยะอย่างต่อเนื่องไปตลอดอายุการเป็นสมาชิก โดยต้องขายชยะไม่น้อยกว่าครั้งละ 5 บาทต่อครั้ง

ข้อ 7.2 บัญญัติไว้ว่า ตลอดอายุการเป็นสมาชิกธนาคารตัดแยกชยะประกันชีวิต สมาชิกสามารถหยุดขายชยะได้ 1 ครั้ง โดยไม่ถือว่าขาดขายชยะ หลังจากขายชยะติดต่อกัน 6 เดือน และเกิดสิทธิรับเงินประกันชีวิตแล้ว ถ้าหยุดขายเดือนใดเดือนหนึ่ง (หยุดครั้งที่ 2) จะขาดสิทธิรับเงินประกันชีวิต และจะต้องเริ่มต้นการขายชยะติดต่อกัน 3 เดือน สิทธิรับเงินประกันชีวิตจึงจะกลับมาดังเดิมในวันแรกของเดือนที่ 4 ของคราวที่เริ่มใหม่

ข้อ 11 บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบพบว่าสมาชิกมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนถูกต้องตามข้อ 3.1 คณะกรรมการสามารถตัดสิทธิประกันชีวิตของสมาชิกได้ทันที และสามารถหักเงินในบัญชีเข้าธนาคารทั้งหมด (ไม่เกิน 300 บาท)

การถอนและรักษาเงิน

ข้อ 12.1 บัญญัติไว้ว่า เงินในบัญชีสมาชิกธนาคารชยะ 300 บาท มีไว้เพื่อสำหรับการจ่ายค่าประกันชีวิตแก่สมาชิก โดยค่าประกันชีวิตที่สมาชิกทุกคนที่ต้องเสียคิดคนละ 20 บาท ต่อผู้เสียชีวิตหนึ่งราย และจะหักจากบัญชีธนาคารชยะ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติระเบียบ ข้อ 7 อย่างเคร่งครัด

ข้อ 12.3 บัญญัติไว้ว่า หลังจากได้รับสิทธิประกันชีวิตแล้ว ในทุกๆ เดือนภายหลังจากฝากชยะทุกๆ บัญชีสมาชิกธนาคารชยะต้องมีเงินในบัญชีไม่น้อยกว่า 300 บาท กรณีเงินในบัญชีสมาชิกที่ได้รับสิทธิประกันชีวิต มีไม่เพียงพอ 300 บาท หรือไม่พอที่จะหักเบี้ยประกันชีวิตแก่ผู้เสียชีวิต สามารถเติมเงินเข้าบัญชีให้ครบหรือเกิน 300 บาทได้ อย่างไรก็ตามสมาชิกจะต้องขายชยะต่อเนื่องทุกเดือน

ข้อ 12.5 บัญญัติไว้ว่า กรณีที่สมาชิกได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้ว หากมีเงินในบัญชีมากกว่า 300 บาท สมาชิกสามารถเขียนคำร้องขอถอนเงินในส่วนที่เกิน 300 บาทได้ที่สำนักงานทำการธนาคารชยะ อย่างไรก็ตามต้องมีเงินคงเหลือในบัญชีไม่ต่ำกว่า 300 บาท

ข้อ 12.7 บัญญัติไว้ว่า สมาชิกไม่สามารถถอนเงินส่วนเกินออกจากบัญชีได้ จนกว่าจะเกิดสิทธิคุ้มครองตามเงื่อนไข

การพ้นจากความเป็นสมาชิก

ข้อ 13 บัญญัติไว้ว่า การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นคำร้องต่อประธานคณะกรรมการธนาคารตัดแยกชยะประกันชีวิต ณ สำนักงานธนาคารตัดแยกชยะประกันชีวิต และให้มีผลนับแต่วันที่ยื่นคำร้อง

และข้อ 13.1 บัญญัติไว้ว่า ธนาการจะดำเนินการปิดบัญชีและคืนเงินส่วนเกินจาก 300 บาทให้แก่สมาชิกที่ลาออก ยกเว้นกรณีสมาชิกมีเงินสะสมไม่ถึง 300 บาท ธนาการจะหักเงินทั้งหมดเข้าเงินสะสมของธนาการ

ดังจะพิจารณาได้จากตารางเปรียบเทียบระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต ที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญของการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 13: ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างของการปรับปรุงแก้ไขระเบียบองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต

ประเด็น / ระเบียบ	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2561	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2562	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2563
คุณสมบัติของการสมัครเป็นสมาชิก	ข้อ 3 ให้สมาชิกธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง มีสิทธิได้รับเงินค่าประกันชีวิตจากสมาชิก รายละเอียด 40 บาท คุณด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน	ข้อ 3 ให้สมาชิกธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง มีสิทธิได้รับเงินค่าประกันชีวิตจากสมาชิก รายละเอียด 40 บาท คุณด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน ข้อ 3.1 สมาชิกจะต้องเป็นผู้ที่มีอายุ 7 - 85 ปี ไม่เป็นผู้ป่วยติดเตียงหรือทุพพลภาพที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ กรณีมีอายุมากกว่า 85 ปี (สุขภาพร่างกายทั่วไปแข็งแรง สามารถช่วยเหลือตัวเองได้)	ข้อ 5 ให้สมาชิกธนาการคัดแยกขยะประกันชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง มีสิทธิได้รับเงินค่าประกันชีวิตจากสมาชิก รายละเอียด 20 บาท คุณด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่เกิดสิทธิประกันชีวิต ข้อ 6.1 สมาชิกจะต้องเป็นผู้ที่มีอายุ 7 - 80 ปี ไม่เป็นผู้ป่วยติดเตียงหรือทุพพลภาพที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ข้อ 6.2 บัญญัติไว้ว่า กรณีมีอายุมากกว่า 80 ปี ต้องมีสุขภาพร่างกายทั่วไปแข็งแรง

ประเด็น / ระเบียบ	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2561	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2562	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2563
	<p>ข้อ 3.1 สมาชิกจะต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัคร กรณีที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง จะต้องพักอาศัยหรือปฏิบัติงานอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง ไม่น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งหากคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าคุณสมบัติไม่ถูกต้องสามารถตัดสิทธิ์ได้ทันที</p>	<p>ต้องแสดงความจำนงเข้าร่วมโครงการด้วยตนเอง ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต</p> <p>ข้อ 3.2 สมาชิกจะต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัคร กรณีที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง จะต้องพักอาศัยหรือปฏิบัติงานอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง ไม่น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งหากคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าคุณสมบัติไม่ถูกต้องสามารถตัดสิทธิ์ได้ทันที</p>	<p>สามารถช่วยเหลือตัวเองได้</p> <p>ต้องแสดงความจำนงเข้าร่วมโครงการด้วยตนเอง ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต</p>
<p>เงื่อนไขในการได้รับสิทธิคุ้มครองเงินประกัน</p>	<p>ข้อ 3.2 สมาชิกจะต้องขายขยะติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน และมีมูลค่าขยะไม่น้อยกว่า 300 บาท จึงจะมีสิทธิรับเงินค่าประกันชีวิต หากขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งจะไม่สามารถรับคุ้มครอง</p>	<p>ข้อ 3.3 สมาชิกจะต้องขายขยะติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน และมีมูลค่าขยะไม่น้อยกว่า 300 บาท จึงจะมีสิทธิรับเงินค่าประกันชีวิต หากขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งจะไม่สามารถรับคุ้มครอง ทั้งนี้ สมาชิกต้องขายขยะอย่างต่อเนื่องไปตลอดอายุการเป็นสมาชิก โดยต้องขายขยะไม่น้อยกว่า</p>	<p>ข้อ 7.1 สมาชิกจะต้องขายขยะติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน และมีมูลค่าขยะไม่น้อยกว่า 300 บาท จึงจะมีสิทธิรับเงินค่าประกันชีวิต หากขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งจะไม่สามารถรับคุ้มครอง ทั้งนี้ สมาชิกต้องขายขยะอย่างต่อเนื่องไปตลอดอายุการเป็นสมาชิก โดยต้องขายขยะไม่น้อยกว่า</p>

ประเด็น / ระเบียบ	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2561	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2562	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2563
	<p>ข้อ 3.3 หลังจากขายขยะติดต่อกันครบ 6 เดือนแล้ว ถ้าหยุดขายเดือนใดเดือนหนึ่ง จะขาดสิทธิรับเงินประกันชีวิต โดยเงินที่คงเหลืออยู่ในบัญชีจะถูกหักเข้าธนาคารทั้งหมด (ไม่เกิน 300 บาท) และจะต้องเริ่มต้นนับการขายขยะติดต่อกัน 6 เดือนใหม่ สิทธิดังกล่าวจึงจะกลับมาดังเดิม ในวันที่ขายขยะในเดือนที่ 6 ของคราวที่เริ่มใหม่</p> <p>ข้อ 5 กรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบพบว่าสมาชิกมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนถูกต้องตามข้อ 3.1 คณะกรรมการสามารถตัดสิทธิประกันชีวิตของสมาชิกได้ทันที และสามารถหักเงินในบัญชีเข้าธนาคารทั้งหมด (ไม่เกิน 300 บาท)</p>	<p>ครั้งละ 1 บาทต่อครั้ง</p> <p>ข้อ 3.4 ตลอดอายุการเป็นสมาชิกธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต สมาชิกสามารถหยุดขายขยะได้ 1 ครั้ง โดยไม่ถือว่าขาดขายขยะ หลังจากขายขยะติดต่อกัน 6 เดือนและเกิดสิทธิรับเงินประกันชีวิตแล้ว ถ้าหยุดขายเดือนใดเดือนหนึ่ง (หยุดครั้งที่ 2) จะขาดสิทธิรับเงินประกันชีวิต และจะต้องเริ่มต้นการขายขยะติดต่อกัน 3 เดือน สิทธิรับเงินประกันชีวิตจึงจะกลับมาดังเดิม ในวันที่ขายขยะในเดือนที่ 3 ของคราวที่เริ่มใหม่</p> <p>ข้อ 7 ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบพบว่าสมาชิกมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนถูกต้องตามข้อ 3.1 คณะกรรมการสามารถตัดสิทธิประกันชีวิตของสมาชิกได้ทันที และสามารถหักเงินในบัญชีเข้าธนาคารทั้งหมด (ไม่เกิน 300 บาท)</p>	<p>ครั้งละ 5 บาทต่อครั้ง</p> <p>ข้อ 7.2 ตลอดอายุการเป็นสมาชิกธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต สมาชิกสามารถหยุดขายขยะได้ 1 ครั้ง โดยไม่ถือว่าขาดขายขยะ หลังจากขายขยะติดต่อกัน 6 เดือนและเกิดสิทธิรับเงินประกันชีวิตแล้ว ถ้าหยุดขายเดือนใดเดือนหนึ่ง (หยุดครั้งที่ 2) จะขาดสิทธิรับเงินประกันชีวิต และจะต้องเริ่มต้นการขายขยะติดต่อกัน 3 เดือน สิทธิรับเงินประกันชีวิตจึงจะกลับมาดังเดิม ในวันแรกของเดือนที่ 4 ของคราวที่เริ่มใหม่</p> <p>ข้อ 11 ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบพบว่าสมาชิกมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนถูกต้องตามข้อ 3.1 คณะกรรมการสามารถตัดสิทธิประกันชีวิตของสมาชิกได้ทันที และสามารถหักเงินในบัญชีเข้าธนาคารทั้งหมด (ไม่เกิน 300 บาท)</p>
การถอนและรักษาเงิน	ข้อ 5.1 หลังจากได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้วในทุกๆ เดือนภายหลังรับฝากขยะทุกๆ บัญชีสมาชิกธนาคารขยะต้องมีเงินใน	8.3 หลังจากได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้วในทุกๆ เดือนภายหลังรับฝากขยะทุกๆ บัญชีสมาชิกธนาคารขยะต้องมีเงินใน	ข้อ 12.3 หลังจากได้รับสิทธิประกันชีวิตแล้ว ในทุกๆ เดือนภายหลังรับฝากขยะทุกๆ บัญชีสมาชิกธนาคารขยะต้องมีเงินในบัญชีไม่น้อย

ประเด็น / ระเบียบ	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2561	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2562	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2563
	<p>บัญชีไม่น้อยกว่า 300 บาท และให้สมาชิกรายที่มีเงินในบัญชีน้อยกว่า 300 บาท นำเงินมาฝากเข้าบัญชีตนเองให้ได้ไม่น้อยกว่า 300 บาท</p> <p>ข้อ 5.2 เงินในบัญชีสมาชิกธนาคารขยะ 300 บาท มีไว้เพื่อสำหรับการจ่ายค่าประกันชีวิตแก่สมาชิก โดยค่าประกันชีวิตที่สมาชิกทุกคนที่ต้องเสียคิดคนละ 40 บาทต่อผู้เสียชีวิตหนึ่งราย และจะหักจากบัญชีธนาคารขยะ</p> <p>ข้อ 5.3 กรณีที่สมาชิกได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้ว หากมีเงินในบัญชีมากกว่า 300 บาท สมาชิกสามารถเขียนคำร้องขอถอนเงินในส่วนที่เกิน 300 บาท ได้ โดยให้ฝ่ายเลขานุการ ฝ่ายเหรียญกษาปณ์ และกรรมการดำเนินการเบิกเงินจากธนาคารขยะ เพื่อไปจ่ายให้แก่สมาชิกธนาคารขยะในเดือนถัดไปนับจากเขียนคำร้อง</p>	<p>บัญชีไม่น้อยกว่า 300 บาท กรณีเงินในบัญชีสมาชิกที่ได้รับสิทธิประกันชีวิตที่ได้รับสิทธิประกันชีวิต มีไม่เพียงพอ 300 บาท หรือไม่พอที่จะหักเบี้ยประกันชีวิตแก่ผู้เสียชีวิต สามารถเติมเงินเข้าบัญชีให้ครบหรือเกิน 300 บาทได้ อย่างไรก็ตามสมาชิกจะต้องขายขยะต่อเดือน</p> <p>ข้อ 8.1 เงินในบัญชีสมาชิกธนาคารขยะ 300 บาท มีไว้เพื่อสำหรับการจ่ายค่าประกันชีวิตแก่สมาชิก โดยค่าประกันชีวิตที่สมาชิกทุกคนที่ต้องเสียคิดคนละ 40 บาทต่อผู้เสียชีวิตหนึ่งราย และจะหักจากบัญชีธนาคารขยะ</p> <p>ข้อ 8.4 กรณีที่สมาชิกได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้ว หากมีเงินในบัญชีมากกว่า 300 บาท สมาชิกสามารถเขียนคำร้องขอถอนเงินในส่วนที่เกิน 300 บาท ได้ ที่สำนักงานทำการธนาคารขยะ อย่างไรก็ตามต้องมีเงินคงเหลือในบัญชีไม่ต่ำกว่า 300 บาท</p>	<p>กว่า 300 บาท กรณีเงินในบัญชีสมาชิกที่ได้รับสิทธิประกันชีวิต มีไม่เพียงพอ 300 บาท หรือไม่พอที่จะหักเบี้ยประกันชีวิตแก่ผู้เสียชีวิต สามารถเติมเงินเข้าบัญชีให้ครบหรือเกิน 300 บาทได้ อย่างไรก็ตามสมาชิกจะต้องขายขยะต่อเดือน</p> <p>ข้อ 12.1 เงินในบัญชีสมาชิกธนาคารขยะ 300 บาท มีไว้เพื่อสำหรับการจ่ายค่าประกันชีวิตแก่สมาชิก โดยค่าประกันชีวิตที่สมาชิกทุกคนที่ต้องเสียคิดคนละ 20 บาทต่อผู้เสียชีวิตหนึ่งราย และจะหักจากบัญชีธนาคารขยะ</p> <p>ข้อ 12.5 กรณีที่สมาชิกได้รับสิทธิประกันชีวิตตามข้อ 3.2 แล้ว หากมีเงินในบัญชีมากกว่า 300 บาท สมาชิกสามารถเขียนคำร้องขอถอนเงินในส่วนที่เกิน 300 บาท ได้ ที่สำนักงานทำการธนาคารขยะ อย่างไรก็ตามต้องมีเงินคงเหลือในบัญชีไม่ต่ำกว่า 300 บาท</p>

ประเด็น / ระเบียบ	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วย การจัดตั้งธนาคารคัด แยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2561	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วย การจัดตั้งธนาคารคัด แยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2562	ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าด้วย การจัดตั้งธนาคารคัด แยกขยะประกันชีวิต พ.ศ. 2563
		ข้อ 8.5 สมาชิกไม่สามารถถอนเงินส่วนเกินออกจากบัญชีได้ จนกว่าจะเกิดสิทธิคุ้มครองตามเงื่อนไข	ข้อ 12.7 สมาชิกไม่สามารถถอนเงินส่วนเกินออกจากบัญชีได้ จนกว่าจะเกิดสิทธิคุ้มครองตามเงื่อนไข
การพ้นจาก ความเป็นสมาชิก	ข้อ 6 การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นคำร้องต่อประธานคณะกรรมการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต และให้มีผลนับแต่วันที่ยื่นคำร้อง	ข้อ 9 การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นคำร้องต่อประธานคณะกรรมการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต และให้มีผลนับแต่วันที่ยื่นคำร้อง ข้อ 9.1 ธนาคารจะดำเนินการปิดบัญชีและคืนเงินส่วนเกินจาก 300 บาท ให้แก่สมาชิกที่ลาออก ยกเว้นกรณีสมาชิกมีเงินสะสมไม่ถึง 300 บาท ธนาคารจะหักเงินทั้งหมดเข้าเงินสะสมของธนาคาร	ข้อ 13 การลาออกจากสมาชิกให้ยื่นคำร้องต่อประธานคณะกรรมการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต และให้มีผลนับแต่วันที่ยื่นคำร้อง ข้อ 13.1 ธนาคารจะดำเนินการปิดบัญชีและคืนเงินส่วนเกินจาก 300 บาท ให้แก่สมาชิกที่ลาออก ยกเว้นกรณีสมาชิกมีเงินสะสมไม่ถึง 300 บาท ธนาคารจะหักเงินทั้งหมดเข้าเงินสะสมของธนาคาร

ตารางที่ : ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างของระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ทั้งหมด 3 ครั้ง เนื่องด้วยทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองมีการจัดประชุมหารือรับฟังความคิดเห็นจากแกนนำอาสาสมัครสมาชิกโครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ในประเด็นเรื่องเงินกองทุน การรับซื้อขยะ การรักษาสภาพสมาชิก และการคุ้มครองสิทธิประกัน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกโครงการ และเพื่อการบริหารงานที่มีความราบรื่น

- คณะอนุกรรมการ จำนวน 5 คณะ ประกอบด้วย

1) คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดซื้อ-ขาย มีหน้าที่ในการบริหารการรับซื้อแบบขายขยะแต่ละครั้ง รวมทั้งจัดหาผู้รับซื้อ สรรวจราคาตลาด และกำหนดราคาซื้อให้เป็นมาตรฐาน โดยจะต้องทำการหารือร่วมกับคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนจากสมาชิกทุกหมู่บ้านเพื่อทำข้อตกลงเจรจากับผู้รับซื้อขยะให้ได้ราคาที่สามารถรับได้

2) คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ในการออกแบบการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยในช่วงแรกเริ่มการดำเนินโครงการนั้น ฝ่ายประชาสัมพันธ์มีบทบาทในการจัดให้มีการรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องประโยชน์ของการคัดแยกขยะ และประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วยการจัดขบวนประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้านจัดสรร และชุมชนเป้าหมาย แต่หลังจากเข้าปีที่ 2 ของการดำเนินโครงการที่มีจำนวนสมาชิกคงที่แล้ว ฝ่ายประชาสัมพันธ์ก็ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์โครงการเท่าใดนัก เน้นการใช้การบอกต่อแบบปากต่อปากของแกนนำอาสาสมัครในแต่ละหมู่

3) คณะกรรมการฝ่ายการตลาด มีหน้าที่ในการวางแผนกลยุทธ์ในการเพิ่มจำนวนสมาชิก

4) คณะอนุกรรมการฝ่ายบัญชีและการเงิน มีหน้าที่ตรวจสอบด้านการเงินและบัญชี

5) คณะอนุกรรมการฝ่ายติดตามสมาชิก มีหน้าที่ในการติดตามการขายขยะของสมาชิก โดยมีการตั้งกลุ่มอาสาสมัครระดับเพชรและระดับพลอยของแต่ละชุมชนเพื่อสร้างเครือข่ายและหาสมาชิกเข้าร่วมโครงการ อาสาสมัครประจำจุดขาย ปฏิบัติหน้าที่ในทุกขั้นตอนในการซื้อขายขยะแต่ละเดือน โดยคณะอนุกรรมการชุดนี้ถือได้ว่าเป็นคณะกรรมการที่มีบทบาทมากที่สุดในการขับเคลื่อนโครงการในแต่ละเดือน เนื่องจากมีการประชุมติดตามกันเป็นประจำทุกเดือนในช่วงต้นเดือน เพื่อนำข้ออุปสรรคปัญหา ข้อเสนอแนะ ที่แกนนำอาสาสมัครในแต่ละหมู่เก็บรวบรวมได้จากกการลงพื้นที่ ณ จุดรับซื้อขยะประจำเดือน

5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (Economic, Social and Political Conditions)

การเจรจากับเอกชน

โครงการรณรงค์การคัดแยกขยะประกันชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ใช้การมีส่วนร่วมตามหลักประชารัฐที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อทำให้เกิดความร่วมมือในทุกภาคส่วนในระดับชุมชน เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการบูรณาการร่วมกันของทุกฝ่าย โดยภาคเอกชนมีการสนับสนุนการดำเนินโครงการ ดังต่อไปนี้

1) ธนาคารออมสิน โดยที่เมื่อแรกเริ่มจัดตั้งกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้จัดทำระบบบัญชีแบบใช้บัญชีมือ คือใช้การจดบันทึกการรับซื้อขยะและการฝากเงินของสมาชิก จึงมีข้อกังวลจากสมาชิกเรื่องความโปร่งใสของการจัดทำระบบบัญชี จึงได้มีการลงนามความตกลงกับธนาคารออมสินเขตนนทบุรี 2 เพื่อให้หน่วยงานที่มีภารกิจความเชี่ยวชาญในด้านการจัดทำระบบบัญชีเงินฝากและเงินกองทุนของธนาคารเข้ามาส่งเสริมเครื่องมือและโปรแกรมทางการบัญชีให้กับโครงการ “ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต” รวมถึงความรู้ทางการเงิน วางแผนทางการเงินให้กับสมาชิกของโครงการอีกด้วย

ภาพที่ 5: การลงนามความตกลงในการสนับสนุนโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองกับธนาคารออมสิน

ที่มา : กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

2) บริษัท เอสซีจี พลาสติก จำกัด เนื่องจากในช่วงเริ่มต้นนั้นทางธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตได้ใช้ระบบการจัดการข้อมูลด้วยบัญชีมือ จึงได้มีแนวคิดในการดึงให้เอกชนที่การประกอบการในเรื่องการจัดการขยะอยู่เป็นทุนเดิม และมีเครือข่ายในการรับขยะรีไซเคิลไปใช้ประโยชน์ต่อ โดยทางเอสซีจีได้ให้ร่วมใช้โปรแกรม Koomkah แอปพลิเคชันเพื่อธุรกิจธนาคารขยะ ส่งเสริมการรีไซเคิลอย่างยั่งยืน เพื่อตรวจสอบยอดเงินในบัญชีของสมาชิกและเป็นโปรแกรมที่พัฒนาเพื่อบริหารจัดการข้อมูลการซื้อขายขยะในรูปแบบเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน ซึ่งทางเอสซีจีได้มีแคมเปญในการส่งเสริมธุรกิจหมุนเวียนอยู่ด้วย

ภาพที่ 6: แอปพลิเคชัน “คุ้มค่า”

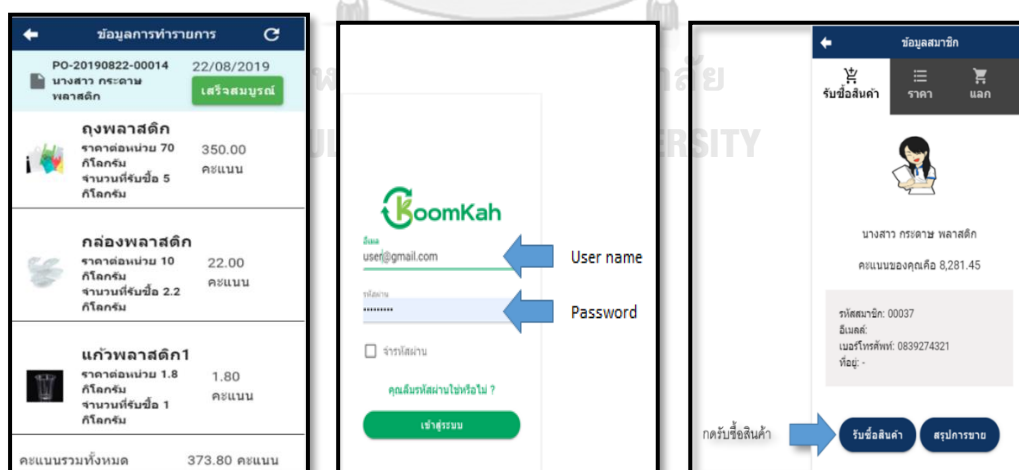
ที่มา : บริษัท เอสซีจี พลาสติกส์ จำกัด

นายสัมพันธ์ ลู่วิระพันธ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอสซีจี พลาสติกส์ จำกัด ในธุรกิจเคมีคอลส์ เอสซีจี กล่าวว่า “เอสซีจีให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการขยะ (Waste Management) ซึ่งเป็นหนึ่งในกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ ตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) โดยมุ่งเน้นการคัดแยกขยะอย่างถูกต้อง เพื่อช่วยนำทรัพยากรกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นวัตถุดิบใหม่ ซึ่งจากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษปี 2561 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนขยะมูลฝอยประมาณ 27.8 ล้านตัน โดยสามารถนำกลับเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลและนำไปใช้ประโยชน์ได้ร้อยละ 34 หรือประมาณ 9.58 ล้านตัน ในจำนวนนี้เป็นขยะพลาสติกประมาณ 2 ล้านตัน ซึ่งนำกลับมารีไซเคิลได้เพียง 0.5 ล้านตัน โดยแอปพลิเคชัน “คุ้มค่า” จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการรีไซเคิลได้มากขึ้น นับเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับของเสีย และช่วยลดปริมาณการฝังกลบขยะได้ ขณะเดียวกันแนวโน้มของธุรกิจด้านรีไซเคิล เช่น ธุรกิจธนาคารขยะ (Waste Bank) เริ่มเติบโตขึ้นตามเทรนด์ธุรกิจหรือกิจกรรมโครงการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากมีเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของเสียแบบครบวงจร จะช่วยส่งเสริมให้โครงการธนาคารขยะเติบโตได้อย่างยั่งยืน แอปพลิเคชัน “คุ้มค่า” จึงเป็นเครื่องมือหรือผู้ช่วยให้กับธนาคารขยะและสมาชิก สำหรับนำมาใช้บริหารจัดการขยะอย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยช่วยให้วางแผนกลยุทธ์การซื้อขายขยะได้ดียิ่งขึ้น เพิ่มมูลค่าให้กับขยะ และเพิ่มโอกาสการจำหน่ายขยะแต่ละชนิดไปยังโรงงานรีไซเคิลและโรงหลอมได้โดยตรง ขณะเดียวกันยังช่วยสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของคนในสังคมในการจัดการขยะในบ้านเรือน นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคัดแยกและการทิ้งขยะของชุมชน ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาการจัดการขยะ และส่งเสริมกระบวนการรีไซเคิลได้อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายที่จะขยายการใช้แอปพลิเคชัน

ไปยัง 170 ชุมชน ภายในปี 2563 ซึ่งที่ผ่านมา ธุรกิจเคมิคอลส์ เอสซีจี ได้ร่วมพัฒนาและนำแอปพลิเคชัน “คู้มค่า” นำร่องใช้งานร่วมกับธนาคารขยะแล้วหลายแห่ง เช่นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

นายสัญญา จินดาประเสริฐ Digital Manager ในธุรกิจเคมิคอลส์ เอสซีจี เปิดเผยว่า “การออกแบบแอปพลิเคชัน “คู้มค่า” เริ่มต้นจากการลงสำรวจพื้นที่ ศึกษาข้อมูลและความต้องการของผู้ใช้งานที่ประกอบธุรกิจธนาคารขยะ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ยังคงบันทึกข้อมูลการซื้อขายด้วยระบบเดิมและไม่มีการจัดทำบันทึกสินค้าคงคลัง จึงจุดประกายให้เกิดการนำพฤติกรรมนี้มาพัฒนาแอปพลิเคชัน “คู้มค่า” เพื่อเป็นโซลูชันด้านดิจิทัลสำหรับการบริหารจัดการขยะ โดยเชื่อมั่นว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาให้กับผู้ประกอบการขยะได้อย่างตรงจุด รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สอดคล้องกับไลฟ์สไตล์คนรุ่นใหม่ ที่มีจุดเด่น คือ ใช้งานง่าย ด้วยฟังก์ชันที่หลากหลาย ครบวงจร ช่วยลดขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อน ทำให้การซื้อขายเป็นไปอย่างรวดเร็วและง่ายดายยิ่งขึ้น และช่วยอัปเดตข้อมูลได้ทันที มีความแม่นยำ โปร่งใส และตรวจสอบได้ทั้งด้านผู้ซื้อและผู้ขาย โดยมีทีมงานที่เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำในการติดตั้งและการใช้งานเบื้องต้น โดยคาดว่า การนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะเช่นนี้ จะทำให้ผู้ดำเนินโครงการธนาคารขยะทำงานได้สะดวกมากขึ้น สร้างรายได้เพิ่มขึ้น รวมถึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นให้คนในสังคมเกิดการคัดแยกขยะ และส่งผลต่อแนวคิดนี้ไปยังครอบครัวและชุมชนต่อไป”

ภาพที่ 7: การใช้งานของโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ผ่านแอปพลิเคชัน “คู้มค่า”

ที่มา : กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

นายพงษ์พันธ์ ชาคะนัย เจ้าหน้าที่ธนาคารชยะมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต กล่าวว่า “แอปพลิเคชัน “คุ่มค่า” ช่วยลดเวลาและขั้นตอนการทำงานลง จากเดิมที่ต้องกรอกข้อมูลลงบนกระดาษ เปลี่ยนเป็นใส่ข้อมูลบนแอปพลิเคชัน ทำให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน อีกทั้งยังช่วยจัดระเบียบและวางแผนการซื้อขายได้อย่างดี”

ข้อโต้แย้งจากภาคประชาสังคม

ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตแม้ว่าจะเป็นโครงการที่มีเสียงตอบรับและได้รับการสนับสนุนที่ดีจากคนในพื้นที่ทั้งจากผู้ที่เป็นมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิก และมีผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการกว่า 5,564 คน โดยมีสมาชิกที่เป็นแกนนำอาสาสมัครในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมไม่เพียงแต่ในระดับพื้นที่ตำบลบางบัวทองเท่านั้น แต่ยังเป็นแกนนำทั้งในระดับอำเภอและระดับจังหวัดด้วย แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะปราศจากข้อโต้แย้งเลย ข้อค้นพบจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์ประชาชนและผู้ปฏิบัติ พบว่าเนื่องจากในระยะแรกของการเริ่มดำเนินงานกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตนั้น ระบบการรับซื้อขยะ การรับฝากเงิน ทั้งหมดนั้นทำด้วยระบบบัญชีมือคือ ใช้สมุดคู่ฝากเป็นตารางโดยให้เจ้าหน้าที่กรอกข้อมูลทั้งหมดด้วยลายมือ จึงมีประเด็นข้อโต้แย้งในเรื่องความน่าเชื่อถือของการจัดทำระบบบัญชีกองทุน และการรับซื้อขยะ

ภาพที่ 8: ภาพบัญชีมือสมุดคู่ฝากเงินกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

วันเดือนปี	รายการ	จำนวนเงิน				คงเหลือ		เจ้าหน้าที่ รับผิดชอบ
		ถอน		ฝาก		บาท	ส.ค.	
		บาท	ส.ค.	บาท	ส.ค.			
19 ก.ค. 61	ขาย			69		69		
20 ส.ค. 61	ขาย			77	70	143	70	
20 ก.ย. 61	ขาย			48	27	191	97	
30 ต.ค. 61	ขาย			39	16	231	13	
30 พ.ย. 61	ขาย			13	56	244	69	
20 ธ.ค. 61	ขาย			7	97	252	66	
24 ม.ค. 62	ขาย			49	51	302	20	
27 ก.พ. 62	ขาย			10	83	313	03	
28 ก.พ. 62	หักดอกเบี้ย	10				273	08	
27 มี.ค. 62	ขาย			38	83	311	91	
31 มี.ค. 62	หักดอกเบี้ย	10				271	91	
30 เม.ย. 62	ขาย			10	06	311	97	
30 เม.ย. 62	หักดอกเบี้ย	10				271	97	
31 พ.ค. 62	ขาย			24	67	296	61	
31 พ.ค. 62	หักดอกเบี้ย	80				216	61	
27 มิ.ย. 62	ขาย			18	39	235	03	
30 มิ.ย. 62	หักดอกเบี้ย	200				35	03	
26 ก.ค. 62	ขาย			18	32	29	35	
28 ส.ค. 62	ขาย			15	57	60	92	
28 ส.ค. 62	เงินเงิน			900		961	92	
31 ส.ค. 62	หักดอกเบี้ย	120				841	92	
25 ก.ย. 62	ขาย			11	13	856	05	
30 ก.ย. 62	เงินเงิน			250		1106	05	
30 ก.ย. 62	หักดอกเบี้ย	280				826	05	
25 ต.ค. 62	ขาย			15	51	841	56	

ที่มา : กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

จากการสัมภาษณ์สมาชิกโครงการ หมู่ 14 วัย 70 ปี กล่าวว่า “ช่วงแรกก่อนที่ อบต. จะทำระบบบัญชีผ่านอมมสิน และมีน้องคุ่มค่า ก็มีคนไม่เห็นด้วย เพราะคิดว่ามันไม่น่าเชื่อถือหรือไม่ค่อยโปร่งใส เพราะใช้แค่กระดาษในการจด ใช้คนบวกลบเงินทั้ง จึงมีขาดหายไปบ้าง แต่ทาง อบต. ก็ให้โอกาสในการทักท้วงถ้าคิดว่าเจ้าหน้าที่คำนวณพลาด เราสามารถไปขอตรวจสอบได้ที่สำนักงาน”

นอกจากนี้ ประชาชนในหมู่ 5 วัย 43 ปี ที่มีทัศนคติสนับสนุนว่าโครงการนี้มีประโยชน์ในการรักษาสิ่งแวดล้อม เพราะสามารถทำให้ขยะรีไซเคิลลดน้อยลงไปเพราะมีคนนำมาขายให้ธนาคารขยะ เพื่อสร้างหลักประกันชีวิต แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการ ได้กล่าวว่า “ก็มีคนไม่เห็นด้วยในเรื่องความโปร่งใสในช่วงแรก เนื่องจากมองว่ามีการบริหารจัดการที่ไม่เป็นระบบ เพราะใช้บัญชีมือ ก็มีคนร้องเรียนบ้าง แต่ไม่ถึงกับประท้วงหรือไม่เห็นด้วย อาจเป็นเพราะทาง อบต. ก็สามารถชี้แจงได้ หรือให้คนเข้าไปตรวจสอบโดยรวมกับเจ้าหน้าที่ในก็ตรวจนับ เช็คกับเขาได้ว่ายอดขายและจำนวนเงินตรงกันหรือไม่”

จากประเด็นข้อโต้แย้งเรื่องความมั่นใจในเรื่องความโปร่งใสในการจัดทำบัญชีและการบริหารเงินกองทุน จึงทำหน้าที่ทางคณะกรรมการบริหารกองทุนและคณะกรรมการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต มีการพัฒนาให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น และลดข้อโต้แย้งดังกล่าว ด้วยกับลงนามความตกลงร่วมกับธนาคารอมมสิน ในการเข้ามาจัดทำระบบธนาคารออม

ทรัพย์สินให้กับธนาคารขยะ มีการทำบัญชีให้สมาชิกอย่างเป็นระบบมากขึ้น และการใช้แอปพลิเคชัน “Koom Kah” ของบริษัท เอสซีจี ในการตรวจสอบยอดการขาย ตลอดจนราคาซื้อขายของขยะรีไซเคิล แต่ละชนิด ก็สามารถลดประเด็นโต้ทักท้วงเรื่องดังกล่าวไปได้

6. ทักษะของผู้ปฏิบัติ (The Disposition of Implementers)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนโยบาย

ในด้านของการรับรู้นโยบายธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตของผู้ปฏิบัติ เนื่องจากกลยุทธ์ในการสร้างการรับรู้ที่เริ่มจากการปลูกจิตสำนึกว่าสิ่งที่พวกเขา กำลังทำประโยชน์อะไร และใครบ้างที่จะได้รับผลประโยชน์นั้น ซึ่งนายกฯ ได้เลือกปลูกจิตสำนึกภายในองค์กรตนเอง เป็นอันดับแรกกับบุคลากรกว่า 200 คน ด้วยการริเริ่มนำร่องโครงการธนาคารขยะภายในองค์กร เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ตนและสังคมจะได้รับ ซึ่งมีผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ มีขยะที่ถูกขายทั้งหมด 1,000 กิโลกรัม และมีวงเงินในบัญชีองค์กรเกิดขึ้นมากกว่า 9,000 บาท ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่ “นายกฐ์เท่าไหน พวกเรารู้เท่า นั้น”

ทัศนคติต่อนโยบาย

ข้อค้นพบในประเด็นทัศนคติต่อนโยบายพบว่า โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต จากทั้งผู้นำนโยบายไปปฏิบัติทุกภาคส่วน และทั้งจากผู้ที่ เป็นสมาชิกโครงการและไม่ได้เป็นสมาชิกโครงการ ต่างให้มุมมองต่อทัศนคติที่มีต่อนโยบายโครงการโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต มีประเด็นสาระสำคัญดังนี้

1) เป็นโครงการที่เปลี่ยนพฤติกรรมคนในชุมชนให้รู้จักคัดแยกขยะจากต้นทางคือจากภาคครัวเรือน

สมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานอาสาสมัครระดับจังหวัดและระดับอำเภอ และเป็นประธานอาสาสมัครหมู่ 2 กล่าวว่ “โครงการธนาคารคัดแยกขยะเป็นโครงการที่เข้ามาเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในชุมชนให้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น คือการมาทำให้รู้ว่าขยะในบ้านเปลี่ยนเป็นเงินได้ ทำให้คนในชุมชนรู้จักเก็บขยะในครัวเรือนมาคัดแยกประเภทตามที่ทางท่านนายกและทาง อบต. มาให้ความรู้ไว้จากการอบรม และการสมาชิกและกลุ่มอาสาสมัครไปดูงานในพื้นที่ที่ระบบการบริหารจัดการขยะที่ดี เป็นแบบอย่างให้เราสามารถนำมาปรับใช้ได้ นายกวิเชียรจึงทำให้พวกเราได้มีเงินจากการขายขยะมาเป็นหลักประกันและเอาไว้ใช้จ่าย รวมถึงยังได้ส่งคมกลุ่มเพื่อนสมาชิกในการออกมาขายขยะแต่ละครั้งก็เหมือนได้ออกมาเจอเพื่อนด้วย จึงคิดว่เป็นโครงการที่ดี มีประโยชน์มาก”

ความคิดเห็นในแนวทางนี้สอดคล้องกับสมาชิกโครงการหลายท่าน เพราะจุดมุ่งหมายหรือความตั้งใจที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ อันเนื่องมาจากความต้องการจะลดจำนวนขยะภายในครัวเรือนด้วยการทำให้ขยะรีไซเคิลถูกนำมาสร้างมูลค่า จนทำให้เกิดอุปนิสัยที่ดีในการริเริ่มที่จะคัดแยกขยะจากครัวทางหรือที่เรียกในทางวิชาการว่าการคัดแยกขยะจากต้นทาง ซึ่งการสร้างจิตสำนึกและทัศนคติเรื่องนิสัยในการแยกขยะในลักษณะนี้จะเป็นสารตั้งต้นที่ดีต่อความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมในชุมชน

สำหรับประชาชนในพื้นที่ที่อาจจะไม่ได้เป็นสมาชิกในการมาขายขยะให้กับทางธนาคารคัดแยกขยะเพื่อรับสิทธิประกันชีวิตก็สะท้อนว่าเป็นสิ่งที่ดีในการปลูกจิตสำนึกให้คนจำนวนมากที่มาอาศัยอยู่รวมกันให้รู้จักคิดถึงส่วนรวมคือการลดปริมาณขยะชุมชนโดยเริ่มจากตัวเองคือภาคครัวเรือนก่อน และการนำเอาประเด็นเรื่องผลประโยชน์เฉพาะหน้าคือเรื่องการใช้ระบบธนาคารมาใช้ร่วมกับระบบประกัน จะทำให้คนเข้าถึงได้ง่ายและเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมว่าเขาทำไปแล้วจะได้อะไรกับตัวเองบ้าง ในที่นี้ก็คือเสมือนได้ออมทรัพย์และได้ประกันชีวิตด้วยการเอาขยะไปแลกมา ก็จะรู้สึกว่ายขยะนั้นมีค่าสามารถทำให้คุณภาพชีวิตเขาดีขึ้นได้ไม่มากนักน้อย

2) ประเด็นเรื่องสิทธิรับเงินประกันจะเกิดเมื่อนำขยะมาขายได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด สมาชิกส่วนใหญ่จากการเก็บข้อมูลภาคสนามมีความเห็นว่าเหมาะสมและรับได้ เพราะจะเป็นการทำให้สมาชิกต้องมีความสม่ำเสมอในการคัดแยกขยะมาขายในจำนวนที่กำหนด ซึ่งไม่ได้เป็นอัตราที่สูงเกินความสามารถของสมาชิก หรือในกรณีที่ในหนึ่งครัวเรือนมีสมาชิกหลายคนก็ยังพอสามารถแบ่งขยะให้กันและกันมาขายได้ นอกจากนี้ หากขยะที่นำมาขายไม่เพียงพอที่จะขายให้ครบ 300 บาท ทางธนาคารก็มีตัวเลือกที่จะให้สมาชิกสามารถเติมเงินให้ครบเบ็ดานขั้นต่ำได้เพื่อคงไว้ซึ่งสิทธิคุ้มครองในการรับเงินประกัน

3) ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตเป็นส่วนช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เนื่องจากการรับซื้อขยะในแต่ละหมู่จะมีการรวมตัวกันของบรรดาอาสาสมัคร สมาชิกโครงการ และผู้ปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ทำให้เป็นพื้นที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในการมาพบปะพูดคุยทั้งในประเด็นการบริหารจัดการขยะ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนมิติความเป็นอยู่ ทำให้ทุกคนเสมือนได้มีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความเห็นกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกันนอกเหนือจากการมีขายขยะเพื่อนำเงินเข้ากองทุนและรักษาไว้ซึ่งสิทธิคุ้มครองในการรับเงินประกัน

4.5.2 ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นำเสนอโดย ศุภชัย ยาวะประภาส (2552)

4.5.2.1 วัตถุประสงค์ของนโยบาย

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้ทำการปรับเปลี่ยนวิธีการกำจัดขยะจากแบบเดิมที่ภาครัฐเป็นฝ่ายบริหารจัดการเอง มาเป็นการจัดรูปแบบการเก็บขยะแบบใหม่โดยการดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้สามารถกำจัดขยะได้อย่างยั่งยืนโดยการอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขยะ และแก้ไขปัญหาขยะล้นชุมชนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น “ธนาคารขยะทั่วไป” แต่ก็เกิดความไม่สม่ำเสมอและราคาไม่จูงใจเท่าร้านรับซื้ออื่น ๆ และ “ธนาคารขยะแลกไข่” แต่ก็ไม่เกิดการต่อยอด

ภายหลังจากการศึกษาดูงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงค่อม และองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นท้องถิ่นต้นแบบด้านการรักษาความสะอาดและการจัดการขยะมูลฝอยจากต้นทาง จึงได้ “แนวคิดหลัก 3R การคัดแยกขยะที่ต้นทาง สวัสดิการตอบแทน” นำมาสู่การก่อตั้งโครงการ “ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต” ขึ้นมา โดยมีการใช้คำว่าประกันชีวิต แทนคำว่า ฅมาปณิก ซึ่งเป็นการเล่นคำให้สอดคล้องกับสังคมเมือง

ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องเริ่มต้นจากความร่วมมือกันของภาคประชาชนให้เข้าใจถึงความสำคัญของปัญหา เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการคัดแยกขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองจึงได้กำหนดกลยุทธ์หรือโมเดลในการบริหารจัดการขยะ ดังนี้

- โครงการที่ชัดเจน “น่าสนใจ”
- สร้างประโยชน์ในอนาคต “ต่อยอด”
- มีความยั่งยืน “ต่อเนื่อง”

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง โดยเฉพาะตัวนโยบายองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง คือ ดร. วิเชียร เจริญนนทสิทธิ์ ยังได้นำมนต์ศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักที่ยึดเหนี่ยวในการขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีเป้าหมาย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

“ชุมชนมีรายได้” : ภาครัฐจัดตั้งโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน และแก้ไขปัญหาขยะ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองให้ความช่วยเหลือในการจัดหาสถานที่รับซื้อขยะจากชุมชน กำหนดราคากลาง เป็นต้น

“ชุมชนมีหลักประกัน” : โดยจัดทำประกันชีวิตให้กับประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ

“ชุมชนมีความเข้มแข็ง” : โดยสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการบริหารจัดการขยะ เพื่อแก้ไขปัญหาขยะในตำบลบางบัวทองอย่างยั่งยืน ด้วยการดำเนินงานจากพลัง

3 ฝ่ายที่เป็นกลไกสำคัญ โดยเน้น “การมีส่วนร่วม” ตามหลักประชาธิปไตย คือ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาครัฐ

4.5.2.2 ความเป็นไปได้ทางการเมือง

การสนับสนุนจากชนชั้นนำ

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศถือเป็นวาระของชาติ ที่นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก ในการขับเคลื่อนให้เกิดผล เป็นรูปธรรม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ได้ดำเนินการขับเคลื่อนโดยมีการกำหนด แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ขึ้น ซึ่งนโยบายด้านการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมและขยะมูลฝอยแบบยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ต้อง เริ่มจากภายในหน่วยงาน เพื่อการเป็นแบบอย่างที่ดีก่อนถ่ายทอดนโยบายสู่ประชาชน โดยให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ภายใต้หลัก “ประชาธิปไตย” ซึ่งเป็นการสร้างความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาค ประชาชน ด้วยการถ่ายทอดความรู้ การปลูกฝังจิตสำนึก การสร้างกลุ่มเครือข่ายเพื่อการเฝ้าระวังและ รักษาสิ่งแวดล้อม ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีได้ดำเนินการถ่ายทอดแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย ชุมชน “จังหวัดสะอาด” ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี ด้วยกรอบการ ดำเนินงาน 3 ระยะ ได้แก่ ต้นทาง คือการลดปริมาณขยะและส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง กลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บและขนอย่างมีประสิทธิภาพ และปลายทาง คือ ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักการ 3Rs คือ ใช้น้อย (reduce) ใช้ซ้ำ (reused) และนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle)

นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ อธิบดีอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้กล่าวถึงโครงการรณรงค์คัดแยกขยะประจำวันชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่า “ต้องชื่นชมและยกย่องโมเดลรณรงค์คัดแยกขยะ ประจำวันชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าเป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาขยะใน ระดับประเทศ ที่สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของผู้นำท้องถิ่น นั่นคือ ดร.วิเชียร เจริญนทสิทธิ์ นายก องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ทีมงานท้องถิ่น และที่สำคัญที่สุดคือจากความเข้มแข็งของพี่น้องประชาชนในชุมชนที่รวมตัวกันได้อย่างเป็นกลุ่มก้อน สะท้อนผ่านตัวเลขจำนวนอาสาสมัครในของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองซึ่งมีจำนวนกว่าพันคน และหากท้องถิ่นทั่วประเทศสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนได้เช่นนี้ ก็เชื่อว่าจะสามารถแก้ปัญหา วิกฤติขยะได้ในที่สุด จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งรณรงค์คัดแยกขยะประจำวันชีวิตขององค์การบริหารส่วน ตำบลบางบัวทองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการคัดแยกขยะจากต้นทางจนปริมาณขยะเหลือน้อยที่สุด

ก่อนนำไปกำจัด ขยะที่คัดแยกออกมาแปรเปลี่ยนเป็นสิทธิประโยชน์ ที่สร้างความมั่นคงแก่สมาชิก การดำเนินงานโครงการนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก ผู้บริหารท้องถิ่น อำเภอบางบัวทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก โครงการดำเนินงานได้การกำกับดูแล ของคณะกรรมการบริหารงานฯ มีการออกระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต โดยมีผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ และพนักงานส่วนตำบลทุกรายเป็นผู้ร่วมขายขยะภายในเดือน แรกที่จัดตั้งโครงการฯ จากนั้นจึงขยายผลสู่ชุมชน มีกลุ่มประชาชนจิตอาสาผู้ปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง จากปัจจัยทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนนโยบายธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบางบัวทอง ให้มั่นคง เข้มแข็ง และยั่งยืน และ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเชื่อว่า โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตนี้จะสามารถเป็นต้นแบบด้านการบริหารจัดการขยะ ด้วยชุมชนให้แก่พื้นที่อื่นๆต่อไปได้อย่างแน่นอน”

ภาพที่ 9 นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ทำพิธีเปิดโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

ที่มา : กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นอกจากนี้ นายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นคนปัจจุบัน กล่าวว่ “โมเดลธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองถือเป็น ต้นแบบการแก้ไขปัญหาขยะ ที่สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งการบริหารจัดการขยะ มูลฝอยถือเป็นวาระแห่งชาติที่นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก ในการขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือของชุมชนจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ทำให้เห็นผลเป็นตัวอย่าง”

ภาพที่ 10 นายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตรวจสอบการดำเนินงาน
โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

ที่มา : Official Matchon TV (แหล่งสืบค้น <https://www.youtube.com/watch?v=CkCfk4EQK78>)

การสนับสนุนจากสื่อมวลชน

โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ถือว่าเป็นโครงการในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับความสนใจและได้รับการสนับสนุนจากสื่อมวลชนเป็นอย่างดีจนที่เป็นรู้จักกันอย่างกว้างขวางทั้งในระดับในพื้นที่ หรือในบรรดาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน

ภาพที่ 11: สวพ.FM91 ลงประชาสัมพันธ์การรับซื้อขยะของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

ที่มา : Twitter @fm91trafficpro

โดยในพิธีเปิดโครงการโดย นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในขณะนั้น ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนหลักและสื่อในท้องถิ่นอย่างมาก เนื่องจากเป็นโครงการที่นำนโยบายการบริหารจัดการขยะที่เป็นวาระแห่งชาติโดยนายกรัฐมนตรี และเป็นนโยบายหลักของกระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีเข้าร่วมด้วย

ภาพที่ 12: ภาพข่าวอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทำพิธีเปิดธนาคารคัดแยกขยะ

ที่มา : สำนักข่าว tnews

ภาพที่ 13 ภาพข่าวอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เปิดธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต อบต.บางบัวทอง ยกเป็นโมเดลแก้วิกฤติขยะ “เปลี่ยนขยะให้เป็นเป็นหลักประกันของครอบครัว”

ที่มา : กองบรรณาธิการ M2F (แหล่งสืบค้น <https://www.m2fnews.com/news/thainews/around-thailand/22146>)

นอกจากนี้ ในคราวที่นายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เดินทางตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานตามนโยบายเน้นหนักของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ จังหวัดนนทบุรี ก็ได้มีสื่อมวลชนร่วมคณะในการติดตามการดำเนินงานของธนาคารคัดแยกขยะ ประกันชีวิต ซึ่งอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ชื่นชมและยกให้โครงการนี้เป็นโครงการต้นแบบในการบริหารจัดการขยะจากต้นทาง และการส่งเสริมการคัดแยกขยะในระดับครัวเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพที่ 14: ภาพข่าวอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตรวจติดตามการดำเนินงาน ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

ที่มา : Facebook Page Matchon Online

สื่อมวลชนหลักของรัฐบาลอย่างสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) ได้มีการมาบันทึกเทปการดำเนินงานของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พร้อมทั้งสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ดร.วิเชียร เจริญนนทสิทธิ์ ถึงแนวคิดในการนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ชุมชนด้วยการสร้างหลักประกันให้กับชีวิตและครอบครัวของสมาชิกโครงการที่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ จากการนำเอาขยะเหลือใช้ที่ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มาสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการขายขยะ สมทบเงินเข้ากองทุน โดยนำไปออกอากาศเผยแพร่ในรายการเดินหน้าปฏิรูปประเทศไทย ตอน โครงการธนาคารขยะประกันชีวิต อบต.บางบัวทอง ออกอากาศเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562

ภาพที่ 15: ภาพเทปรายการเดินหน้าปฏิรูปประเทศไทย ตอน โครงการธนาคารขยะประกันชีวิต อบต.บางบัวทอง ออกอากาศเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562

ที่มา : Youtube สำนักข่าวไทย

การสนับสนุนของหน่วยงานระดับชาติ

โครงการธนาคารคัดแยกขยะประจักษ์ชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง นอกจากจะได้รับการสนับสนุนให้เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกระทรวงมหาดไทยแล้ว สถาบันพระปกเกล้าซึ่งนับได้ว่าเป็นสถาบันทางวิชาการในด้านการเมืองการปกครองและการบริหารราชการที่สำคัญของประเทศ ในการจัดหลักสูตรด้านการบริหารราชการในมิติต่าง ๆ ให้บรรดาผู้บริหารระดับกลางและระดับสูง ของส่วนราชการ ผู้บริหารท้องถิ่น คหบดี มาร่วมศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีการ จัดรางวัลให้กับส่วนราชการที่มีความโดดเด่นในการบริหารหรือการดำเนินกิจการในด้านต่าง ๆ หนึ่งในนั้นคือรางวัลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ โดยในปี 2562 องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้รับรางวัลดังกล่าว ด้านความโปร่งและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชน ตามประกาศสถาบันพระปกเกล้า ที่ 59/2562 เรื่อง ผลการตัดสินของคณะกรรมการ พิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562

ภาพที่ 16: ประกาศสถาบันพระปกเกล้า ที่ 59/2562 เรื่อง ผลการตัดสินของคณะกรรมการพิจารณา คัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562

ประกาศสถาบันพระปกเกล้า
ที่ 59 /2562
เรื่อง ผลการตัดสินของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562

ตามที่ สถาบันพระปกเกล้า จัดให้มีโครงการมอบรางวัลพระปกเกล้าแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสามัคคี และด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม เพื่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้ารับการพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562 ได้พิจารณาตัดสินเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 (1) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. 2541 จึงประกาศผลการตัดสินของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562 ดังต่อไปนี้

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ ประจำปี 2562

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 13 แห่ง

1. เทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
2. เทศบาลนครลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
3. เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. เทศบาลนครอุตรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
5. เทศบาลเมืองชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
6. เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
7. เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
8. เทศบาลตำบลบางระจดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
9. องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอนาวัง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
10. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน อำเภอเขาเม่น จังหวัดกระบี่
11. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะเกลือ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น
12. องค์การบริหารส่วนตำบลบวรวิทอง อำเภอบารมี จังหวัดนครศรีธรรมราช
13. องค์การบริหารส่วนตำบลนาหินสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

/ ด้านการเสริมสร้าง...

ที่มา : กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

4.5.2.3 ความเพียงพอต่อทรัพยากร

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ดำเนินโครงการธนาคารคัดแยกขยะ ประกันชีวิต จึงได้มีการออกแบบระบบบริหารทรัพยากรบุคคลในการขับเคลื่อนโครงการให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินโครงการ และสอดคล้องกับกฎระเบียบของราชการ กับทั้งเปิดโอกาสให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันขับเคลื่อนบริการสาธารณะ โดย องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวผ่านการดึงดูดให้เจ้าหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เห็นประโยชน์ของโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต แล้วจึงขยายแนวร่วมขับเคลื่อนโครงการไปยังกลุ่มอาสาสมัคร รวมถึงแกนนำชุมชนภายในเขตท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง นอกจากนี้ อบต.บางบัวทองยังดึงดูดประชากรในพื้นที่เขตรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เข้าร่วมโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตผ่านการตลาดแบบขายตรง ซึ่งจะส่งผลให้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการจากทุกภาคส่วนสามารถร่วมกันเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ และเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมโครงการเพิ่มเติม ขณะเดียวกัน องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ยังดึงดูดภาครัฐ รวมถึงเอกชนเข้าร่วมมีบทบาทขับเคลื่อนโครงการธนาคารคัดแยกขยะ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง พยายามนำเสนอแนวทางการดำเนินโครงการดังกล่าวแก่ภาคธุรกิจ ทั้งธนาคารออมสิน เครือบริษัท SCG และธนาคารออมสิน เข้าเป็นพันธมิตรขับเคลื่อนโครงการ เฉพาะอย่างยิ่งในการให้ภาคเอกชนดังกล่าวมีส่วนร่วมในการ

ออกแบบระบบการบริหารจัดการโครงการ ระบบบริหารการเงิน ระบบการตลาด ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งส่งผลให้โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตมีระบบบริหารจัดการทันสมัย มีการจัดทำแอปพลิเคชันเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงข้อมูลของโครงการ อันแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใส สามารถสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชน และสามารถดำเนินโครงการต่อไปอย่างมั่นคง นอกจากนี้ อบต.บางบัวทองยังร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสวนดุสิตเพื่อยกระดับองค์ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหาร การเงิน การบัญชี แก่บุคลากรและประชาชนที่มีส่วนร่วมขับเคลื่อนโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตอย่างต่อเนื่อง เฉพาะอย่างยิ่งการจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะข้างต้น

4.5.2.4 ลักษณะของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ

ความสามารถของผู้นำ

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยสัมภาษณ์ ทั้งผู้นำนโยบายไปปฏิบัติคือ บุคลากรเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แกนนำอาสาสมัคร และประชาชนที่เป็นสมาชิกโครงการ ทุกคนล้วนกล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า “โครงการนี้เกิดขึ้นได้เพราะนายภิเชียร” จึงอาจกล่าวได้ว่า ดร. วิเชียร เจริญนนทสิทธิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง มีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุผลสำคัญ ดังนี้

1) ดำเนินการบริหารตามแนวทางศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” โดยคณะทำงานนำโดยท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ได้ใช้หลักการดังกล่าวมาวางเป็นกลยุทธ์เพื่อบริหารจัดการโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต เข้าใจปัญหาและสภาพพื้นที่ เข้าถึงความต้องการ และพัฒนาอย่างตรงจุด ดังนี้

2) มองการณ์ไกล คิดก่อนคนอื่น ทำให้ครบวงจร ที่จะมองถึงผลกระทบที่มีมากกว่าปัญหาขยะ และมีการดำเนินการที่ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ หรือตั้งแต่จุดก่อกำเนิดขยะ จนนำไปสู่รายได้ และสวัสดิการประกันชีวิต นำไปสู่ระบบที่มีวิธีปฏิบัติที่ยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาขยะ เกิดการเรียนรู้ รวมกลุ่ม และลงมือทำร่วมกัน

3) ไม่ยึดติดอยู่กับระบบราชการแบบเก่า มีลักษณะของโครงสร้างองค์การบริหารแบบระบบราชการแบบดั้งเดิม (The Machine Bureaucracy) กล่าวคือ มีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้าน เป็นการทำงานแบบโครงสร้างองค์การบริหารแบบชั่วคราวจากพลังประชารัฐหรือภาคีเครือข่าย

4) เชื่อในพลังของการมีส่วนร่วม (Participation) ตามหลักการธรรมาภิบาล (Good Governance)

5) เปิดเผยข้อมูล สร้างความเชื่อใจ ตามหลักความโปร่งใส (Transparency) ตามหลักการธรรมาภิบาล (Good Governance)

6) การบริหารให้คนที่ปฏิบัติหรือการบริหารทรัพยากรบุคคล (Staff) มีความปลอดภัย และมีความสุข ที่มีการกำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์ วิธีการที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจ จูงใจด้วยสวัสดิการและหลักการตลาดสร้างระบบที่เอื้อต่อความโปร่งใส

7) ยึดเป้าหมายเป็นสำคัญ แบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน จากค่านิยม (Shared Value) สร้างคุณค่าจากขยะสู่ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อม ที่มีการดำเนินงานตามหน้าที่ของตนรับผิดชอบ

การสื่อสารแบบเปิด

เป็นการเปิดเส้นทางสายใยให้หน่วยขับเคลื่อนโครงการธนาคารคัดแยกขยะ ประกันชีวิต สามารถที่จะสื่อสารกับอาสาสมัครและสมาชิกได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ร่วมวางทิศทางและกำหนดนโยบายให้โครงการมุ่งหวังให้ชุมชนเรียนรู้การคัดแยกขยะ ลดปริมาณขยะที่เกิดในชุมชน สมาชิกได้สวัสดิการตอบแทนในรูปแบบของเงินประกันชีวิต นอกจากนี้ยังกำหนดรูปแบบการซื้อ-ขายขยะ รวมถึงการรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บและสะสมเงิน จากนั้นจึงถ่ายทอดรูปแบบการดำเนินงานลงสู่แต่ละชุมชน ด้วยการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อาสาสมัครแต่ละหมู่ หมู่บ้าน นิติบุคคล ศาสนสถาน จนชุมชนสามารถดำเนินการซื้อ-ขายขยะได้เองจากการปฏิบัติงานของกลุ่มอาสาสมัครธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต อย่างไรก็ตาม องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ยังคงกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของโครงการในรูปแบบคณะกรรมการบริหารงาน รวมถึงสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ที่ชุมชนต้องการ

การสื่อสารในการปฏิบัติ จะเป็นการสื่อสารทั้งที่เป็นแบบทางการคือการประชุมกันระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ขับเคลื่อนหรือผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการสื่อสารที่เป็นทางการจะสื่อสารกันผ่านการประชุมคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เฉพาะด้าน โดยจะมีการประชุมในระยะเวลาและความถี่ที่แตกต่างกันไป และเน้นการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ การสื่อสารปากต่อปากโดยแกนนำหรือตัวแทนอาสาสมัครแต่ละหมู่ในการกระจายข่าวสาร หรือข้อมูลสำคัญที่สมาชิกพึงทราบ เช่น ตารางวัน เวลา และสถานที่ในการตั้งจุดรับซื้อขยะ จำนวนสมาชิกเข้าใหม่ และสมาชิกที่เสียชีวิตผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งสมาชิกทุกคนสามารถเข้าถึงและรับรู้ได้ง่าย และสะดวกในการตอบโต้ได้ทันเวลา

ภาพที่ 17: การสื่อสารและการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านแอปพลิเคชัน

ที่มา : กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

4.5.2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลัก "หลักประชารัฐ"

โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต เป็นการเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการ จากการบริหารภาครัฐแนวเก่า (Old Public Management: OPM) คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะในการกำจัดขยะเพียงผู้เดียว ได้เปลี่ยนแปลงบทบาทการดำเนินงานเป็นการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ที่เน้นการเปิดโอกาสให้เอกชนหรือประชาชนในพื้นที่มีส่วนในการจัดการขยะและมีการพัฒนารูปแบบสวัสดิการประกันชีวิตที่เป็นการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ และเป็นการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance: NPG) ที่มีการกระจายอำนาจสู่ภาคประชาสังคมการทำงานในรูปแบบเครือข่าย อันประกอบด้วยภาคีอันหลากหลายหรือรูปแบบประชารัฐ ทั้ง 3 ฝ่าย คือ อบต.บางบัวทอง ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

รูปแบบการบริหารจัดการโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต สามารถอธิบายการดำเนินงานเป็นการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ควบคู่กับการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance: NPG) ได้ดังนี้

การเริ่มต้นของโครงการเกิดจากความร่วมมือของชุมชนที่เข้มแข็ง ปลุกจิตสำนึก การมีส่วนร่วม ในการผลักดันปัญหาเรื่องขยะให้กับทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง โดยเฉพาะอาสาสมัครตำบลบางบัวทอง ในการวิเคราะห์ของชุมชนที่เป็นบริบทสังคมเมืองและความต้องการ จนเกิดโครงการ “ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต” โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการทำงาน โดยมีหน่วยงานราชการ คือ อบต.บางบัวทอง เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม ในภาคประชาชนมีการใช้การลงนามความร่วมมือของชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะ และมีการขยายผลความร่วมมือไปภาคประชาสังคมอื่น ๆ เช่น ศาสนสถาน

การบริหารจัดการธนาคารขยะประกันชีวิต มีรูปแบบการดำเนินงาน ดังนี้

1) การดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการและอนุคณะกรรมการ จากภาคประชาชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ความเป็นประชาธิปไตย และสะท้อนปัญหาของชุมชนที่ชัดเจน

2) การดำเนินงานในรูปแบบจิตอาสาหรืออาสาสมัคร คือ “อาสาสมัครธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต” ในการช่วยบริหารจัดการโครงการในขั้นตอนการซื้อ-ขายขยะ มีการสร้างแรงจูงใจโดยการเลื่อนระดับอาสาสมัคร เช่น อาสาสมัครระดับเพชร และอาสาสมัครระดับพลอย

3) การดำเนินงานในรูปแบบการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างความสัมพันธ์เพื่อความเข้มแข็งของชุมชน ผ่านกิจกรรมการซื้อ-ขายขยะ ส่งผลให้สมาชิกในหมู่บ้านมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล พึ่งพาอาศัยกัน เช่น “โครงการขยะช่วยเพื่อน” ในการช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การนำนโยบายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ กรณีศึกษา โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เป็นงานวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาวิจัยจากข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวกับการนำนโยบายการบริหารจัดการมูลฝอยมาปฏิบัติ และกลยุทธ์ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองผ่านโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ที่ส่งเสริมหลักประกันคุณภาพชีวิตด้วยระบบธนาคารขยะผสมผสานกับการประกันชีวิตด้วยการให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกคัดแยกขยะจากต้นทางแล้วนำขยะรีไซเคิลมาสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการขายขยะแลกประกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ศึกษาการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมาปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ผู้วิจัยได้ศึกษาการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมาปฏิบัติ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้นำเอาแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ที่ต้องการให้ประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเน้นการมีส่วนร่วมตามหลัก “ประชารัฐ” ใช้การรณรงค์สร้างจิตสำนึก และมีส่วนร่วมของประชาชนของประชาชนในพื้นที่ จึงจัดทำโครงการอบรมอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ และการจัดการขยะด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม สามารถนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชนตนเอง โดยขับเคลื่อนการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) ในข้อที่ 6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทางไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ภายในปี 2564 ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองประมาณการณ์ว่าสามารถลดจำนวนขยะมูลฝอยในประเภทขยะรีไซเคิลจากต้นทางได้ร้อยละ 30 จากการนำขยะประเภทดังกล่าวมาขายของสมาชิกธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

5.1.2 ศึกษารูปแบบการดำเนินงาน ปัจจัยสนับสนุนในการนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมาปฏิบัติผ่านโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

5.1.2.1 วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย (Policy Standards and Objectives)

จากการศึกษาในเรื่องของตัววัตถุประสงค์ของนโยบาย พบว่าวัตถุประสงค์ของการดำเนินการโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต มี 3 ประการ ได้แก่

- 1) เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับขยะแต่ละประเภท พร้อมได้ลงมือการคัดแยกขยะมาขายให้กับโครงการฯ สามารถลดปริมาณขยะภายในบ้าน ชุมชน ได้นำขยะมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม และขยายผลไปสู่การจัดสวัสดิการแก่ตนเองและครอบครัว ในรูปแบบเงินประกันชีวิต
- 2) เพื่อสร้างกระบวนการขับเคลื่อนผลักดันนโยบายระดับชาติให้สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ จากภาคประชาชนตามหลัก “หลักประชารัฐ”
- 3) เพื่อสร้างกลุ่มมวลชนภายใต้เครือข่ายอาสาสมัคร เกิดการรวมกลุ่มประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน พร้อมปฏิบัติงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม

ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ธนาคารขยะกับระบบประกันชีวิต

การจัดตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการคัดแยกขยะจากต้นทางจนปริมาณขยะเหลือน้อยที่สุดก่อนนำไปกำจัด ขยะที่คัดแยกออกมาแปรเปลี่ยนเป็นสิทธิประโยชน์ที่สร้างความมั่นคงแก่สมาชิกภายใต้แนวคิดที่ “เปลี่ยนขยะเป็นมูลค่าสร้างเสริมหลักประกันให้กับครอบครัว”

กลยุทธ์ที่นำมาใช้

จุดประสงค์ที่สมาชิกโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ

- 1) ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม โดยมีความต้องการที่จะช่วยให้ชุมชนปราศจากขยะ ในชุมชนด้วยการร่วมกันจัดเก็บและคัดแยกขยะตามประเภท
- 2) ความยั่งยืนทางคุณภาพชีวิต โดยใช้การเก็บและคัดแยกขยะมาสร้างมูลค่าเป็นเงินด้วยการนำมาขายให้กับโครงการเพื่อเป็นเงินในระบอบออมทรัพย์ในบัญชีและเข้าระบบประกันชีวิตโดยการขายขยะอย่างต่อเนื่อง
- 3) ร่วมทำบุญกับเพื่อนสมาชิกเมื่อเสียชีวิต

5.1.2.2 ทรัพยากรนโยบาย

1) ทรัพยากรด้านการเงิน โดยโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตจะมีเงินที่ใช้ในการบริหารโครงการทั้งหมด 3 ส่วน คือ

- เงินงบประมาณตามข้อบัญญัติ คือ เงินค่าตอบแทนบุคลากรทั้งที่เป็นข้าราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ลูกจ้างตามภารกิจปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานโครงการ และลูกจ้างทั่วไป จากการศึกษาพบว่างบประมาณรายจ่ายประจำด้านบุคลากรในการดำเนินโครงการมีจำนวน 239,340 บาทต่อเดือน หรือกว่า 2,872,080 บาทต่อปี

- เงินกองทุนธนาคารขยะ คือ เงินที่ได้จากการขายขยะของสมาชิก โดยเงินในส่วนนี้จะเงินที่เป็นของสมาชิกที่นำขยะที่คัดแยกมาขาย โดยรวมทั้งสมาชิกที่ได้สิทธิคุ้มครอง คือมีการขายขยะอย่างสม่ำเสมอ และสมาชิกที่ไม่ได้รับสิทธิคุ้มครองเพราะว่าขายขยะไม่สม่ำเสมอ โดยนับตั้งแต่ก่อตั้งธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตมาจนถึงเดือนกันยายน 2563 มียอดเงินจากการขายขยะของสมาชิกทั้งหมด 3,888,220.55 บาท และมีการจ่ายเงินประกันให้กับสมาชิกที่เสียชีวิตแล้วทั้งหมด 3,510,990.45 บาท

- เงินที่ใช้สำหรับการบริหารงาน คือทรัพยากรนโยบายทางการเงินนี้ไว้ใช้ในการบริหารโครงการ ประเภทค่าตอบแทนล่วงเวลา ค่าน้ำ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ โดยเป็นเงินที่ได้รับ การสนับสนุนจากผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองในการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่

2) ทรัพยากรด้านบุคลากร การจากศึกษาผู้วิจัยพบว่า ทรัพยากรบุคคลมีเข้าใจถึงวงจรการบริหารจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง และมีทักษะในการจัดการเพื่อลดปริมาณขยะ แล้วถ่ายทอดให้แก่บุคลากร ตลอดจนถ่ายทอดสู่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

3) ทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนให้การปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตสามารถปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละส่วนได้ ดังนี้

- มีการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยเฉพาะการจัดห้องสำหรับให้คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการไว้ใช้ประจำในแต่ละเดือน รวมทั้งมีห้องจัดแสดงผลภัณฑ์ที่แปรรูปมาจากขยะรีไซเคิลไว้ใช้สำหรับที่มีผู้มาเยี่ยมชมหรือศึกษาดูงาน

- องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้จัดห้องสำนักงานโครงการไว้เพื่อบริการสมาชิกที่มาทำธุรกรรมหรือติดต่อข้อมูลไว้ที่ห้อง 204 ชั้น 2 ของที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานด้วย

- จุดรับซื้อขยะ มีการจัดรถ 6 ล้อ (ใช้ในภารกิจอื่นด้วย) สำหรับขนย้ายขยะไว้ใช้ในการออกไปรับซื้อขยะ จำนวน 2 คัน นอกจากนี้ยังมีการจัดหาเต็นท์กันแดดกันฝนไว้บริการให้ประชาชนและผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งในส่วนนี้ใช้งบประมาณจากงบบริหารโครงการ

5.1.2.3 การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับใช้ (Inter-Organizational Communication and Enforcement Activities)

การสื่อสารระหว่างองค์กร

จะเป็นการสื่อสารทั้งที่เป็นแบบทางการคือการประชุมกันระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ขับเคลื่อนหรือผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการสื่อสารที่เป็นทางการจะสื่อสารกันผ่านการประชุมคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการที่ถูกต้องขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เฉพาะด้านและเน้นการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการในการสื่อสารปากต่อปากโดยแกนนำหรือตัวแทนอาสาสมัครแต่ละหมู่ในการกระจายข่าวสาร หรือข้อมูลสำคัญ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) กำหนดระเบียบข้อบังคับของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต หลักเกณฑ์การบริหารจัดการการจ่ายเงินประกันชีวิต และวางแผนบริหารกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตในรูปแบบคณะกรรมการบริหารธนาคารคัดแยกขยะและคณะกรรมการบริหารเงินกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง หัวหน้าส่วนราชการ แกนนำอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกของแต่ละชุมชน โดยมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบมาแล้ว 2 ครั้ง

2) กำหนดแผน วางแนวทางการขับเคลื่อนโครงการจากนโยบายสู่การปฏิบัติ ให้มีความยั่งยืน มั่นคง ผ่านคณะกรรมการและอนุกรรมการ จำนวน 5 คณะ

3) ประชาสัมพันธ์โครงการสวัสดิ์ประสงค์ รับสมัครสมาชิก ด้วยการถ่ายทอดผ่านเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก สร้างแรงจูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

4) เริ่มต้นกระบวนการซื้อขายขยะ พร้อมสร้างแบบแผนการปฏิบัติงานให้กลับกลุ่มจิตอาสา ผู้มีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมซื้อขายขยะแต่ละเดือน

5) บันทึกข้อมูลการซื้อขายของสมาชิก ลงระบบบัญชีโดยจะดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 1 สัปดาห์ หลังการซื้อขาย

6) ติดตามผล ประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยการจัดประชุมคณะกรรมการฯ อาสาสมัคร เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ประสพการณ์ที่ได้รับของแต่ละชุมชน เพื่อทบทวนแผนการปฏิบัติงานก่อนนำไปปรับปรุงแก้ไขให้การปฏิบัติงานครั้งถัดไปมีความสมบูรณ์ขึ้น

7) มีการเปิดเผยรายละเอียดข้อมูลที่ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ผ่านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โดยตรง ณ สำนักงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต และผ่านสื่อออนไลน์ (LINE Application)

การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น

1) การจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วม (MOU) การดำเนินงานธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต โดยให้เกิดการคัดแยกขยะรวมทั้งการจัดการขยะเปียก ร่วมกับอำเภอบางบัวทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานอาสาสมัครทั้ง 13 หมู่

2) การจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วม (MOU) ร่วมกับ บริษัท เอสซีซีพลาสติก จำกัด ในการพัฒนาโปรแกรมระบบการจัดการข้อมูลการซื้อ-ขายขยะ ทั้งรูปแบบเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน Koom Kah

3) การจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วม (MOU) ร่วมกับ ธนาคารออมสินเขต นนทบุรี 2 โดยสนับสนุนเครื่องมือทางการเงินและบัญชี สำหรับธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

5.12.4 ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (The Characteristics of Lamenting Agencies)

จากการศึกษาพบว่าโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการและคณะอนุกรรมการด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) คณะกรรมการบริหารธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ทำหน้าที่ออกระเบียบธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต มีหน้าที่ในการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการบริหารโครงการ และวางแผนการบริหารโครงการ

2) คณะกรรมการบริหารเงินกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต มีหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารจัดการการจ่ายเงินประกันชีวิต และวางแผนการบริหารกองทุนธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต

3) คณะอนุกรรมการ จำนวน 5 คณะ ประกอบด้วย

- คณะอนุกรรมการฝ่ายจัดซื้อ-ขาย
- คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์
- คณะอนุกรรมการฝ่ายการตลาด

- คณะอนุกรรมการฝ่ายบัญชีและการเงิน
- คณะอนุกรรมการฝ่ายติดตามสมาชิก

5.1.2.5 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (Economic, Social and Political Conditions)

การเจรจากับเอกชน

โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง ใช้การมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในทุกภาคส่วนในระดับชุมชน เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาคเอกชนมีการสนับสนุนการดำเนินโครงการ คือ ธนาคารออมสิน เพื่อให้หน่วยงานที่มีภารกิจความเชี่ยวชาญในด้านการจัดทำระบบบัญชีเงินฝากและเงินกองทุนของธนาคารเข้ามาส่งเสริมเครื่องมือและโปรแกรมทางการบัญชีให้กับโครงการ และบริษัท เอสซีจี พลาสติก จำกัด ให้ร่วมใช้โปรแกรม Koomkah แอปพลิเคชันเพื่อธนาคารขยะ ส่งเสริมการรีไซเคิลอย่างยั่งยืน เพื่อตรวจสอบยอดเงินในบัญชีของสมาชิกและเป็นโปรแกรมที่พัฒนาเพื่อบริหารจัดการข้อมูลการซื้อขายขยะ

การสนับสนุนจากชนชั้นนำ และสื่อมวลชน

จากการศึกษาวิจัยพบว่า โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ได้รับคำชื่นชมจากอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นถึง 2 คน ที่เดินทางมาเยี่ยมชมการดำเนินงาน โดยยกย่องโมเดลธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทองว่าเป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาขยะในระดับประเทศ ที่สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของผู้นำท้องถิ่น และได้รับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562 สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

นอกจากนี้ โครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ถือเป็นโครงการในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับความสนใจและได้รับการสนับสนุนจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ทำให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในระดับในพื้นที่หรือในบรรดาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน

5.1.2.6 ทักษะของผู้ปฏิบัติ (The Disposition of Implementers)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนโยบาย

ในด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อตัวนโยบายนั้น พบว่าผู้บริหารได้ใช้การปลูกจิตสำนึกว่าสิ่งที่พวกเขากำลังทำประโยชน์อะไรและใครบ้างที่จะได้รับผลประโยชน์นั้น โดยภายในองค์กรเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ตนและสังคมจะได้รับ มีขยะที่ถูกขายทั้งหมด 1,000 กิโลกรัม และมีวงเงินในบัญชีองค์กรเกิดขึ้นมากกว่า 9,000 บาท และผู้บริหารรู้เท่าไหน ผู้ปฏิบัติก็รู้เท่านั้น คือสามารถร่วมกันทำงานในการขับเคลื่อนโครงการได้แบบมีองค์ความรู้ที่เท่ากัน

ทัศนคติต่อนโยบาย

จากการศึกษาในด้านทัศนคติต่อนโยบายผู้วิจัยพบว่าทัศนคติที่มีต่อนโยบายโครงการโครงการธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต มีประเด็นสาระสำคัญดังนี้

- 1) เป็นโครงการที่เปลี่ยนพฤติกรรมคนในชุมชนให้รู้จักคัดแยกขยะจากต้นทางคือประชาชนในพื้นที่มีการคัดแยกขยะจากภาคครัวเรือน แลวนำเอาขยะรีไซเคิลมาขายให้กับธนาคาร
- 2) ประเด็นเรื่องสิทธิรับเงินประกันจะเกิดเมื่อนำขยะมาขายได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด สมาชิกส่วนใหญ่จากการเก็บข้อมูลภาคสนามมีความเห็นว่าเหมาะสมและรับได้ เพราะจะเป็นการทำให้สมาชิกต้องมีความสม่ำเสมอในการคัดแยกขยะมาขายในจำนวนที่กำหนด ซึ่งไม่ได้เป็นอัตราที่สูงเกินความสามารถของสมาชิก หรือในกรณีที่ในหนึ่งครัวเรือนมีสมาชิกหลายคนก็ยังสามารถแบ่งขยะให้กันและกันมาขายได้ นอกจากนี้ หากขยะที่นำมาขายไม่เพียงพอที่จะขายให้ครบ 300 บาท ทางธนาคารก็มีตัวเลือกที่จะให้สมาชิกสามารถเติมเงินให้ครบเบตาขั้นต่ำได้เพื่อคงไว้ซึ่งสิทธิคุ้มครองในการรับเงินประกัน

3) ธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิตเป็นส่วนช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ได้มีช่องทางหรือพื้นที่การรวมตัวกันของบรรดาอาสาสมัคร สมาชิกโครงการ และผู้ปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง โดยสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน นอกเหนือจากการมีขายขยะเพื่อนำเงินเข้ากองทุนและรักษาไว้ซึ่งสิทธิคุ้มครองในการรับเงินประกัน

5.2 ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ในการวิจัยคือเพื่อวิเคราะห์และนำเสนอการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการธนาคารขยะประกันชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ผู้วิจัยมีแนวทางข้อเสนอแนะเนื่องมาจากการศึกษา ดังนี้

5.2.1 ด้านกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษากลยุทธ์ในการดำเนินงานของธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต พบว่ามีประชาชนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการมีประมาณ 5,564 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด ในเขตพื้นที่ความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองทั้งหมดกว่า 6 หมื่นคน คิดเป็นประมาณร้อยละ 10 จากประชากรทั้งหมด ซึ่งจากการสัมภาษณ์ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกธนาคารคัดแยกขยะประกันชีวิต ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าเวลาในการรับซื้อขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ตั้งจุดรับซื้อขยะในวันทำการคือวันจันทร์ถึงศุกร์ช่วงเวลาราชการ ทำให้ประชาชนที่ประกอบอาชีพงานประจำไม่สามารถมาขายขยะได้ จึงเห็นควรให้เพิ่มการตั้งจุดรับซื้อขยะในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ด้วย

นอกจากนี้ จุดรับซื้อขยะที่กำหนดไว้ จำนวน 29 จุด นั้น ยังไม่สะดวกแก่สมาชิกในบางพื้นที่ มีสมาชิกเสนอแนะให้เพิ่มจุดรับซื้อมากขึ้นและให้กระจายไปยังชุมชนต่าง ๆ ให้ครอบคลุมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกในการนำขยะมาขาย แต่เนื่องจากในการซื้อขี้นั้น มีข้อจำกัดในด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการซื้อขาย ทำให้การเพิ่มจุดเป็นไปได้ยาก ควรมีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการซื้อ-ขาย โดยการแต่งตั้งฝึกจิตอาสาประจำจุดรับซื้อขยะ เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง และจิตอาสาบางคนยังไม่มี ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ทั้งการคำนวณเงิน ชั่งขยะ และแยกประเภทขยะ ทำให้การปฏิบัติงานอาจเกิดความผิดพลาดและล่าช้า จึงควรต้องมีการอบรมให้ความรู้แก่จิตอาสาในด้านนี้เพื่อสามารถเพิ่มจุดซื้อขยะ และอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกที่จะนำขยะมาขาย

5.2.2 ด้านทรัพยากรนโยบาย

1) ทรัพยากรเงินงบประมาณ

ในด้านทรัพยากรเรื่องเงินงบประมาณในการบริหารกองทุนนั้น จากการศึกษาวิจัย พบว่ามีประเด็นที่น่ากังวลในเรื่องความสามารถในการจ่ายเงินประกันในกรณีที่มีจำนวนสมาชิกเสียชีวิตจำนวนมากภายในเดือนเดียว จึงควรมีแผนบริหารความเสี่ยงในการบริหารกองทุนว่าธนาคารจะมีความสามารถในการจ่ายเงินประกันชีวิตได้อย่างไร หากเกิดกรณีดังกล่าวโดยไม่มี ความคิดในการนำเงินส่วนต่างคงบัญชีที่ถือเป็นเงินออมจากการขายขยะของสมาชิกมาใช้ในการจ่ายเงินประกัน โดยอาจนำเอาส่วนต่างจากการตกลงในการขายขยะกับบริษัทผู้รับซื้อขยะมาใช้เป็นกองทุนสำรองก็ได้

2) ทรัพยากรบุคคล

สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับขยะแต่ละประเภท พร้อมได้ลงมือการคัดแยกขยะมาขายให้กับโครงการ สมาชิกได้ลดปริมาณขยะภายในบ้าน ชุมชน ได้นำขยะมาใช้ประโยชน์

อย่างเป็นรูปธรรม และขยายผลไปสู่การจัดสวัสดิการแก่ตนเองและครอบครัว ในรูปแบบเงินประกันชีวิต ซึ่งรูปแบบโครงการธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิตเป็นแนวทางการลดปริมาณขยะที่นำนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี มาปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมกับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองอย่างมาก

เป็นการดำเนินงานโครงการด้วย “หลักประชารัฐ” อย่างแท้จริง โดยภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนให้คำแนะนำปรึกษาในช่วงต้น จากนั้นจึงเริ่มถ่ายทอดความรู้ กระบวนการงานต่างๆ ให้กับกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มจิตอาสา เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ ซึ่งการที่โครงการสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพนั้น เกิดจากพลังของภาคประชาชนเป็นสำคัญ

จึงควรสร้างกลุ่มมวลชนภายใต้เครือข่ายอาสาสมัคร แกนนำภาคประชาชนที่ร่วมขับเคลื่อนโครงการฯ เริ่มต้นจากกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยการให้อาสาสมัครเข้ามามีบทบาทมากขึ้น นอกจากเป็นการกระตุ้นให้เหล่าอาสาสมัครตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนแล้ว ยังให้เกิดการรวมกลุ่มประสานงานระหว่างกัน เกิดมวลชนที่มีความเข้มแข็ง พร้อมปฏิบัติงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้บังเกิดเป็นรูปธรรม

5.2.3 ด้านการบังคับใช้และระเบียบว่าด้วยธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิต

จากการศึกษาการบังคับใช้ระเบียบว่าด้วยธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิต ผู้วิจัยพบว่ามีสมาชิกกว่า 4 พันคนที่เป็นสมาชิกของธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิต แต่ไม่ได้รับสิทธิคุ้มครองคือจะไม่ได้รับเงินประกันชีวิตหากเสียชีวิต เนื่องจากไม่ได้มาขยะอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตามที่ระเบียบกำหนดไว้ว่า สมาชิกจะได้รับสิทธิคุ้มครองเมื่อนำขยะมาขายอย่างสม่ำเสมอทุกเดือนติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน มียอดขายขยะไม่น้อยกว่า 5 บาทต่อครั้ง และหากมียอดขายขยะไม่ถึง 300 บาท อาจจะต้องเติมเงินเพื่อคงสถานะคุ้มครองก็ได้ โดยสมาชิกอาจจะหยุดขายขยะไม่เกิน 2 ครั้ง (หยุดขายครั้งแรกไม่นับเป็นการขาดจากการขายขยะ) ผู้วิจัยคิดว่าหากองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองต้องการให้สมาชิกที่ไม่ได้รับสิทธิคุ้มครองกว่า 4 พันคน กลับมาได้รับสิทธิคุ้มครองจากการขายขยะอย่างสม่ำเสมอ จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบว่าด้วยธนาคารตัดแยกขยะประกันชีวิตจากเดิมสมาชิกขาดจากการขายขยะได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ตลอดสมาชิกภาพ เป็นให้สมาชิกขาดจากการขายขยะได้ไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี แล้วเริ่มนับใหม่เมื่อขึ้นปีใหม่ น่าจะเป็นการช่วยส่งเสริมให้สมาชิกที่ไม่ได้รับสิทธิคุ้มครอง กลับมาได้รับสิทธิคุ้มครองมากขึ้น และอาจจะเป็นจุดสนใจที่ทำให้ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกอาจเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ก็ได้

5.2.4 ด้านหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการบริหารโครงการและมีอนุกรรมการคณะต่าง ๆ ที่ถูกตั้งมาเพื่อทำหน้าที่ในด้านนั้น ๆ โดยในปัจจุบันมีสมาชิกในอัตราที่คงที่คือประมาณ 5,564 คน ซึ่งผู้อำนวยการกองสาธารณสุขมีความเห็นว่าที่จำนวนสมาชิกไม่เพิ่มขึ้นในระยะหลัง เพราะคาดว่าสมาชิกที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการนั้นเข้ามาอยู่เป็นสมาชิกหมดแล้ว ผู้วิจัยจึงคิดว่าคณะอนุกรรมการด้านประชาสัมพันธ์ควรทำหน้าที่ในส่วนนี้ ด้วยการทำให้โครงการเป็นที่รู้จักมากขึ้นนอกเหนือจากการประชาสัมพันธ์ข้อมูลและแจ้งข่าวสารผ่านแกนนำอาสาสมัครในแต่ละหมู่บ้านแอปพลิเคชันไลน์ จึงควรใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ในการเร่งประชาสัมพันธ์โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายตามหมู่บ้านจัดสรรเกิดใหม่ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นในระยะหลัง ให้ผู้อาศัยใหม่ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่ตำบลบางบัวทองได้รู้จักองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง รู้จักโครงการธนาคารคัดแยกขยะประจำวันชีวิต ที่สำคัญคือมีความรู้ในเรื่องการคัดแยกขยะจากต้นทางเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยในประเภทขยะรีไซเคิลในภาคครัวเรือน เช่น อาจขอความร่วมมือนิติบุคคลของหมู่บ้านจัดสรร คอนโดมิเนียม ในการวางแผนพับประชาสัมพันธ์ หรือติดป้ายให้ความรู้ในเรื่องการคัดแยกขยะ โดยอาจเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. บันทึกความสำเร็จในการคัดแยกขยะ.
- ัชชญา ตั้งจิตวิทยา. (2548). แนวทางการเพิ่มความสามารถในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ธีรวงศ์ สรรค์พิพัฒน์. (2550). เศรษฐศาสตร์การเมืองกับการจัดเก็บและการขนส่งขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ประยูร วงศ์จันทร์หา ควันเทียน วงศ์จันทร์หา ทิวภรณ์ ค่อมบุสดี และชุกดล ปุณฺดง. (2559). การส่งเสริมการจัดการธนาคารขยะ สำหรับนิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์, 61-64.
- ปัทมธิดา ไชยจิตร. (2556). รูปแบบการจัดการขยะชุมชนแบบบูรณาการสำหรับเทศบาลนครเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ปิยะรักษ์ ประดับเพชรรัตน์ สุชาติ นววงษ์ สยาม อรุณศรีมรกต และไกรชาติ ตันตระการอาภา. (2553). ศักยภาพในการลดปริมาณขยะชุมชนจากโครงการธนาคารขยะรีไซเคิลชุมชนทรัพย์สินพัฒนา เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม, 54-66.
- พลานพร สมพรบรรจง. (2552). กลยุทธ์การบริหารจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษา เทศบาลเมืองท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี. (วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิทท์ ภูภิรมย์. (2557). การเมืองในนโยบายจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 108 C.F.R. § 38. 27 (2535, 29 มีนาคม).
- ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 C.F.R. § พิเศษ 267 ง. (2560, 1 พฤศจิกายน).
- วัชรพรรณ เลิศมงคลโรจน์. (2551). กลยุทธ์การสื่อสารและประสิทธิผลของการรณรงค์โครงการธนาคารขยะของโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการในเขตกรุงเทพมหานคร. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- วีรวัดย์ แก้วนุญช วนิพพล มหาอาษา เสรี วรพงษ์ และธนศ เกษศิลป์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนกรณีศึกษา เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- ศศิธร จันทร์เทียน ชนินทร บึงประเสริฐ และกนกวรรณ เสถิตัง. (2555). การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโครงการธนาคารขยะ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก). มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2552). นโยบายสาธารณะ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา เคนาภูมิ และบุรฉัตร จันทร์แดง. (2562). ตัวแบบทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 98-99.
- สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ. (2559). แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564).

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง. (2561). ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้ง
ธนาคารคัดแยกขยะ ประกันชีวิต พ.ศ. 2561.

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง. (2562). ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้ง
ธนาคารคัดแยกขยะ ประกันชีวิต พ.ศ. 2562

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง. (2563). ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองว่าด้วยการจัดตั้ง
ธนาคารคัดแยกขยะ ประกันชีวิต พ.ศ. 2563

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายชยธร ฉายบ้านใหม่
วัน เดือน ปี เกิด	5 เมษายน 2536
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
ที่อยู่ปัจจุบัน	18/521 ถนนศาลาธรรมสพน์ แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170
รางวัลที่ได้รับ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ 5 เบญจมา ดิเรกคุณาภรณ์ และเหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 2

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY